

1. **חה"כ חנין זועבי**
2. **עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל**
3. **האגודה לזכויות האזרח בישראל**

ע"י ב"כ עוה"ד חסן ג'בארין ו/או מאיסאנה מוראני ואח'
מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
מרחוב יפו 94, ת.ד. 8921, חיפה 31090
טל': 04-9501610; פקס: 04-9503140

וכן ע"י ב"כ עוה"ד דן יקיר ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
רח' נחלת בנימין 75, ת"א 65154
טל': 03-5608185; פקס: 03-5608165

העותרים

- נ ג ד -

1. **ועדת האתיקה של הכנסת**
2. **יו"ר הכנסת**
3. **הכנסת**

באמצעות הלשכה המשפטית של הכנסת
קריית בן-גוריון, ירושלים
טל': 02-6408636; פקס: 02-6753495

המשיבים

תגובה מטעם הכנסת

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 22.10.2014, מתכבדים המשיבים להגיש תגובה מטעמם, כדלקמן:

1. עניינה של העתירה בבקשת העותרים כי בית המשפט הנכבד יורה על ביטולה של החלטת ועדת האתיקה של הכנסת (להלן: **ועדת האתיקה** או **הוועדה**) מיום 29.7.2014 נגד העותרת 1, חה"כ חנין זועבי (להלן: **חה"כ זועבי**), שלפיה תורחק משיבות מליאת הכנסת וועדותיה (למעט השתתפות בהצבעות) לתקופה של שישה חודשים החל מיום 30.7.2014 ועד ליום 29.1.2015, זאת בגין שתי התבטאויות של חה"כ זועבי, אשר ועדת האתיקה מצאה כי הן מהוות הפרה של חובותיה על-פי כללי האתיקה של חברי הכנסת (להלן: **כללי האתיקה**).

2. כיוון שהעתירה הוגשה בעת שערעורה של חה"כ זועבי על החלטת ועדת האתיקה היה תלוי ועומד, נטען בתגובה המקדמית של המשיבים מיום 20.10.2014 כי אין מקום להידרש לעתירה בטרם תכריע הכנסת בערעור. בית המשפט הנכבד קיבל עמדה זו, ואולם

- קבע בהחלטתו מיום 22.10.2014 כי "ככל שערעורה של העותרת יידחה, תגוש תגובת המשיבים לעתירה עד ליום 5.11.2014".
3. ביום 29.10.2014 נדון ערעורה של חה"כ זועבי במליאת הכנסת ונדחה ברוב דעות, ובהתאם לכך, מתכבדים המשיבים להגיש תגובתם לגופה של העתירה.
4. בעתירה נטען כי בהחלטתה בעניינה של חה"כ זועבי חרגה ועדת האתיקה מסמכותה, וזאת משני טעמים. ראשית, משום שההתבטאויות של חה"כ זועבי אליהן התייחסה ועדת האתיקה בהחלטתה היו התבטאויות פוליטיות אשר, לטענת העותרים, חוסות תחת החסינות העניינית המוקנית לחברי הכנסת בסעיף 1 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן: **חוק החסינות**), ואשר לוועדת האתיקה אין סמכות להטיל סנקציות בגינן. שנית, משום שלטענת העותרים כלל 1א לכללי האתיקה שמכוחו הוטלה הסנקציה על חה"כ זועבי אינו הוראה אופרטיבית אלא סעיף הצהרתי-פרשני בלבד. לחלופין, טוענים העותרים כי העונש שהוטל על חה"כ זועבי מפלה ולא מידתי, וזאת במיוחד בהשוואה למקרים אחרים שבהם דנה ועדת האתיקה בהתבטאויות של חברי כנסת.
5. **כמפורט להלן, עמדת המשיבים היא כי דין העתירה להידחות.**
6. ראשית, המשיבים יטענו כי על-פי ההלכה הפסוקה, החסינות העניינית מכוח סעיף 1 לחוק החסינות אינה משתרעת על פעולות פנימיות של הכנסת כנגד מי מחבריה, ובכלל זה על סנקציות המוטלות על-ידי ועדת האתיקה. מעבר לכך, יטענו המשיבים, כי אין יסוד לטענה כי כלל האתיקה שמכוחו הוטלה הסנקציה האמורה הוא כלל "דקלרטיבי" בלבד, וכי מדובר בכלל אופרטיבי שאינו שונה במהותו מכללי אתיקה אחרים העושים שימוש נרחב ב"מושגי שסתום".
7. לגוף העניין, יטענו המשיבים כי אכן עמדתה העקבית של ועדת האתיקה היא שיש להימנע ככל הניתן מהגבלת חופש הביטוי הפוליטי והאידיאולוגי של חברי הכנסת. בהתאם לכך, לאורך השנים, ועדת האתיקה דחתה תלונות וקובלנות רבות שעניינן התבטאויות פוליטיות של חברי כנסת, **ובהן קובלנות רבות נגד חה"כ זועבי עצמה.**
8. ואולם, ועדת האתיקה סברה כי נוכח **האופי החרוג** של שתי ההתבטאויות הנדונות **והעיתוי** שבו הן נאמרו – ההתבטאות באשר לחוטפי שלושת הנערים – אייל יפרח, נפתלי פרנקל וגיל-עד שער ז"ל ("יהם לא טרוריסטים") אשר נאמרה בעת שגורלם עדיין לא היה ידוע, והקריאה להפסקת התיאום הביטחוני עם ישראל והתנגדות עממית כלפי ישראל שנכתבה בעיצומה של הלחימה בעזה (יעלינו ... **להצהיר על התנגדות עממית במקום התיאום הביטחוני, ולהטיל מצור על ישראל במקום לנהל משא ומתן איתה**) – יש הצדקה להטיל סנקציה חריפה על חה"כ זועבי.

הוועדה סברה כי התבטאויות אלה, במיוחד בהקשר בו נאמרו, מהוות הפרה של חובת הנאמנות החלה על כלל חברי הכנסת, ואינן עולות בקנה אחד עם טובת המדינה, אף לא בפרשנות הרחבה ביותר שניתן לתת למונח זה. יתר על כן, הוועדה סברה כי אמירות אלה פוגעות בצורה חמורה באמון הציבור בחברי הכנסת כמי שמבקשים לקדם, כל אחד בדרכו שלו, את טובתה של המדינה ואזרחיה.

9. לבסוף, יטענו המשיבים כי בהתחשב בחומרת ההתבטאויות, בעיתוי בו הן נאמרו, ובעובדה **שכמחצית** מתקופת העונש חלה בתקופת הפגרה שבה מליאת הכנסת וועדותיה מתכנסות ממילא בצורה מצומצמת ביותר, הרי שהעונש שהוטל על חה"כ זועבי הוא מידתי וסביר. הדברים אמורים במיוחד נוכח מתחם שיקול הדעת הרחב המוקנה לוועדת האתיקה של הכנסת כגוף פנימי של הכנסת אשר, ככלל, הסנקציות שהיא מטילה נוגעות רק לניהול ענייניה הפנימיים של הכנסת, ואינן חורגות מתחומי המשכן.

1. רקע נורמטיבי

(א) כללי האתיקה

10. סעיף 13ה(א) לחוק החסינות מסמיך את ועדת הכנסת להתקין כללי אתיקה לחברי הכנסת. הפרק הראשון לכללי האתיקה שכותרתו "**כללי יסוד**" כולל שורה של כללים הקובעים חובות אתיות יסודיות המוטלות על חברי הכנסת. שני הכללים הרלוונטיים ביותר לענייננו הם כללים 1 ו-2, הקובעים כדלקמן:

כלל 1 קובע כך:

י'חבר הכנסת –

- (1) ימלא את תפקידו מתוך נאמנות לערכי היסוד של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;
- (2) הוא נאמן הציבור וחובתו לייצג את ציבור בוחריו באופן שישרת את כבוד האדם, קידום החברה וטובת המדינה;
- (3) יקפיד לקיים את דיני המדינה ויפעל לקדם את עקרון שלטון החוק;
- (4) ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, יהיה מסור למילוי תפקידיו בכנסת, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת ויעשה לטיפוח אמון הציבור בכנסת;
- (5) ימלא את שליחותו בכנסת באחריות, ביושר ובהגינות, מתוך מחויבות למעמדו כמנהיג בחברה, וישאף לשמש דוגמה אישית להתנהגות ראויה;
- (6) יימנע מאפשרות של ניגוד ענינים, ובכל מקרה של ניגוד בין טובת הכלל לבין ענין אישי יעדיף את טובת הכלל."

כלל 2 קובע כך:

"י'חבר הכנסת ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו ואת חובותיו כחבר הכנסת, ויימנע משימוש בלתי ראוי בחסינויותו ובזכויותיו כחבר הכנסת."

11. בנוסף לחובות **כלליות** אלה, כללי האתיקה מטילים שורה של חובות **ספציפיות** על חברי הכנסת, בנושאים קונקרטיים שונים, ובכלל זה, הגבלות על ניגוד ענינים וענין אישי

(פרק ג' לכללי האתיקה); ; הגבלות על עיסוק נוסף (פרק ה' לכללי האתיקה); ; החובה להגיש הצהרת הון (פרק ו' לכללי האתיקה) ועוד.

(ב) ועדת האתיקה

12. **סמכות השיפוט** - על-פי סעיף 13ד(א)(3) לחוק החסינות, האחריות לשפוט חברי כנסת המפריים את כללי האתיקה, נתונה בידי ועדת האתיקה של הכנסת. בסעיף 13ד(ג) לחוק החסינות נקבע כי ועדת האתיקה תקבע לעצמה את דרכי עבודתה ואת נהלי דיוניה, לא תהא כפופה לדיני הראיות ותפעל בדרך הנראית לה מועילה ביותר לבירור הקובלנות.

13. **חיסיון הדיונים** - בנוסף לאמור, בסעיף 21 לכללי האתיקה נקבע כי "הליכי אתיקה נגד חבר הכנסת ודיוני ועדת האתיקה בהם, והמסמכים, הפרוטוקולים וההחלטות בעניינם, יהיו חסויים...". ביסוד כלל זה עומדת התפיסה כי ישיבות ועדות האתיקה דומות באופיין להתייעצויות פנימיות של חברים בגוף שיפוטי, או מעין-שיפוטי, ולא לדיונים רגילים של ועדות הכנסת.

14. תפיסה זו קיבלה ביטוי בהחלטת ועדת האתיקה מיום 24.6.2008 שבו הבהירה הוועדה כי "היא רואה חשיבות רבה בהתבטאות חופשית של חברי הוועדה, הנסמכת על אי מסירת הפרוטוקולים ושאר החומר הרלוונטי, לגורמים שאינם קשורים לוועדה". עם זאת הוועדה ציינה כי היא "מכירה בכך כי קיימים מקרים חריגים (כגון שימוש בחומר לשם הליכים משפטיים) שבהם האינטרס הציבורי מחייב את מסירת החומר הרלוונטי". יצוין כי במקרים הבודדים שוועדת האתיקה הסכימה למסור חומר מדיוניה, **הדבר נעשה לצורך שימוש בהליכים משפטיים שאינם קשורים בהחלטת ועדת האתיקה, ולא לצורך תקיפת החלטת ועדת האתיקה עצמה.**

החלטת ועדת האתיקה מיום 24.6.2008 מצ"ב ומסומנת **מש/1**.

15. **הסנקציות** - על-פי סעיף 13ד(ד) לחוק החסינות, רשאית ועדת האתיקה להטיל על חבר הכנסת שהפר כלל מכללי האתיקה, שורה של סנקציות: הערה; ; אזהרה; ; נזיפה; ; נזיפה חמורה; ; שלילת רשות דיבור במליאה או בוועדת הכנסת לתקופה שלא תעלה על עשרה ימי ישיבות; ; הגבלות על פעילותו הפרלמנטרית, לרבות איסור הגשת הצעות חוק, הצעות לסדר היום וכיו"ב, לתקופה שלא תעלה על התקופה שנתרה עד לתום אותו כנס של הכנסת; ; והסנקציה שהוטלה במקרה זה - הרחקה מישיבות מליאת הכנסת וועדותיה לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים (למעט השתתפות בהצבעות). יצוין כי במקרים מסוימים ותחומים (שאינם רלוונטיים כאן) רשאית ועדת האתיקה גם לשלול שכר מחברי כנסת.

16. **זכות הערעור** - במרבית המקרים חבר הכנסת אינו יכול לערער על החלטה של ועדת האתיקה בעניינו, ואולם, סעיף 43 לתקנון הכנסת קובע כי במקרים שבהם "החליטה ועדת האתיקה לשלול את זכותו של חבר הכנסת לקבל רשות דיבור במליאה למשך

ארבעה ימי ישיבות הכנסת או יותר, להטיל הגבלות על פעילותו בכנסת לתקופה העולה על שבועיים, או להרחיקו מארבעה ימי ישיבות הכנסת או יותר", חבר הכנסת רשאי לערער על ההחלטה בפני מליאת הכנסת.

2. רקע עובדתי

17. כאמור, עניינה של העתירה בתקיפת החלטת ועדת האתיקה מס' 16/19 מיום 29.7.2014. ההחלטה עסקה בשורה של קובלנות שהוגשו נגד חה"כ זועבי במהלך החודשים יוני ויולי 2014. הקובלנה המרכזית שאליה התייחסה ועדת האתיקה בהחלטתה הוגשה ביום 22.7.2014 על-ידי יו"ר הכנסת, חה"כ יולי (יואל) אדלשטיין. כמו כן, הוגשו שורה ארוכה של קובלנות נוספות נגד חה"כ זועבי, ובכלל זה, על-ידי חה"כ אורלי לוי-אבקסיס ושמעון אוחיון, על-ידי ארגונים דוגמת אומ"ץ והפורום המשפטי למען ארץ ישראל וכן על-ידי אזרחים פרטיים רבים.

18. בקובלנתו של יו"ר הכנסת נגד חה"כ זועבי, הוא הדגיש כי ללשכתו הגיעו פניות ציבור רבות המייחסות לחה"כ זועבי "אמירות הגובלות בהסתה, עידוד לאלימות ותמיכה בארגוני טרור". בנוסף, הדגיש יו"ר הכנסת בקובלנתו כי על אף העמדה העקבית של ועדת האתיקה לפיה יש להגן על חופש הביטוי הפוליטי של חברי הכנסת בכלל, ושל חברי כנסת המייצגים מיעוטים בפרט, סבור הוא כי "חה"כ זועבי חצתה זה מכבר כל גבול ביחס להתנהגות המצופה מחבר כנסת. הפניות הרבות המגיעות אלי מעידות כי אין מדובר במקרה ירגילי של התבטאות חריפה או מקוממת כפי שקורה מעת לעת בכנסת, אלא בהתנהגות נמשכת ומתגרה, שיש בה כדי לכרסם כרסום של ממש במעמדה של הכנסת בעיני הציבור".

הקובלנה שהוגשה על ידי יו"ר הכנסת מצ"ב ומסומנת כנספח מש/2.

עותקים של חלק מהקובלנות הנוספות נגד חה"כ זועבי מצ"ב ומסומנים כנספח מש/3.

19. שתי ההתבטאויות שעמדו במוקד הקובלנות היו:

- **האחת**, במסגרת ראיון לרדיו תל-אביב, אשר התקיים ביום 17.6.2014, חמישה ימים לאחר חטיפתם של שלושת הנערים ובעת שגורלם עדיין לא היה ידוע, אמרה חה"כ זועבי על חוטפי שלושת הנערים כי **"הם לא טרוריסטים ... גם אם אני לא מסכימה איתם ... הם אנשים שלא רואים שום פתח לשנות את המציאות שלהם, והם נאלצים להשתמש באמצעים האלה**. עד שישראל תתפכח קצת עד שהאזרחים של ישראל, החברה בישראל, תתפכח קצת, ותראה את הסבל, תרגיש את הסבל של האחר" (ההדגשה אינה במקור).

תמליל הראיון מצ"ב ומסומן כנספח מש/4.

• **השנייה**, במסגרת מאמר שכתבה חה"כ זועבי, אשר פורסם באתר האינטרנט www.felesteen.ps ביום 13.7.2014, בעיצומו של מבצע "צוק איתן", שכותרתו "השילוש הפלסטיני הקטלני", כתבה, בין היתר, כי "כדי שישראל תשתכנע בהיעדר אפשרות לתחזק את הכיבוש ולהעמיקו, וכדי שתצהיר על סיום הישגי השילוש הנפשע: הגדר, המצור והתיאום ... על הפלסטינים להכריז על סיום השילוש הקטלני שלהם: התיאום, המשא ומתן והסכסוך הפנימי. עלינו לנטוש את השילוש הקטלני ולהצהיר על התנגדות עממית במקום תיאום ביטחוני, ולהטיל מצור על ישראל במקום לנהל משא ומתן איתה, ועל אחידות במקום הסכסוך הפנימי" (הטקסט במקור בערבית, ההדגשה אינה במקור).

המאמר המקורי בערבית ותרגומו לעברית מצ"ב ומסומן כנספח **מ/ש/5**.

20. כמו כן, הוזכר בקובלנה של יו"ר הכנסת גם סרטון המתעד **יעימות חריג ותוקפני של חה"כ זועבי מול שוטרים במסגרת הפגנה נגד פעילות צה"ל שהתקיימה בחיפה**". ועדת האתיקה החליטה שלא להתייחס לסרטון זה במסגרת החלטתה, ולכן לא נרחיב בעניינו.

21. בהתאם לסעיף 19 לכללי האתיקה, הגישה חה"כ זועבי את תגובתה לקובלנה שהוגשה נגדה על-ידי יו"ר הכנסת, וביקשה מן הוועדה לדחות את הקובלנה בטענה כי מדובר בתלונה קנטרנית **ימעידה על תרבות שלטת של גזענות, וצורך לשלוט באחר, ולדכא את הדעות הפוליטיות שלו**".

תגובתה של חה"כ זועבי מצ"ב ומסומנת כנספח **מ/ש/6**.

22. ביום 29.7.2014 התכנסה ועדת האתיקה כדי לדון בקובלנות האמורות, והחליטה (ברוב חבריה) כי **חה"כ זועבי הפרה את כלל 1 לכללי האתיקה**, ועל כן הטילה עליה הרחקה מיישובות מליאת הכנסת וועדותיה (למעט השתתפות בהצבעות), לתקופה של שישה חודשים, מיום 30.7.2014 ועד ליום 29.1.2015.

בהחלטתה, הדגישה הוועדה את עמדתה העקבית להימנע ככל הניתן מהגבלת חופש הביטוי הפוליטי והאידיאולוגי של חברי הכנסת, וכי **"זכותם של חברי הכנסת לבטא עמדות שאינן בקונצנזוס ולהביע ביקורת פומבית על הממשלה שמורה להם גם בתקופת לחימה"** (פס' 7 להחלטה). הוועדה ציינה כי היא דחתה לאורך השנים תלונות וקובלנות רבות שעניינן התבטאויות של חברי כנסת שונים, לרבות קובלנות נגד חה"כ זועבי (שם). עם זאת, הבהירה הוועדה כי **"יש להבחין בין ביקורת ומחאה חריפים אך לגיטימיים, לבין עידוד אויבי המדינה, קריאה לפגיעה בישראל ומתן לגיטימציה למעשי טרור נגד אזרחי המדינה"** (פס' 8 להחלטה, ההדגשה במקור).

לאור זאת, קבעה הוועדה כי **"דבריה של חה"כ זועבי כפי שפורטו לעיל, שנכתבו ונאמרו בימים כל כך רגישים, אינם עולים בקנה אחד עם טובת המדינה"**, גם אם מעניקים למושג זה פרשנות מרחיבה, והם מהווים הפרה של חובת הנאמנות החלה על חברי

הכנסת (פס' 11 להחלטה, ההדגשה במקור). בנוסף הדגישה הוועדה כי **"יש בדברים משום פגיעה חמורה באמון הציבור בכנסת ובתדמיתה, פגיעה שגם באה לידי ביטוי במספר הרב של התלונות שהגיעו לוועדה"** (פס' 12 להחלטה, ההדגשה במקור).

העתק החלטת ועדת האתיקה מס' 16/19 מיום 29.7.2014 מצ"ב ומסומנת כנספח **מ/7**.

23. ביום 3.8.2014 פנתה חה"כ זועבי, באמצעות באי כוחה, אל ועדת האתיקה בבקשה לקבל לידיה את פרוטוקול הישיבה בעניינה, וכן את החומר שהונח בפני הוועדה לקראת קבלת ההחלטה, זאת לצורך הגשת עתירה נגד ההחלטה המדוברת.

העתק מפנייתה של חה"כ זועבי מיום 3.8.2014 מצ"ב ומסומן כנספח **מ/8**.

24. ביום 7.8.2014 השיב היועץ המשפטי לכנסת, בשם ועדת האתיקה, לפניית חה"כ זועבי, ומסר כי הוועדה דחתה פה-אחד את בקשתה להסיר את החיסיון מפרוטוקול הדיון בעניינה. עם זאת, הוועדה ציינה כי אם תוגש עתירה, הוועדה תעביר את הפרוטוקול לעיונו של הרכב בית המשפט אשר ידון בעתירה.

העתק מכתבו של היועץ המשפטי לכנסת מיום 7.8.2014 מצ"ב ומסומן כנספח **מ/9**.

פרוטוקול הדיון מישיבת ועדת האתיקה מיום 29.7.2014 מצ"ב בנפרד **לעיני בית המשפט הנכבד בלבד** ומסומן כנספח **מ/10**.

25. במכתב הנ"ל הבהיר היועץ המשפטי כי הוועדה אומנם מכירה בכך שיש מצבים חריגים שבהם האינטרס הציבורי מחייב מסירת חומר רלוונטי מישיבותיה, כגון שימוש בחומר לשם הליכים משפטיים (כאמור בפס' 14 לעיל), ואולם, **"חריג זה מתייחס לנסיבות שבהן יש בקשה לגילוי חומר רלוונטי מישיבות הוועדה הדרוש להליכים משפטיים אחרים (פליליים או אזרחיים) ולא לתקיפה של החלטת ועדת האתיקה עצמה"**. היועץ המשפטי לכנסת ציין כי, חברי ועדת האתיקה בחנו את הבקשה, **"תוך שהם לוקחים בחשבון מצד אחד את הסנקציה החמורה שהוטלה על מרשתכם [חה"כ זועבי], ומצד שני את העקרונות שפורטו לעיל, ואת העובדה שהחלטת ועדת האתיקה היא החלטה מנומקת הכוללת התייחסות מפורטת לתלונות שהוגשו כנגד מרשתכם [חה"כ זועבי] ואשר היוו בסיס להחלטת הוועדה, לתגובתה לתלונות אלה, ולנימוקים שעומדים ביסוד ההחלטה"** (פס' 3 למכתב).

26. עוד צוין במכתב כי **"הוועדה ביקשה להדגיש כי החלטתה היא במישור העקרוני ואינה נובעת מתוכנו של הפרוטוקול הספציפי (שיימסר כאמור לעיון בית המשפט במידה ותוגש עתירה). חששה של הוועדה הוא מיצירת תקדים שיפגע בצורה קשה ביכולתם של חברי הוועדה למלא את תפקידם כראוי"** (פס' 4 למכתב, ההדגשה אינה במקור).

27. ביום 13.8.2014, הגישה חה"כ זועבי, באמצעות באי-כוחה, ערעור על החלטת ועדת האתיקה בעניינה, בהתאם לסעיף 43 לתקנון הכנסת (כאמור בפסקה 16 לעיל). בערעורה

טענה חה"כ זועבי כי "ועדת האתיקה חרגה מסמכויותיה ופעלה בניגוד גמור הן לעקרונות חופש הביטוי הפוליטי והן להוראות חוק החסינות" וכי "אין לוועדה סמכות לגבי מעשים או התבטאויות פוליטיות אשר נעשו במהלך מילוי תפקידו הפוליטי של חבר הכנסת". במכתב ביקשה חה"כ זועבי מיור הכנסת לקבוע דיון דחוף בפני מליאת הכנסת לשמיעת הערעור.

ביום 20.8.2014 שלחה חה"כ זועבי, באמצעות באי-כוחה מכתב תזכורת בעניין זה.

העתק מהערעור שהוגש ע"י העותרים ביום 13.8.2014 ומפנייתם מיום 20.8.2014 מצ"ב ומסומנים כנספח מש/11.

28. ביום 25.8.2014 השיב היועץ המשפטי לכנסת לפניית חה"כ זועבי וציין כי "החלטת ועדת האתיקה התקבלה ערב יציאת הכנסת לפגרה. בתקופת הפגרה אין ליו"ר הכנסת סמכות לכנס את מליאת הכנסת אלא על פי האמור בסעיף 9(ב) לחוק הכנסת, התשנ"ד-1994, קרי לפי דרישה של 25 חברי כנסת או של הממשלה. בנסיבות אלה, לא ניתן יהיה לדון בערעור לפני תחילת כנס החורף, שיחל ביום 27.10.2014" (ההדגשה אינה במקור).

מכתבו של היועץ המשפטי לכנסת מיום 25.8.2014 מצ"ב ומסומן כנספח מש/12.

29. ביום 7.10.2014, כעשרה שבועות לאחר החלטת ועדת האתיקה בעניינה של חה"כ זועבי, הוגשה העתירה דן.

30. בשבוע הראשון של כנס החורף של הכנסת, ביום 29.10.2014, נדון ערעורה של חה"כ זועבי במליאת הכנסת.

העתק העמודים הרלוונטיים מפרוטוקול הדיון במליאת הכנסת מיום 29.10.2014 בעניין הערעור מצ"ב ומסומן כנספח מש/13.

31. בהתאם לסעיף 43 לתקנון, בפתח הישיבה השמיעה חה"כ זועבי את טענותיה כנגד החלטת ועדת האתיקה. בין היתר, טענה חה"כ זועבי כי:

"אם גבולות חופש הביטוי בכנסת נקבעים לפי תפיסת עולם פוליטית מסוימת, וזה מה שנעשה אתי, אז אין חופש ביטוי לחברי הכנסת. זו החלטה חסרת תקדים באופייה ובחומריתה. זוהי החלטה נקמנית, כי היא איננה מידתית. לא קרה מעולם, בכל תולדות הכנסת, שחבר הכנסת נענש בגלל התבטאות פוליטית, ולא קרה בעבר שהוטל עונש של הרחקה לשישה חודשים – מכל סיבה שהיא" (שם, בעמ' 52 לפרוטוקול הדיון).

לאחר מכן, הגיב לדבריה חה"כ יצחק כהן, יו"ר ועדת האתיקה, אשר הדגיש כי:

"עמדתה המסורתית של ועדת האתיקה היא כי אין להטיל סנקציות בשל התבטאויות פוליטיות, נוכח חופש הביטוי הרחב של חברי הכנסת, וכך גם נהגה הוועדה ביחס לקובלנות ותלונות שהוגשו נגד חברת הכנסת זועבי עצמה לאורך השנים – והיו כאלה לא מעט, חבריי. הוועדה אף אינה מכוונת לסטות ממדיניותה העקרונית, אך הפעם סברה הוועדה כי אין עוד ברירה אלא לסרטט

קו גבול בין ביקורת ומחאה חריפים אך לגיטימיים לבין עידוד אויבי המדינה, קריאה והסתה לפגיעה בישראל ומתן לגיטימציה למעשי טרור נגד אזרחי המדינה...הציבור בישראל כמו בכל מדינה מצפה כי חברי הפרלמנט המצהירים אמונים למדינה לא יעודדו את הקמים נגדה ואת אלה המבקשים להרוג את חייליה, אזרחיה, זקנים, נשים וטף, וכי ביקורתם על הממשלה, חריפה ככל שתהיה, תיאמר מנקודת מבט של מי שדורש את טובת המדינה ואזרחיה, ומתוך כך מבקש להשפיע על מדיניותה" (שם, בעמ' 59-61 לפרוטוקול).

32. בהצבעה שנערכה לאחר דבריהם, החליטה מליאת הכנסת לדחות את ערעורה של חה"כ זועבי, ברוב של 68 תומכים מול 16 מתנגדים ונמנע אחד.

טיעון משפטי

33. מבנה הטיעון של המשיבים יהיה כדלקמן: בפתח הדברים, המשיבים יתייחסו לשלוש טענות מקדמיות של העותרים – **האחת**, כי לוועדת האתיקה לא הייתה כלל סמכות לדון בהתבטאויות של חה"כ זועבי משום שאלו חוסות תחת החסינות העניינית המוקנית לה; **השנייה**, כי כלל 1א לכללי האתיקה אינו יכול להוות בסיס להטלת סנקציה אתית משום שהוא כלל הצהרתי-פרשני שאינו מהווה נורמה המכוונת התנהגות; **והשלישית**, טענה נוספת המשתמעת מן העתירה, ולפיה לוועדה אין כלל סמכות להטיל סנקציות בגין התבטאויות פוליטיות שאין בהן משום "ניבול פה, השמצה, הכפשה וביזוי של יחידים וציבורים". לאחר מכן, נתייחס לשיקול דעתה של ועדת האתיקה במקרה דנן, נסביר את הבסיס להחלטה הקונקרטית בעניינה של חה"כ זועבי, וכן נתייחס לריסון הרב שבית המשפט הנכבד נוהג בו בבואו לבחון החלטות פנימיות של הכנסת בכלל, והחלטות של ועדת האתיקה של הכנסת בפרט.

1. החסינות העניינית אינה משתרעת על סנקציות המוטלות על-ידי ועדת האתיקה

34. כאמור, בעתירה נטען כי לוועדת האתיקה אין סמכות להטיל סנקציות על חה"כ זועבי בגין התבטאויותיה הפוליטיות, שכן התבטאויות אלה חוסות תחת החסינות העניינית המוקנית לה בסעיף 1 לחוק החסינות.

35. המשיבים יטענו כי לטענה זו אין כל יסוד.

36. למעשה, על-פי ההלכה הפסוקה, החסינות העניינית של חברי הכנסת **אינה** חלה על הליכים של ועדת האתיקה שבמסגרתם מוטלות על חבר כנסת סנקציה על התבטאות (או מעשה), אף אם ההתבטאות (או המעשה) נעשו במילוי תפקידו (או למען מילוי תפקידו) כחבר כנסת. בית המשפט הנכבד (מפי כב' הנשיא ברק) קבע לעניין זה בצורה ברורה וחד-משמעית כי:

"אכן, מעשים והתבטאויות הכלולים במסגרת החסינות העניינית זוכים להגנה רחבה. ככאלה, לא ניתן להסיר בגינם את חסינות חברי הכנסת. חבר הכנסת אינו חשוף בעטיים להליכים פליליים או לתביעות אזרחיות. ברם, מכלל זה לא נובע שפעולות אלה לא יכולות להיות נושא להליכים פנימיים אחרים של הכנסת, ככלל, ולהליך לפי סעיף 13 לחוק החסינות, בפרט. אין פירושן של דבר שוועדת האתיקה מנועה מלטפל בהן. אכן, לא דין הסרת

חסינות וההשלכות הנובעות מכך כדין טיפול ועדת האתיקה בהפרת כללי האתיקה, אפילו מעשים אלה נכנסים בגדר החסינות העניינית. אמת, החסינות העניינית מגינה על חבר הכנסת מפני נקיטת פעולות משפטיות כלפיו. עם זאת פעולה משפטית שכזו אינה כוללת פעולות שהכנסת נוקטת כלפי עצמה, כאשר מדובר בעניינים פנימיים לכנסת (בג"ץ 12002/04 מח'ול נ' הכנסת, פ"ד ס(2) 325, 338 (2005) (להלן: עניין מח'ול)).

37. יודגש כי גם בפסק הדין המוקדם יותר שעסק בנושא זה (בג"ץ 620/85 מיעארי נ' יו"ר הכנסת, פ"ד מא(4) 169 (1987)), בו נחלקו השופטים בשאלה האם החסינות העניינית מונעת שלילת זכויות יתר מחבר כנסת בשל מעשים שנעשו במילוי תפקידו, הסכימו כל השופטים שנדרשו לעניין כי החסינות העניינית אינה מונעת מוועדת האתיקה להטיל סנקציות על חבר כנסת גם בשל התבטאויות שנעשו במילוי תפקידו.

38. כך למשל, כבי' השופטת (כתוארה אז) בן-פורת אשר, כמו כבי' הנשיא שמגר, סברה שהחסינות העניינית מונעת שלילת זכויות יתר מחבר כנסת בשל מעשה שעשה במילוי תפקידו, קבעה כי אין בחסינות העניינית כדי למנוע נקיטת צעדים במישור האתי נגד חבר הכנסת. היא הדגישה לעניין זה כי:

"אשר ליפעולה משפטית' במובן סעיף 1, מסכימה אני, בכל הכבוד, עם דעת חברי הנכבד, הנשיא שמגר, שזו מתבטאת בפעולת הנטילה של זכות או חסינות, שללא הנטילה הייתה קיימת. אין, כמובן, להרחיב את המונח 'פעולה משפטית' מעבר למתחייב מכוונתו ומטרתו של חוק החסינות. לפיכך, למשל, הרחקתו של חבר כנסת מהשתתפות בישיבותיה למשך זמן מה בהתאם לתקנונה אינה 'פעולה משפטית' לענייננו. זהו חלק מהסנקציות הפנים-פרלמנטריות, המהוות חלק אינטגרלי מהניהול הפנימי" (שם, בעמ' 234; וראו גם דברי כבי' הנשיא שמגר בעניין זה, שם, בעמ' 219).

39. אכן, דווקא נוכח קיומה של חסינות עניינית שאינה מאפשרת לנהל הליך פלילי או אזרחי נגד חבר הכנסת בשל התבטאויות שנעשו במסגרת מילוי תפקידו (או למען מילוי תפקידו), חשוב להותיר לכנסת את האפשרות להתמודד עם התבטאויות מסוג זה במישור האתי. כפי שהדגיש לעניין זה, כבי' הנשיא ברק בעניין מח'ול, 'פעולה במישור האתי אינה מהווה עקיפה של ההגנה שמקבל חבר הכנסת בחוק החסינות', אלא מהווה השלמה של הגנה זו. כך, "בעוד סעיף 1 פוטר את חבר הכנסת מאחריות אזרחית או פלילית בגין התבטאויות לא אתיות שנאמרו במסגרת מילוי תפקידו (או למען מילוי תפקידו), בא סעיף 13 (המסדיר את פעולת ועדת האתיקה), הנמצא באותו מדרג נורמטיבי, ומבהיר שאין חבר הכנסת פטור בלא כלום" (שם, בעמ' 339).

40. אין כל אחיזה בפסקי הדין האמורים לטענת העותרים כאילו הלכות ברורות אלה של בית המשפט הנכבד מתייחסות רק ליהתבטאויות משמיצות, פוגעניות ולא הולמות שנאמרו בכנסת ואשר הופנו נגד הממשלה", או למקרים שבהם ההתבטאות שבה מדובר מובילה ליפגיעה ממשית ביחסים החבריים שיש בהם כדי להפריע לעבודתה התקינה של הכנסת ולתדמית ומעמד חבריה" (פס' 31-32 לעתירה).

41. למעשה, כפי שעולה בצורה ברורה מן הציטוטים שהובאו לעיל, גישתו של בית המשפט הנכבד לסוגיה הייתה עקרונית, ולפיה החסינות העניינית אינה חלה כלל כאשר מדובר בהליכים של ועדת האתיקה, אשר מובילים, בדרך כלל, להטלת סנקציות במישור הפרלמנטרי - שלילת זכות לקבל רשות דיבור, הגבלות על הגשת הצעת חוק, או הרחקה משיבות מליאת הכנסת וועדותיה.

42. אשר על כן, על-פי ההלכה הפסוקה, יש לדחות את טענת העותרים כאילו העובדה שהתבטאויותיה של חה"כ זועבי נעשו במסגרת מילוי תפקידה (או למען מילוי תפקידה) כחברת כנסת מונעת הטלת סנקציה אתית בגין בידי ועדת האתיקה.

2. כלל 1א לכללי האתיקה הוא כלל אופרטיבי שניתן להטיל סנקציה בגין הפרתו

43. טענה נוספת המועלית על-ידי העותרים היא כי כלל 1א לכללי האתיקה שהוזכר בהחלטת ועדת האתיקה "קובע עקרונית וערכים כלליים ואיננו בבחינת הוראה אופרטיבית", ועל כן, חה"כ זועבי לא יכולה הייתה להפר את הוראותיו (פס' 37 לעתירה).

44. גם לטענה זו אין כל יסוד. בניגוד לטענות העותרים, כלל 1א אינו רק כלל הצהרתי-פרשני הקובע "עקרונות וערכים כלליים", אלא מדובר גם בהוראה אופרטיבית אשר הפרתה גוררת הטלת סנקציות על-ידי ועדת האתיקה.

45. אכן, כללי האתיקה של חברי הכנסת כוללים הוראות בתחומים שונים. חלקן נורמות מסוג "כלל" – הכוללות הוראות קונקרטיות, דוגמת ההגבלות על עיסוק נוסף (פרק ה' לכללי האתיקה) או ההוראות הנוגעות להצהרת הון (פרק ו'), וחלקן נורמות מסוג "סטנדרט" – הוראות כלליות יותר הכוללות "מושגי שסתום" רבים, דוגמת כלל 1א הנדון וכלל 2 הנוגע לכבוד הכנסת (כפי שהובאו בפס' 10 לעיל).

46. כעניין אמפירי, במרבית המקרים שבהם מטילה ועדת האתיקה סנקציות על חברי הכנסת הדבר נעשה **דווקא מכוח כלל 2 האמור** אשר, בדומה לכלל 1א, מנוסח בצורה כללית ביותר וכולל מושגים דוגמת **"כבוד הכנסת"**, **"דרך ההולמת את מעמדו ואת חובותיו"** ו**"שימוש בלתי ראוי בחסינויותו ובזכויותיו"**. מעולם ועדת האתיקה לא סברה, ואף לא נטען, כי העובדה שכלל 2 (כמו גם כלל 1א) מנוסחים בצורה כללית יחסית, מונעת הטלת סנקציות אתיות בגין הפרתם. למעשה, נוכח המרכזיות של כלל 2 בפסיקותיה של ועדת האתיקה, קבלת גישת העותרים כאילו ועדת האתיקה יכולה להטיל סנקציה על חבר הכנסת רק על בסיס נורמה אשר "תוגדר בצורה ברורה", תוביל לכך שבמידה רבה ועדת האתיקה תחדל מפעילותה.

47. זאת ועוד, גם בהקשרים אחרים, כללי אתיקה (בניגוד לנורמות פליליות) מתאפיינים בכך שהם כוללים סטנדרטים המנוסחים בצורה של "רקמה פתוחה" כך שניתן להחילם על מגוון התנהגויות אשר קשה לחזות מראש את אופיין, ואשר חברי הוועדה (או הטריבונל הרלוונטי) סבורים כי יש להטיל בגינם ענישה אתית.

48. לשם השוואה, אם נבחן למשל את כללי האתיקה החלים על עורכי הדין, נמצא כי גם כללים אלה מבוססים במקרים רבים על "עקרונות וערכים מופשטים", כלשונם של העותרים, אשר בתי הדין המשמעתיים של לשכת עורכי הדין נדרשים למלאם בתוכן. לדוגמא, כלל 2 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, קובע כי "עורך דין ייצג את לקוחו בנאמנות, במסירות, ללא מורא, תוך שמירה על הגינות, על כבוד המקצוע ועל יחס כבוד לבית המשפט"; כלל 23 לכללים האמורים קובע כי "עורך דין ינהג בצד שכנגד בדרך ארץ"; וכלל 32(א) לכללים האמורים קובע כי "עורך דין ישמור, בעמידתו לפני בית המשפט, על יחס כבוד לבית המשפט, תוך הגנה על זכויות לקוחו בהגינות, במסירות ותוך שמירה על כבוד המקצוע".

מובן כי הכללים האמורים אינם כוללים הנחיה "ברורה" לעורכי הדין כיצד עליהם לנהוג וגם הם מבוססים על "עקרונות וערכים מופשטים", ובכל זאת הם משמשים כעניין שבשגרה להרשעתם של עורכי דין בבתי הדין המשמעתיים של לשכת עורכי הדין.

(ראו למשל, עלי"ע 7892/04 הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל-אביב-יפו נ' עו"ד יהונתן בוטח (פורסם בנבו, 10.5.2005) ("לדעתי, יש לו ל'כבוד המקצוע' וליחס כבוד לבית המשפט' שבסיפה לכלל 2 מעמד עצמאי, ואם כך על דרך הכלל לא-כל-שכן שכלל 2 הוא הכלל היחיד המצוי בפרק ב לכללי האתיקה, פרק שכותרתו היא 'הוראת יסוד'") (שם), פס' 14 לפסק דינו של כב' המשנה לנשיא חשין); עלי"ע 736/04 הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין נ' שרה מזרחי, עו"ד (פורסם בנבו, 5.7.2004); עלי"ע 2379/07, 8718/06 הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל-אביב-יפו נ' עו"ד יהושע רוזנצוויג (פורסם בנבו, 12.2.2008).

49. יתר על כן, אותו כלל ממש שבגין הפרתו נענשה חה"כ זועבי, כלל 1א, שימש בעבר כבסיס להטלת סנקציות אתיות על חברי כנסת שונים, הן לצד כללי אתיקה אחרים והן כמקור נורמטיבי יחיד. בכלל זה, למשל, בהחלטת ועדת האתיקה מיום 27.5.2008 בעניין קובלנות הדדיות שהגישו חה"כ דאז אפי איתם וחה"כ אחמד טיבי בגין התבטאויות מעליבות שלהם האחד כלפי השני, מצאה ועדת האתיקה כי **הם הפרו את כלל 1א** (פסקאות (4) ו-5)). בהחלטת ועדת האתיקה מיום 11.7.2006 בעניין קובלנה שהגישה חה"כ דאז רוחמה אברהם נגד חה"כ סופה לנדבר בגין כניסה לחדרה של חה"כ אברהם והוצאת חפצים מן החדר בלא רשותה, מצאה ועדת האתיקה כי היא **הפרה את כלל 1א** (פסקאות (4) ו-5)).

החלטות ועדת האתיקה המוזכרות מצ"ב ומסומנות כנספח **מש/14**.

50. בנוסף, במספר מקרים נוספים מצאה ועדת האתיקה כי חברי כנסת הפרו את כלל 1א האמור, לצד כלל 2 לכללי האתיקה, למשל בהחלטה מס' 64/18 מיום 3.1.2012 שעסקה בקובלנה שהגיש חה"כ דני דנון נגד חה"כ זועבי בגין אירוע שבמסגרתו דחפה סדרנית של הכנסת, מצאה ועדת האתיקה כי חה"כ זועבי הפרה את כלל 1א (פסקה (4)), לצד כלל 2 לכללי האתיקה. בהחלטה מס' 30/18 מיום 7.6.2010 שעסקה בקובלנה שהגיש יו"ר הכנסת דאז חה"כ ראובן ריבלין נגד חה"כ דאז יואל חסון בגין התנהגותו במליאת

הכנסת, מצאה ועדת האתיקה כי חה"כ חסון הפר את כלל 1א (פסקאות (4) ו-5)) לצד כלל 2 לכללי האתיקה.

החלטות ועדת האתיקה המוזכרות מצ"ב ומסומנות כנספח מש/15.

51. הנה כי כן, אין יסוד גם לטענת העותרים כאילו כלל 1א לכללי האתיקה אינו כלל אופרטיבי אשר ועדת האתיקה מוסמכת להטיל סנקציה בגין הפרתו.

3. במצבים חריגים מעין אלה ועדת האתיקה מוסמכת להטיל סנקציות גם בגין התבטאויות פוליטיות

52. העותרים טוענים כי ועדת האתיקה מוסמכת להטיל סנקציות בגין התבטאויות של חברי כנסת רק כאשר מדובר בהתבטאויות שיש בהן משום ניבול פה, השמצה או הכפשה ואין לה סמכות להטיל סנקציות בגין התבטאויות פוליטיות טהורות או 'להחליט מי מחברי הכנסת פועל לטובתה של המדינה' או בניגוד לה" (פס' 34-36 לעתירה). אף כי דומה שטענה זו כרוכה בטענתם בדבר תחולת החסינות העניינית על התבטאויותיה של חה"כ זועבי, נתייחס לטענה זו גם בנפרד להלן.

53. אכן, בשורה ארוכה של החלטות עמדה ועדת האתיקה על חופש הביטוי הרחב המוקנה לחברי הכנסת. כך למשל, בהחלטה עקרונית בעניין זה (מס' 7/18) מיום 12.10.2009 הדגישה ועדת האתיקה כי:

"ועדות האתיקה התחבטו בעבר שוב ושוב בסוגיית גבולות חופש הביטוי, בהכירן בכך שמדובר בסוגיה סבוכה, במיוחד כאשר מדובר בחופש הביטוי של חברי הכנסת. חברי הכנסת מביעים דעות המייצגות את קהל בוחריהם, בחסות הערך המגונן של חופש הביטוי. ככלל הבדילה הוועדה בעבר בין התבטאויות המכוונות לאדם ספציפי או למעשיו, ובמקרים אלה בחרה לעתים להתערב, ובין התבטאויות, קשות וחריפות ככל שתהיינה, אשר מהוות ביטוי להשקפת עולמו/אמונתו של חבר הכנסת ושל הציבור שהוא מייצג. הוועדה מבקשת להבהיר כי גישתה המרחיבה בכל הנוגע לחופש הביטוי אינה פוטרת את חברי הכנסת מהצורך לשמש בהתנהגותם דוגמא אישית, וכי היא שומרת לעצמה את הזכות לנקוט בעתיד סנקציות נגד חברי כנסת בעניין זה אם הדבר יידרש".

החלטת ועדת העתיקה מס' 7/18 מצ"ב ומסומנת כנספח מש/16.

בהחלטה עקרונית נוספת בעניין זה (מס' 2/19) מיום 2.7.2013 הבהירה ועדת האתיקה כי:

"יש להימנע ככל הניתן מהגבלת חופש הביטוי הפוליטי והאידיאולוגי של חברי הכנסת, גם כאשר הדברים שהם אומרים חריפים ומקוממים. הזכות לחופש ביטוי מהווה כלי עבודה ראשון במעלה עבור חברי הכנסת, בתוך משכן הכנסת ומחוצה לו, ועיקר חשיבותה של זכות זו במתן הגנה לדברים שאינם פופולריים ושאינם יכולים לצרום לאוזניים רבות".

החלטת ועדת העתיקה מס' 2/19 מצ"ב ומסומנת כנספח מש/17.

54. על עמדה ברורה זו חזרה ועדת האתיקה בשורה ארוכה של החלטות נוספות, ובכלל זה, **בהחלטות רבות שנגעו להתבטאויות ופעולות של חה"כ זועבי עצמה, ואשר ועדת האתיקה החליטה שלא להטיל בגינן סנקציות כלשהן**. ראו למשל:

- מכתבו של יו"ר ועדת האתיקה, חה"כ יצחק כהן, מיום 26.5.2014 בעניין קובלנה של מר חגי גת נגד חה"כ זועבי.
- מכתבו של יו"ר ועדת האתיקה, חה"כ יצחק וקנין, מיום 1.1.2013 בעניין קובלנה של עו"ד אביטל צחור, ב"כ הפורום המשפטי למען ארץ ישראל, נגד חה"כ זועבי.
- מכתבו של יו"ר ועדת האתיקה, חה"כ יצחק וקנין, מיום 1.1.2013 בעניין קובלנה של חה"כ מיכאל בן-ארי נגד חה"כ זועבי.
- מכתבו של יו"ר ועדת האתיקה, חה"כ יצחק וקנין, מיום 15.3.2012 בעניין קובלנה של חה"כ רוברט אילטוב נגד חה"כ זועבי.
- מכתבו של יו"ר ועדת האתיקה, חה"כ יצחק וקנין, מיום 1.3.2012 בעניין קובלנה של עו"ד אביטל צחור, ב"כ הפורום המשפטי למען ארץ ישראל, נגד חה"כ זועבי.
- מכתבה של יו"ר ועדת האתיקה, חה"כ שלי יחימוביץ, מיום 29.9.2009 בעניין קובלנה של חה"כ דני דנון נגד חה"כ זועבי.

המכתבים האמורים מצ"ב ומסומנים **מש/18**.

55. הנה כי כן, בשורה ארוכה של מקרים, ועדת האתיקה מצאה לנכון **להימנע מהטלת סנקציות אתיות על התבטאויות חריפות של חה"כ זועבי עצמה שהוגשו קובלנות בקשר אליהן**, וזאת בדיוק מתוך הבנה כי **"הזכות לחופש ביטוי מהווה כלי עבודה ראשון במעלה עבור חברי הכנסת"** וכי **"עיקר חשיבותה של זכות זו במתן הגנה לדברים שאינם פופולריים ושאינם יכולים לצרום לאוזניים רבות"**.

56. ואולם, בניגוד לטענות העותרים, אין בשורת החלטות אלה כדי להוביל למסקנה כי לוועדת האתיקה כלל אין סמכות להטיל סנקציות בגין התבטאויות פוליטיות של חברי כנסת, אלא רק כי מדובר **בצעד חריג ויוצא דופן**.

57. במלים אחרות, **אין מדובר בשאלה של סמכות, אלא בשאלה של שיקול דעת, וועדת האתיקה אינה מנועה מלהטיל סנקציות אתיות על התבטאויות פוליטיות אף אם אין בהן משום גסות, עלבונות או ניבול פה**. לא במקרה חזרה ועדת האתיקה והדגישה, כאמור, כי **"יש להימנע ככל הניתן מהגבלת חופש הביטוי הפוליטי והאידיאולוגי של חברי הכנסת"**, ולא קבעה כי יש להימנע כליל מהגבלות מסוג זה.

58. גם בשתי הדוגמאות המובאות על-ידי העותרים מן המשפט המשווה, אין כדי לסייע להם בהקשר זה (פס' 45-50 לעתירה).

59. ראשית, ככל שמדובר בפרלמנט הבריטי, הרי שיש לזכור כי העובדה שהקוד האתי חל בעיקר על התנהגות בתוך הפרלמנט (ולא מחוצה לו) (פס' 47 לעתירה), עולה בקנה אחד עם העובדה שגם **החסינות העניינית המוקנית לחברי הפרלמנט בבריטניה מוגבלת להתבטאויות שלהם במסגרת דיונים בפרלמנט, ואין מניעה ליזום הליכים אזרחיים או פליליים נגדם על התבטאויות שנאמרו מחוץ לפרלמנט** (ראו לעניין זה דו"ח של המשרד לקידום הדמוקרטיה הפרלמנטרית של הפרלמנט האירופי (OPPD- Office For Promotion Of Parliamentary Democracy) מאוקטובר 2012, במסגרתו נסקרו הסדרי החסינות הנהוגים במדינות רבות (Non-liable? Inviolable? Untouchable?) THE CHALLENGE OF PARLIAMENTAR IMMUNITIES - An Overview (2012) – עמ' 48 לדוח).

מנגד, בישראל, החסינות העניינית משתרעת על כל התבטאות של חבר כנסת, בתוך הכנסת ומחוצה לה, אשר נאמרה "במילוי תפקידו" או "למען מילוי תפקידו", והדעת נותנת כי כ"איזון" לחסינות רחבה זו, תיוותר האפשרות בידי ועדת האתיקה, במקרים המתאימים, לפעול נגד התבטאויות של חבר כנסת, גם אם נאמרו מחוץ לכתלי הכנסת.

העמודים הרלוונטיים מדוח הפרלמנט האירופי בנושא הסדרי חסינות מצ"ב ומסומן **מש/19.**

60. יתר על כן, בחוות הדעת שצורפה על-ידי העותרים בעניין המצב המשפטי בבריטניה (ע/14), מצוין במפורש כי אחת מן החובות האתיות הספציפיות החלות על חברי פרלמנט בבריטניה היא **"to act in the interests of the nation as a whole"** (פס' 5 לחוות הדעת), חובה הזוהה במהותה לזו הקיימת בכללי האתיקה בישראל, ושביגנה הטילה ועדת האתיקה את הסנקציה הנדונה על חה"כ זועבי. ניתן לצפות כי הפרה של חובה זו תהיה חריגה ביותר, ולכן קשה להסיק כל מסקנה לענייננו **בהעדרו** של מקרה ספציפי שבו נדרשו בבריטניה להפרה מסוג זה.

61. מובן כי גם במקרה שהביאו העותרים מארה"ב (פס' 49 לעתירה), אין כדי לסייע לטיעונם, שהרי שם דובר בהחלטה **לפסול כליל** חבר בית הנבחרים בגיורגיה מכהונה בשל דעותיו, וכפועל יוצא, לשלול מן הבוחרים בו את זכותם לייצוג בבית הנבחרים. מובן כי הדבר אינו דומה כלל למצב שבו מוטלת סנקציה אתית על חברת כנסת לזמן מוגבל, אשר אינה מונעת ממנה את האפשרות לייצג את בוחריה בהצבעות בכנסת, ואף לחזור לפעילות שוטפת בתום תקופת ההרחקה.

62. נוכח האמור, עמדת המשיבים היא כי לוועדת האתיקה הייתה **סמכות** להטיל סנקציה אתית על חה"כ זועבי בגין התבטאויותיה הפוליטיות. נעבור עתה להסביר את השיקולים שעמדו בבסיס הפעלת **שיקול דעתה** של ועדת האתיקה במקרה דנן.

4. אופן הפעלת שיקול הדעת בעניינה של חה"כ זועבי במקרה דנן

א. מתחם שיקול הדעת המוקנה לוועדת האתיקה רחב ביותר

63. בפתח הדברים יובהר כי, על-פי ההלכה הפסוקה, מתחם שיקול הדעת הנתון לוועדת האתיקה הוא **רחב ביותר**, וכפועל יוצא, מתחם ההתערבות של בית המשפט הנכבד בשיקול דעתה של ועדת האתיקה הוא **צר יחסית**.

64. מרחב שיקול הדעת בהקשר זה נובע בראש ובראשונה מכך שפעולתה של ועדת האתיקה מבוססת על מעין "משפט חברים", קרי: מדובר בסטנדרטים שחברי הכנסת קובעים לעצמם. כפי שהסביר כב' הנשיא ברק בעניין **מח'ול**, "מדובר בעניין פנימי לוועדת האתיקה, המכריעה על פי הסטנדרטים המחייבים את חברי הכנסת בהתנהגותם, שהכנסת – ולא בית המשפט – היא זו האמונה על קביעתם" (שם, בעמ' 344).

65. בנוסף, שיקול הדעת הרחב המוקנה לוועדת האתיקה נובע מאופי פעולתה, המופנה "כלפי הבית פנימה", במובן זה שהסנקציות המוטלות על-ידה נוגעות, בדרך כלל, לזכויות של חברי הכנסת להפעיל כלים פרלמנטריים שונים. אין בסנקציות אלה כדי למנוע מחברי הכנסת להמשיך ולייצג את בוחריהם **בהצבעות**, ובוודאי שאין בהם כדי להשפיע על זכויותיהם מחוץ למשכן הכנסת, או כדי להטיל עליהם חבות אזרחית או פלילית. כפי שהדגיש כב' הנשיא ברק בעניין **מח'ול**:

"מהות פעולתה של ועדת האתיקה, בשונה למשל מנטילת חסינות המתבצעת בוועדת הכנסת, היא כלפי הבית פנימה, ולמעשה אין לפעולתה, בדרך כלל, השלכות מחוץ לבית המחוקקים. אף סמכותה לאסור על חבר כנסת לנאום במליאה ובוועדות הכנסת אינה שוללת ממנו את זכותו להצביע. במצב דברים זה ... נראה לי כי מרחב התמרון (או הסבירות) העומד לרשותה של ועדת האתיקה גדול מזה העומד לרשות ועדת הכנסת בנטילת חסינות. פועל יוצא של אותו מרחב תמרון רחב הוא קיומו של מתחם צר יחסית של ביקורת שיפוטית. על כן לא בנקל יתערב בית משפט זה בהחלטות הוועדה. ברם, אין בכך כדי לומר שלעולם לא תיתכן התערבות בהחלטות אלה" (שם, בעמ' 343-344).

ראו עוד לעניין זה, בג"ץ 7993/07 פורום משפטי למען ארץ ישראל נ' ועדת האתיקה של הכנסת (פורסם בנבו, 30.4.2009): **"מרחב שיקול הדעת העומד לרשות ועדת האתיקה בהפעלת סמכותה המעין-שיפוטית ובפרשנותה את המונח 'הצדק סביר' הוא רחב...** אכן, ההשפעה העיקרית של ההחלטה היא כלפי הכנסת פנימה, ובכגון דא, גובר עקרון עצמאות הרשות המחוקקת" (שם, פס' 8 לפסק דינה של כב' השופטת (כתוארה אז) נאור).

וכך גם, בג"ץ 6280/07 פורום משפטי למען ארץ ישראל נ' נשיא המדינה (פורסם בנבו, 14.12.2009): "מישור ההתערבות השיפוטית בהחלטת ועדת האתיקה של הכנסת הוא צר במיוחד" (שם, פס' 32 לפסק דינה של כב' השופטת פרוקצ'יה).

ב. לא נפל פגם במסקנה כי חה"כ זועבי הפרה את כללי האתיקה

66. על רקע מסגרת נורמטיבית זו, נעבור לבחון את השיקולים שעמדו ביסוד החלטת ועדת האתיקה במקרה הנוכחי.

67. כאמור, החלטתה של ועדת האתיקה התבססה על שתי התבטאויות של חה"כ זועבי - ההתבטאות באשר לחוטפי שלושת הנערים ("הם לא טרוריסטים"), והקריאה להפסקת התיאום הביטחוני עם ישראל והתנגדות עממית כלפי ישראל שנכתבה בעיצומה של הלחימה בעזה ('עלינו ... להצהיר על התנגדות עממית במקום התיאום הביטחוני, ולהטיל מצור על ישראל במקום לנהל משא ומתן איתה') - ראו פירוט בפסקה 19 לעיל.

68. ועדת האתיקה סברה כי התבטאויות אלה חורגות מן המסגרת הרחבה ביותר שמוקנית להתבטאויותיהם של חברי הכנסת, וזאת הן בשל תוכנם החריג של הדברים שנאמרו על-ידי חה"כ זועבי, והן בשל העיתוי שבו נאמרו, המצדיקים את המסקנה כי חה"כ זועבי הפרה את כלל 1א(2) לכללי האתיקה, הקובע כי חבר הכנסת "הוא נאמן הציבור וחובתו לייצג את ציבור בוחריו באופן שישירת את כבוד האדם, קידום החברה וטובת המדינה", וכן הפרה של חובתה לפי כלל 1א(4) לכללים ולפיו על חבר הכנסת לנהוג "בדרך החולמת את מעמדו כחבר הכנסת ויעשה לטיפוח אמון הציבור בכנסת".

69. ככל שמדובר בתוכן הדברים הרי שאין חולק כי קיימות בציבור, וכפועל יוצא גם בכנסת, עמדות שונות ואף קוטביות בדבר "טובת המדינה" ו"הצורה הנאותה לשרתה" וכי משטר דמוקרטי מחייב מתן אפשרות נרחבת ל"הבעת ביקורת על מדיניות הממשלה" (פס' 34-35 לעתירה). ואולם, הוועדה סברה כי גם לפי הפרשנות המרחיבה והמקלה ביותר, לא ניתן לפרש את דבריה של חה"כ זועבי כדברים שנועדו לקדם את "טובת המדינה" לפי גישה כזאת או אחרת, או כהבעת ביקורת על מדיניות הממשלה.

70. הוועדה סברה כי בהתבטאות הראשונה של חה"כ זועבי שבה היא אומרת על חוטפי שלושת הנערים כי "הם לא טרוריסטים" ואף מבטאת הבנה למעשיהם בכך ש"הם לא רואים שום פתח לשינוי המציאות ונאלצים להשתמש באמצעים האלה", ניתן לראות משום מתן לגיטימציה, והזדהות עם אויבי המדינה הנוקטים בפעולות טרור כנגד אזרחי המדינה. אין באמירה של חה"כ זועבי כי "היא לא מסכימה איתם" כדי לבטל את משמעותם החמורה של דברים אלה, גם אם היא מונעת מן הדברים מלהיות מסווגים כ"הסתה" לפעולת טרור (ראו מכתבו של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (פלילי), עו"ד רז נזרי, בעניין זה - פס' 5 לעתירה).

71. ההתבטאות השנייה של חה"כ זועבי נעשתה בכתב (ולא בתגובה לשאלת מראיין), ובה הדגישה חה"כ זועבי כי **יעלינו לנטוש את השילוש הקטלני ולהצהיר על התנגדות עממית במקום התיאום הביטחוני, ולהטיל מצור על ישראל במקום לנהל משא ומתן איתה**". הוועדה סברה כי לא ניתן לראות בקריאה של חברת כנסת ישראלית להפסקת התיאום הביטחוני בין ישראל לרשות הפלסטינית, אשר מטרתו לסכל פיגועים נגד אזרחי המדינה, או בקריאה לפתוח בהתנגדות עממית ולהטיל מצור על ישראל, משום אמירה ביקורתית לגיטימית של חבר כנסת או אמירה שמטרתה לקדם את "טובת המדינה" בצורה כלשהי. הוועדה סברה כי בדברים אלה הציבה את עצמה חה"כ זועבי בנקודת מבט המנוגדת לזו של מדינת ישראל (**יעלינו לנטוש את השילוש הקטלני**"), ולצדם של גורמים העוינים את המדינה, וראתה בדבריה משום קריאה לפגיעה במדינת ישראל, בביטחונה ובאינטרסים חיוניים שלה.

72. הוועדה סברה כי לתוכנם החריג של הדברים מצטרף כאמור גם **העיתוי** שבו נאמרו. ההתבטאות **הראשונה** נאמרה על-ידי חה"כ זועבי, כאמור, ביום 17.6.2014, חמישה ימים לאחר חטיפתם של שלושת הנערים, בעת שגורלם עדיין לא היה ידוע, וצה"ל וכוחות הביטחון השקיעו מאמצים עילאיים בניסיון לאתרם. ההתבטאות **השנייה**, פורסמה על-ידי חה"כ זועבי באתר האינטרנט ביום 13.7.2014, בעת הלחימה בעזה, במהלך מבצע "צוק איתן". מובן כי לעיתוי זה יש חשיבות מבחינת הקשרם של הדברים, והאופן שבו הם מתקבלים בציבור בישראל ומחוצה לה, ובשל כך, סברה הוועדה כי כאשר קריאות מסוג זה מושמעות **בשעת לחימה של ממש** הן הופכות לבלתי לגיטימיות ומהוות הפרה של כללי האתיקה.

73. לבסוף, חשוב להדגיש כי אף העותרים עצמם אינם טוענים, ולו כטענה חלופית, כי ועדת האתיקה טעתה במסקנתה כי חה"כ זועבי הפרה את החובה לפעול כ"נאמן הציבור" ולייצג את בוחריה באופן שישרת את "טובת המדינה". למעשה, מסתפקים הם בטענה כי לוועדת האתיקה **אין סמכות** לקבוע כי חבר כנסת הפר כלל זה, וזאת למרות שהכלל מופיע בצורה מפורשת בכללי האתיקה. ואולם, אם נדחית טענתם לעניין הסמכות של הוועדה, ועוברים לבחון את **אופן הפעלת שיקול הדעת** של ועדת האתיקה, הרי שלא ניתן למצוא בטיעוניהם כל הסבר מדוע היה על ועדת האתיקה להגיע למסקנה אחרת **לעניין הפרת החובה האתית** (להבדיל משאלת הסנקציה).

74. סיכומו של דבר, עמדת המשיבים היא כי לא נפל כל פגם בשיקול דעתה של ועדת האתיקה במקרה זה, וכי נוכח תוכנם החריג של דבריה של חה"כ זועבי על רקע העיתוי בו נאמרו, הקביעה כי התבטאויות אלה היוו הפרה של כללי האתיקה מבוססת וסבירה.

ג. העונש שהוטל על חה"כ זועבי תואם את אופייה של ההפרה

75. לבסוף, העותרים טוענים כי גם אם ימצא בית המשפט הנכבד כי חה"כ זועבי הפרה את כללי האתיקה וכי לוועדת האתיקה הייתה סמכות להטיל עליה עונש, הרי שהעונש

שהושת עליה הוא מפלה ו"מופלג בחומרתו" (פס' 51 לעתירה). **המשיבים יטענו כי אין לקבל טענות אלה.**

76. **ראשית**, כאמור לעיל, החומרה של הסנקציות שהוטלו על חה"כ זועבי, נובעת מאופי ההתבטאויות ומן העיתוי בו נשמעו. אף אחת מן ההתבטאויות שפורטו בטבלה שצורפה לעתירה (פס' 17), לא עונה על המאפיינים הייחודיים המצויים בדבריה של חה"כ זועבי – הבעת הבנה ואף הזדהות עם פעולות טרור נגד ישראל ועידוד לפעולה (התנגדות עממית ומצור) נגד ישראל, המושמעים **בשעת לחימה של ממש.**

77. **שנית**, אין יסוד לטענה כי ועדת האתיקה הפלתה לרעה את חה"כ זועבי לעומת חברי כנסת אחרים (פס' 57 לעתירה). למעשה, כמתואר לעיל (פס' 54), בשל מדיניותה הזהירה של ועדת האתיקה בכל הנוגע להטלת סנקציות אתיות על התבטאויות פוליטיות, **נמנעה** הוועדה בשורה ארוכה של מקרים מהטלת סנקציות אתיות על חה"כ זועבי למרות הקובלנות הרבות שהוגשו בשל התבטאויותיה. על רקע גישה מקלה זו, ברור כי החלטתה של ועדת האתיקה במקרה הנוכחי נעשתה בשל חומרת ההתבטאויות ומועד השמעתן, ולא בשל "אכיפה סלקטיבית" או ניסיון לפגוע בחה"כ זועבי בצורה אישית.

78. **שלישית**, בעת בחינת חומרת העונש שהושת על חה"כ זועבי, יש לתת את הדעת **למועד** כניסתו לתוקף, אשר אף נלקח בחשבון על-ידי ועדת האתיקה בעת קבלת ההחלטה בעניין זה. אכן, אף כי מבחינה פורמאלית, העונש שהוטל על חה"כ זועבי הוא החמור ביותר שניתן להטיל על חבר כנסת – שישה חודשי הרחקה משיבות מליאת הכנסת וועדותיה (למעט השתתפות בהצבעות) – מבחינה מעשית מדובר במידה רבה בעונש הרחקה של **כשלושה חודשים**, משום שכמחצית מתקופת ההרחקה חלה בתקופת פגרת הקיץ (שנמשכה מיום 3.8.2014 ועד ליום 26.10.2014).

79. בתקופת הפגרה מליאת הכנסת מתכנסת רק במקרים נדירים, ואף מרבית ועדות הכנסת מתכנסות בתדירות נמוכה יחסית. במקרה דנן, במהלך פגרת הקיץ כונסה מליאת הכנסת רק פעם אחת (ביום 4.9.2014), ושתי הוועדות שבהן חברה חה"כ זועבי – הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי והוועדה לזכויות הילד – התכנסו ביחד רק **חמש** פעמים (אם כי חברי כנסת רשאים להשתתף גם בשיבות של ועדות שהם אינם משמשים כחברים בהן).

80. נוכח כל האמור, ועל רקע שיקול הדעת הרחב המוקנה לוועדת האתיקה ומתחם ההתערבות הצר של בית המשפט הנכבד בהחלטותיה, **המשיבים סבורים כי יש גם לדחות את הטענות נגד חומרת הסנקציה שהוטלה על חה"כ זועבי.**

סיכום

81. אין חולק כי אחד מתפקידיה המרכזיים של הכנסת הוא להוות זירה לוויכוחים, ההופכים לעתים לקשים וסוערים, על השאלה מהי "טובת המדינה", וכיצד יש להכריע בשורה של סוגיות הנתונות במחלוקת ערכית קשה. בהתאם לכך, ברור כי יש להימנע ככל הניתן מהטלת מגבלות על חופש הביטוי הפוליטי של חברי הכנסת בכלל, ושל חברי הכנסת המייצגים קבוצות מיעוט בפרט, גם אם מדובר באמירות חריפות ומקוממות, ואף כאשר האמירות נאמרות בתקופת לחימה.

82. ואולם, במקרה דנן, ועדת האתיקה סברה כי ההתבטאויות של חה"כ זועבי הצדיקו חריגה מכלל רחב זה, משום שכלל לא ביקשו לקדם את טובתה של המדינה, על-פי פרשנות כזאת או אחרת, אלא יצאו מתוך נקודת הנחה העוינת את המדינה. הוועדה סברה כי בדבריה, חה"כ זועבי העניקה לגיטימציה והבנה לאויבי המדינה, ואף עידוד לפעולה נגד ישראל, בדרך של התקוממות עממית ומצור. ועדת האתיקה סברה שדברים מסוג זה, הנאמרים בתקופת לחימה, אינם יכולים לחסות במסגרת אותו חופש ביטוי רחב המוקנה לחברי הכנסת, ואינם עולים בקנה אחד עם חובת האמונים שבה חייב כל חבר כנסת כלפי המדינה.

83. נוכח האמור, ונוכח מתחם ההתערבות הצר של בית המשפט הנכבד בהחלטותיה של ועדת האתיקה, המשויבים סבורים כי אין מקום להתערבותו של בית המשפט הנכבד בהחלטתה של ועדת האתיקה במקרה זה, ועל כן, יש לדחות את העתירה נגדה.

היום : 5 בנובמבר 2014
י"ב בחשוון התשע"ה

ד"ר גור בליי, עו"ד

ב"כ הכנסת

איל ינון, עו"ד

היועץ המשפטי לכנסת

החלטה מס' 31/17

החלטה של ועדת האתיקה בענין פרסום ומסירה של פרוטוקולים ומסמכים אחרים של הוועדה מיום כ"א בסיון התשס"ח - 24 ביוני 2008

סעיף 21 לכללי האתיקה לחברי הכנסת קובע כי הליכי אתיקה נגד חבר הכנסת ודיוני ועדת האתיקה בהם, והמסמכים, הפרוטוקולים וההחלטות בעניינם, יהיו חסויים. עוד נקבע כי אין לנכוח בהם אלא ברשות הוועדה, ואין לפרסמם, כולם או מקצתם אלא ברשות בכתב מאת הוועדה ובתנאים שתקבע. הוועדה מבקשת להדגיש כי היא רואה חשיבות רבה בהתבטאות חופשית של חברי הוועדה, הנסמכת על אי מסירת הפרוטוקולים ושאר החומר הרלוונטי, לגורמים שאינם קשורים לוועדה. יחד עם זאת, הוועדה מכירה בכך כי קיימים מקרים חריגים (כגון שימוש בחומר לשם הליכים משפטיים) שבהם האינטרס הציבורי מחייב את מסירת החומר הרלוונטי.

לפיכך קובעת הוועדה כללים למסירת החומר האמור, כדלקמן:

1. בקשה למסירת חומר כאמור תוגש בכתב, לוועדת האתיקה, תוך פירוט ונימוק הרלוונטיות של חשיפת החומר למבקש.
2. הבקשה תועבר לידיעת חברי הוועדה הרלוונטיים ולידיעת חברי הכנסת הרלוונטיים שלקחו חלק בדיון, על מנת לקבל את תגובתם, אם רצונם בכך.
3. הבקשה תובא לדיון במסגרת ישיבת הוועדה. הוועדה תחליט האם למסור את החומר הרלוונטי ובאילו תנאים. במידת היכולת, תעביר הוועדה, מתוך החומר הקיים, רק את החומר הרלוונטי, תוך השחרה או השמטת כל חומר אחר.
4. החלטת הוועדה על מסירת החומר ועל התנאים למסירתו תועבר בכתב למבקש המידע.
5. מזכירות הוועדה תנהל רישום מסודר ומעקב בדבר מסירת החומר האמור.

בס"ד

יושב-ראש הכנסת

Speaker of the Knesset

ירושלים, יום שלישי, כ"ד בתמוז, התשע"ד

22 ביולי 2014

סימוכין: 03252814

לכבוד

חה"כ יצחק כהן

יושב-ראש ועדת האתיקה של הכנסת

שלום רב,

הנדון: קובלנה נגד חה"כ חנין זועבי

בימים האחרונים התקבלו בלשכת יושב-ראש הכנסת פניות רבות המייחסות לחה"כ חנין זועבי, אמירות הגובלות בהסתה, עידוד לאלימות, ותמיכה באירגוני טרור. בין השאר הובא לידיעתי כי:

1. בתאריך ה-13 ביולי 2014 פרסמה חה"כ זועבי באתר www.felesteen.ps מאמר בו היא מעודדת את הפלסטינים "להכריז על התנגדות עממית" ו"להטיל מצור על ישראל" במקום לתת ולשאת עמה".
2. בנוסף, בתאריך ה-17 ביוני 2014 התייחסה חה"כ זועבי לאירוע חטיפת הנערים גלעד שער ז"ל, נפתלי פרנקל ז"ל ואיל יפרח ז"ל ואמרה "הם לא טרוריסטים... הם נאלצים להשתמש באמצעים האלה, עד שישראל תתפקח קצת, עד שהאזרחים של ישראל והחברה הישראלית תתפקח קצת ותרגיש את הסבל של האחר".
3. סרטון נוסף אליו הופנית מתעד עימות חריג ותוקפני של חה"כ חנין זועבי מול שוטרים במסגרת הפגנה נגד פעילות צה"ל שהתקיימה בחיפה.

אני מכיר את העמדה העקבית של ועדת האתיקה שלפיה יש להגן על חופש הביטוי הפוליטי של חברי הכנסת בכלל, ושל חברי כנסת המייצגים מיעוטים בפרט, וכיושב-ראש הכנסת אני סבור כי מדובר במדיניות נכונה וראויה.

עם זאת, סבורני כי חה"כ זועבי חצתה זה מכבר כל גבול ביחס להתנהגות המצופה מחה"כ. הפניות הרבות המגיעות אלי מעידות כי אין מדובר במקרה "רגיל" של התבטאות חריפה או מקוממת כפי שקורה מעת לעת בכנסת, אלא בהתנהגות נמשכת ומתגרה, שיש בה כדי לכרסם כרסום של ממש במעמדה של הכנסת בעיני הציבור.

לכן, אני סבור כי על ועדת האתיקה לעשות שימוש בסמכויות הנתונות לה באופן שיעביר מסר הן לחה"כ זועבי והן לציבור הרחב, כי תחת זכות היסוד לחופש ביטוי פוליטי לא ניתן לתמוך בארגוני טרור ולעודד מעשי טרור נגד המדינה ואזרחיה.

בברכה,

חה"כ יולי (יואל) אדלשטיין
יושב-ראש הכנסת

הכנסת

ח"כ ד"ר שמעון אוהיון

סימוכין: 00276114
ירושלים, י"ט בסיון, התשע"ד
17/06/2014

לכבוד
ח"כ יצחק כהן,
יו"ר ועדת האתיקה
הכנסת

שלום רב,

הנדון: קובלנה נגד ח"כ חנין זועבי

חה"כ כהן הנכבד,

אנו מבקשים בזה להגיש קובלנה נגד ח"כ חנין זועבי בגין התבטאותה ביחס לחוטפי הילדים גיל-עד שער, אייל יפרח ונפתלי פרנקל. ח"כ זועבי טענה כי החוטפים אינם טרוריסטים, הם אנשים שלא רואים שום פתח לשנות את המציאות שלהם ונאלצים להשתמש באמצעים האלה, עד שישראל תתפכח קצת, עד שהאזרחים של ישראל והחברה תתפכח קצת ותרגיש את הסבל של האחר."

התבטאות מסוג זו לא רק שאינה הולמת את היותה של ח"כ זועבי נציגה של כנסת ישראל. אלא יוצאת כנגד תקנון הכנסת (כללי האתיקה לחברי כנסת, פרק ב, סעיפים 1,2,4,5) הדורש מכל חבר כנסת למלא את תפקידו מתוך נאמנות לערכי היסוד של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, לשרת את כבוד האדם, קידום החברה וטובת המדינה. יותר מכך מחייב התקנון על ח"כ למלא את שליחותו בכנסת באחריות, ביושר ובהגינות, מתוך מחויבות למעמדו כמנהיג בחברה, וישאף לשמש דוגמה אישית להתנהגות ראויה.

כל אלו אינם עולים בקנה אחד עם התנהגותה והתבטאויותה החוזרות ונשנות של ח"כ זועבי כנגד מדינת ישראל ואזרחיה, כאשר השיא הוא בהתבטאותה היום ביחס לחוטפי הילדים, מקרה כואב לכל אזרחי ישראל. ח"כ זועבי מביישת את כנסת ישראל באמירותיה, המהוות פצצה מתקתקת, בעידוד חטיפות נוספת ובכך לא רק שאינה עוזרת לקידום פתרון המשבר והצלת חיי אדם אלא יוצאת כנגד האינטרסים של מדינת ישראל והעם הפלסטיני במציאת פתרון לסכסוך המתמשך.

ח"כ זועבי אינה ראויה לשבת בכנסת ישראל ועל כן אנו מבקשים מועדת האתיקה לנקוט בצעדים הראויים והמחייבים על פי התקנון.

בברכה
ח"כ אורלי לוי-אבקסיס
ח"כ ד"ר שמעון אוהיון

20 ליולי 2014
תיק אא/ 1039

לכבוד
ח"כ יצחק כהן
יו"ר ועדת האתיקה של הכנסת

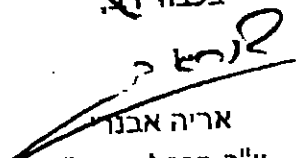
א.ב.

הגדון: תלונה נגד ח"כ חנין זועבי

תנועת אומ"ץ מגישה בזאת תלונה נגד ח"כ חנין זועבי בגין שני אירועים שבם הייתה מעורבת. האירוע הראשון קשור בהפגנה סוערת שנערכה בחיפה נגד פעולות צה"ל ברצועת עזה. במהלך ההפגנה השתוללה ח"כ זועבי, העליבה את השוטרים שנכחו במקום וכינתה אותם "כלבים" וכאשר ניסו השוטרים לאדקה השתמשה כלפיהם גם באלימות.

באירוע השני, ח"כ זועבי פרסמה מאמר ערב מבצע "צוק איתן" שבו קראה לחמאס להטיל מצור על ישראל ולפלסטינים להפסיק את התיאום הביטחוני עם ישראל ביהודה ושומרון, על כל המשתמע מכך. התנהגותה של ח"כ זועבי מטילה כתם על הכנסת ומשמשת דוגמא רעה ושלילית לאזרחי המדינה.

אנו מבקשים להעמיד אותה לדין משמעותי. מאחר שאין זו הפעם הראשונה שהיא נוהגת כך מן הראוי להחמיר בעונשה.

בכבוד,

 אריה אבנר
 יו"ר הנהלת אומ"ץ

העתק:
תפוצה פנימית

לכבוד
ועדת האתיקה של הכנסת
משכן כנסת ישראל
ירושלים

א. ג.

הנדון: תלונה על חה"כ חנין זועבי

אני, מר דניאל גלילי - ת.ז. 200078749, פונה כלפיכם כדלהלן:

1. במהלך 4 השנים האחרונות נחשפנו לפעולות שונות שנעשו ע"י חה"כ חנין זועבי מסיעת בל"ד, שכללו: השתתפות במשט לעזה, תקיפת סדרנים בכנסת, כתיבת מבוא לספר אנטי-ציוני, הצדקת פעולות הטרור בבורנס, תמיכה בתוכנית ההנרעין האיראנית, הצדקת פעולת הטרור באולימפיאדת מינכן, תקיפה מילולית של פעילים ערביים המעודדים ניוס לצה"ל, הבעת תמיכה בחטיפת שלושת הנערים, חשד להעלבת שוטר בנצרת, פרסום מאמר אנטי-ישראלי המעודד את המשך הטרור ושולל משא-ומתן עם ישראל, חשד לתקיפה מילולית ופיזית של שוטרים בהפגנה בחיפה.
2. לפי הערכתי, פעולות אילו נוגדות את כללי האתיקה של הכנסת, כפי שנכתב בתקנון הכנסת, להלן:
3. בפרק העוסק בכללי האתיקה של חברי הכנסת, במסגרת תקנון הכנסת, בפרק ב' (כללי יסוד), בסעיף 1א', סעיף קטן (1) נקבע כי חבר כנסת:
"ימלא את תפקידו מתוך נאמנות לערכי היסוד של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית"
4. בפרק העוסק בכללי האתיקה של חברי הכנסת, במסגרת תקנון הכנסת, בפרק ב' (כללי יסוד), בסעיף 1א', סעיף קטן (3) נקבע כי חבר כנסת:
"יקפיד לקיים את דיני המדינה ויפעל לקדם את עקרון שלסון החוק"
5. בפרק העוסק בכללי האתיקה של חברי הכנסת, במסגרת תקנון הכנסת, בפרק ב' (כללי יסוד), בסעיף 1א', סעיף קטן (4) נקבע כי חבר כנסת:
"ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, יהיה מסור למילוי תפקידו בכנסת, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת ויעשה לטיפוח אמון הציבור בכנסת"
6. בפרק העוסק בכללי האתיקה של חברי הכנסת, במסגרת תקנון הכנסת, בפרק ב' (כללי יסוד), בסעיף 1א', סעיף קטן (5) נקבע כי חבר כנסת:
"ימלא את שליחותו בכנסת באחריות, ביושר ובהנינות, מתוך מחויבות למעמדו כמנהיג בחברה, ושואף לשמש דוגמה אישית להתנהגות ראויה"

7. בפרק העוסק בכללי האתיקה של חברי הכנסת, במסגרת תקנון הכנסת, בפרק ב' (כללי יסוד), בסעיף 2 נקבע כי:

"תבר הכנסת ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו ואת חובותיו כחבר הכנסת, וימנע משימוש בלתי ראוי בחסינויותיו ובזכויותיו כחבר הכנסת"

8. על כל הנ"ל, לדעתי תה"כ חנין זועבי מפרה את כללי האתיקה של חברי כנסת. אי לכך, אבקש להגיש תלונה רשמית נגד תברת הכנסת זועבי לועדת האתיקה של כנסת ישראל.

תודה ובברכה,

דניאל גלילי

בס"ד, י"ט בסיון תשע"ד
17 ביוני 2014

בפקס: 02-6496522

לכבוד
ח"כ יצחק כהן
י"ר ועדת האתיקה

שלום רב,

הנדון: דרישה דחופה לנקיטה בהליכים נגד חברת הכנסת חנין זועבי
זוהי בקשה דחופה לנקיטה בהליכים משמעותיים כנגד חברת הכנסת שבגדון, מן הטעמים שיפורטו להלן:

1. היום התבטאה חברת הכנסת זועבי בענין חוספי הנערים בנוש עציון בצורה מעוררת פלצות. בראיון לשרון גל ב-FM102, רדיו תל אביב נשאלה: "את לא מגדירה את התוטפים טרוריסטים?", והשיבה: "הם לא טרוריסטים. אני לא מסכימה איתך, הם אנשים שלא רואים שום פתח לשנות את המציאות שלהם והם גאלצים להשתמש באמצעים האלה, עד שישראל תתפכח קצת, עד שהאזרחים של ישראל והחברה תתפכח קצת ותרגיש את הסבל של האחר".
2. אין פירוש אחר לדברים אלו אלא תמיכה באלימות וטרור ואף הסתה ועידוד חטיפות ומעשי רצח נוספים, מצידה של חברת הכנסת חנין זועבי.
3. בתאריך 1 בינואר 2014 התליטה הוועדה שלא לנקוט צעדים בענין ח"כ זועבי בסוגיה דומה בשל תופש הביטוי הרחב של חברי הכנסת. דומה כי זאת הפעם עברה חברת הכנסת את הגבול ובמעשיה יש פגיעה בכבוד הכנסת ובכבוד חבריה.
4. נוכח האמור, והמשך התבטאויותיה החמורות של ח"כ זועבי, אנו מבקשים מוועדת האתיקה לנקוט בצעדים משמעותיים ולהוקיע את מעשיה החמורים של הנ"ל.

לתשובתך בהקדם אודה.

בברכה,

נחיי איל

סנכ"ל הפורום המשפטי למען ישראל (ע"ר)

קישור לראיון:

<https://soundcloud.com/telavivradio/ismzxojqsfyl>

שרון גל: טוב, אני אספר לבס, היא תיכף תהיה איתנו על הקו, שהרשת החברתית גועשת בעקבות חטיפת הנערים, אחד הסרטים שהועלו הפך להיות ויראלי זה של נער בן 19 מנצרת בשם מוחמד זועבי, שהוא קרוב משפחתה של חנין זועבי, הוא מצולם בחזר שלו על רקע הדגל והנה אנתנו איתח עבשיו. חנין זועבי שלום לך, בוקר טוב לך.

חנין זועבי: בוקר אור.

שרון גל: אני בינתיים הסברתי את הרקע על הסרטון שהעלה מוחמד לרשת והנה את מצטרפת אלינו אז בואי רגע קודם כל נשמע קטע למי שלא ראה את חקטע הזה באינטרנט ולא שמע את חזברים והנה הקטע של מוחמד זועבי תשמעו:

[משמיע סרט]

"לאלה הטרוריסטים שחטפו את הילדים שלנו
 للارهابية التي خطفوا اولادنا
 תחזירו אותם, ועדיף לבם להחזיר אותם עכשיו
 رجعوهم واحسنلکو ترجعوهم اسأ
 שלשום, חנערים האלו נחטפו

Yesterday, or two days ago, these Israeli kids were kidnapped
 اول مباحر هذول الشباب انخطفوا
 Tomorrow it could be me, you or any other Israeli
 מחור זה יבול להיות אני, אתה או כל ישראלי אחר."

שרון גל: כן, חברת הכנסת זועבי במה הוא קרוב משפחה שלך הבחור הזה ששמענו עבשיו?

חנין זועבי: אחה, לא יודעת, אני לא מכירה, משפחה גדולה ואני לא מבירה אותו בכלל.

שרון גל: את אומרת ל- YNET הוא קרוב רחוק

חנין זועבי: הוא קרוב בגלל שהוא בן משפחה יש לו אותו שם משפחה אבל אני לא מבירה בכלל.

שרון גל: עבשיו שהוא קורא לחוטפים טרוריסטים ואת בתגובה אומרת שמדובר בנער טיפש ומסכן. זה נכון?

חנין זועבי: קודם כל, זה טוב שאתם משתעשעים בדברים כאלה. בזאי לבס להשתעשע לאור המציאות הקשה שלנו. אבל זה.. תעצור רגע וגם תחשוב על הצורך הפסיכולוגי של מישהו לשמוע את חזברים האלח מנער מעוות. מעוות זהות ומסכן.

שרון גל: למה מעוות אבל! למה מעוות?

חנין זועבי: הוא מעוות כי הוא חסר זהות, אין לא קשר עם תמצואות שהוא חיי בה ואין לו קשר עם ההיסטוריה ממה שנודע לי הוא בן למשפחה מגורשת האימא שלו גרה בנצרת עילית עכשיו הוא לומד בבית ספר יהודי ויש לו את הצורך הזה להגיד

שרון גל: אגב אמרת לפני דקה ... [זועבי: להוכיח..]

שרון גל: שאת לא מכירה אותו ופתאום..

[חנין זועבי: : בכלל...]

שרון גל: את יודעת שהמשפחה שלו גורשה..

[חנין זועבי: כן כן בכלל לא מכירה...]

שרון גל: אבל את כן מכירה אותו אבל רק לא נוח לך להגיד

חנין זועבי: איתי, איתי, איתי

שרון גל: איתי זה העורך, אגב, אתה רוצה להצטרף לשיתוף? אני שרון

חנין זועבי: שרון שניה, קצת אינטליגנציה לא מזיקה לך גם.

שרון גל: כן, רק ממך אני צריך לשמוע חטפות על הבוקר אבל בואי תמשיכי את בכל זאת אורחת שלנו.

חנין זועבי: בסדר. עכשיו, אני לא מכירה עד שהוא יצא פעם ראשונה התפרסם ואז אני שאלתי ואמרו לי זה הסיפור הזה הוא כך וכך וכך עכשיו אתה יכול גם לוודא שהוא לומד בבית ספר יהודי בנצרת עילית ויש לו את הצורך להוכיח את עצמו להוכיח את הנאמנות שלו כנראה לחברה

שרון גל: אבל את לא מגדירה את החוטפים טרוריסטים? אני לא מצליח להבין.

חנין זועבי: תראי, תראה... אני בוא נשאל שאלה כך את נאיבית, זה מוזר שאנשים שנמצאים תחת כיבוש וחיים חיים לא נודמליים ושחיים במציאות שבה ישראל חוטפת כל יום עצירים, זה מוזר לך שחם חוטפים?

שרון גל: מבחינתך הם לא טרוריסטים.

חנין זועבי: הם לא טרוריסטים.

שרון גל: אז מה הם?

חנין זועבי: גם אם אני לא מסכימה איתם, הם אנשים שלא רואים שום פתח, שום פתח...

שרון גל: לא, מה הם בהגדרה שלך הם, מה?

חנין זועבי: הם אנשים שלא רואים שום פתח לשנות את המציאות שלחם, והם נאלצים להשתמש
באמצעים האלה. עד שישראל תתפכח קצת עד שהאזרחים של ישראל, החברה
כישראל, תתפכח קצת, ותראה את חסכל, תרגיש את הסבל של האחר.
שרון גל: זאת אומרת, את כאיזשהו אופן, מה באיזשהו אופן, את במילים מפורשות,
חכרת כנסת ישראלית מצדיקה את החטיפה של הנערים הישראלים.

חנין זועבי: אני לא מופתעת בכלל...

שרון גל: לאאא, לא מופתעת זה בסדר, את מצדיקה, זה לא שאת לא מופתעת.

חנין זועבי: אני מופתעת, איך אתה? אני מופתעת.

שרון גל: איך אני? אני אגיד לך איך אני מופתע. אני מופתע שאישה כמוך בכלל עוד יכולה
לחסתוכ חופשי כאן. זה מה שמפתיע אותי. את מכינה.

חנין זועבי: תראה, או שאנחנו, או שאנחנו, או שאני אמשיך להתראיין אצלך, ואז יש לך פתרון או
ש...

שרון גל: למה, כשאני אומר לך דברים שלא נוחים לך אז את מאיימת לסגור?

חנין זועבי: אתה לא מתווכח איתי...

שרון גל: את הרי התלמידה של עומי בשארה, מי שגדלח על כרכיו של טרוריסט מסונף, לא יכולה
לדבר אחרת.

[חנין זועבי סוגרת את השיחה]

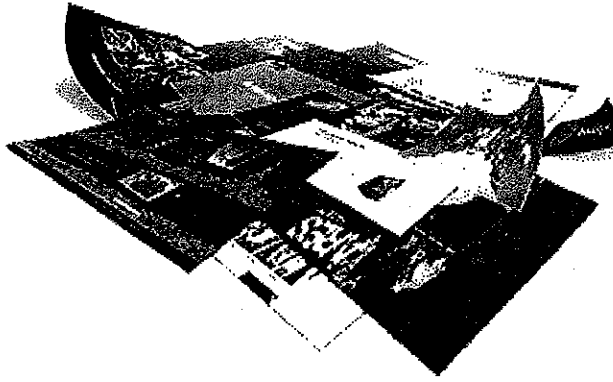
فلسطين أون لاين

الثالث الفلسطيني القاتل

آخر تحديث: الأحد، 13 يوليو، 2014، 23:36 بتوقيت القدس

فلسطين أون لاين

فلسطين أون لاين

لا نتائج عسكرية لما يجري، لن تقضي (إسرائيل) لا على "حماس" ولا على دوافع المقاومة ولا على نوافع التحرر من الاحتلال. لن تحسم (إسرائيل) شيئاً بالقوة العسكرية وبالقتل وبالتدمير.

"حماس" لوحدها أيضاً لن تردع (إسرائيل) عن تعميق الاحتلال، ولا عن استمرار سياسات البطش والقتل.

ما سينتج عن هذا العدوان، هو بدء إدراك إسرائيلي بأن حدود القوة واضحة، وبأن الصواريخ البدائية لا تقتل البشر، بل تقتل التصور الاستراتيجي الذي بنت عليه (إسرائيل) وضعها الأمني والسياسي، والذي مفاده بأنه بالثالث القاتل، الحصار والجدار والتنسيق الأمني، تعيد (إسرائيل) تثبيت حالة "الاحتلال السهل"، وهذا بالضبط ما تقتله صواريخ "حماس".

تقتل "حماس" قناعة (إسرائيل) بأنها استطاعت عبر منجزاتها الثلاث الأهم خلال السنوات العشر الأخيرة: الجدار، والحصار والتنسيق الأمني، السيطرة على الوضع، وتثبيت حالة احتلال من دون محتل.

المقاومة تعيد للإسرائيلي الحضور الفلسطيني كمحتل، الذي غاب عن الواقع والذهنية الإسرائيلية.

المقاومة تذكر الإسرائيلي باحتلاله، بواقع يريد الإسرائيلي أن يساه وأن يعيش بأمن وطمأنينة، حتى دون أن يتذكره.

سيوقف العدوان الغاشم من قبل دولة لا تحمل سياسة خارج تثبيت الوضع القائم عبر سلسلة متواصلة من الجرائم والانتهاكات بحق شعبنا الفلسطيني، وسيوقف إطلاق الصواريخ، ما عليه أن ينبثق هو أن يقوم كل طرف بإعادة صياغة قواعد اللعبة التي كسرت خلال العدوان/العمليات الأخيرة.

ضمن السكوت المتواطئ العربي والدولي القائم، وضمن الأداء الفلسطيني الرسمي حتى الآن، ستستنتج إسرائيل أن الطريق هو التحضير للجولة المقبلة بمزيد من القمع والقتل والتدمير.

لكي تعلن (إسرائيل) انتهاء إمكانية صيانة الاحتلال وتعميقه، ولكي تعلن انتهاء منجزات الثالث الإجرامي: الجدار والحصار والتنسيق، التي ظنت أنه يحول الاحتلال لإحتلال غير مكلف وغير حاضر في الواقع الإسرائيلي، على الفلسطينيين أن يعلنوا انتهاء ثلوثهم القاتل: التنسيق والمفاوضات والتشردم. علينا أن نهجر الثالث القاتل، والإعلان عن المقاومة الشعبية بدل التنسيق الأمن، ومحاصرة (إسرائيل) بدل مفاوضاتها، والوحدة بدل التشردم.

"השילוש הפלסטיני הקטלני"

לא יחיו תוצאות צבאיות למה שקורה, ישראל לא תצליח לחסל לא את החמאס, לא את מניעי ההתנגדות ולא את הרצון להשתחרר מהכיבוש. ישראל לא תצליח להכריע דבר בעזרת בוח צבאי, הרג והרס.

חמאס לבדה גם לא תצליח להרתיע את ישראל לא מהעמקת הכיבוש, ולא מתמשך מדיניות התוקפנות וההרג.

מתקפת זו תוביל לבך שישראל תתחיל להבין שישנם גבולות ברורים לבוח, וכי אומנם הרקטות הפרימיטיביות לא הורגות בני אדם אך הן בן ממוטטות את האסטרטגיה עליה ביססה ישראל את מצבה הביטחוני והפוליטי, שנשמעו שבעזרת השילוש הקטלני: המצור, הגדר והתיאום הביטחוני, מקבעת ישראל את מצב "הכיבוש הקלי", וזאת בדיוק היא מהות הפגיעה של רקטות חמאס.

חמאס הורגת את האמונה של ישראל שהיא הצליחה, דרך שלושת הישגיה העיקריים בעשור האחרון: הגדר, המצור והתיאום הביטחוני, לשלוט במצב ולייצב את מצב הכיבוש ללא בובש.

ההתנגדות מתזירה לישראל את נובחותו של הפלסטיני בנבבש שנעלמה בפועל מהמציאות ומהתודעה הישראלית.

ההתנגדות מזכירה לישראלי את עובדת היותו בובש וזאת במציאות בה הוא רוצה לשבוח זאת ולחיות בביטחון ושלווה אפילו בלי לחיזקר בעובדה זו.

עוד תיעצר התוקפנות האבזרית מצד מדינה שאינה נושאת מדיניות אלא מדיניות שימור המצב הקיים דרך שרשרת מתמשבת של פשעים ושל הפרת זכויות עמנו הפלסטיני, ועוד ייעצר שיגור הרקטות, מה שצריך להיגזר מכל זה הוא שעל כל צד לחזור ולנסח מחדש של כללי המשחק שנשברו במתקפת/בפעולות האחרונות.

אולם, בצל קונויית השתיקה הערבית והבינלאומית הקיימות, ובמסגרת ההתנהלות הפלסטינית הרשמית עד בה, ישראל עוד תסיק כי הדרך הנכונה להתנגד לסיבוב הבא היא עם יותר דיבוי, הרג והרס.

בדי שישראל תשתבנע בהיעדר אפשרות לתחזק את הכיבוש ולהעמיקו, וכדי שתצחיר על סיום הישגי השילוש הנפשע: הגדר, המצור והתיאום, שחיא חשבה שחופך את הכיבוש לכיבוש ללא עלות וללא נובחות במציאות הישראלית – על הפלסטינים להכריז על סיום השילוש הקטלני שלהם: חתיאום, המשא והמתן והסכסוך הפנימי. עלינו לנטוש את השילוש הקטלני ולחצחיר על התנגדות עממית במקום תיאום ביטחוני, ולהטיל מצור על ישראל במקום לנהל משא ומתן איתה, ועל אחידות במקום הסבסוך הפנימי.

הכנסת

النائبة حنين زعبي

ח"כ חנין זועבי

23 ביולי 2014

לכבוד,

ועדת האתיקה של הכנסת

פקס: 02-6496522

דוא"ל: vetika@knesset.gov.il

הנדון: תגובה לקובלה של יו"ר הכנסת ח"כ יולי אדלשטיין מיום 22.07.14

אני דוחה מכל וכל את התלונה הקנטרנית, המעידה על תרבות שלטת של גזענות, וצורך לשלוט באחר, ולדכא את הדעות הפוליטיות שלו.

התייחסתי לקונטקסט של המשפט בשלל ראיונות תקשורתיים ולא אחזור על כך שוב ואבקש שוועדת האתיקה תעיין בהם לקבלת תמונה מלאה. חבל גם שבחר יו"ר הכנסת להביא ציטוט חלקי ולהשמיט את החלק בו אמרתי "גם אם אני לא מסכימה איתם".

בכל אופן, אני מודה, שהפעילות הפוליטית והפרלמנטרית שלי, כמו ההצהרות והעמדות שלי, מייצגות דעות פוליטיות וערכים סותרים לחלוטין לאלה שמשתקפים מאחורי התלונות. על זה גאוותי, כי הקובלנות מונעות מתפיסות עולם גזעניות ואנטי דמוקרטיות.

אני מייצגת חזון של צדק, חרות, ושוויון, ודרך מאבק בלתי מתפשרת נגד הגזענות, הדיכוי, הפליה, הנישול, ושליטת זכויות. אני מאמינה שעם גזענות וכוחנות לא צריכים להתפשר, וכי כיבוד ערך האדם וזכויותיו, היא הדרך היחידה לחיים נורמאליים ובטוחים לכולם.

אסור להיכנע לכל אלה שלא מסכימים איתי, ורוצים גם להשתיק אותי, להעניש אותי, ואף להתנקם בי.

אני מבקשת מוועדת האתיקה לדחות את הקובלנה מכל וכל.

בכבוד רב,

ח"כ חנין זועבי

החלטת ועדת האתיקה בעניין קובלנות נגד חברת הכנסת חנין זועבי

מיום ב' באב התשע"ד - 29 ביולי 2014

הקובלנות

1. לוועדת האתיקה הוגשו קובלנות רבות בקשר להתבטאויות של חברת הכנסת חנין זועבי מהשבועות האחרונים, בכתב ובע"פ, שעניינן חטיפתם של שלושת הנערים, אייל יפרח, נפתלי פרנקל וגיל-עד שער זכרונם לברכה, בחודש יוני האחרון והמבצע הצבאי בעזה.
2. יו"ר הכנסת, חה"כ יולי (יואל) אדלשטיין, הגיש קובלנה נגד חה"כ זועבי, במסגרתה מסר לוועדה כי לשכתו הגיעו פניות רבות המייחסות לחה"כ זועבי "אמירות הגובלות בהסתה, עידוד לאלימות ותמיכה בארגוני טרור". יו"ר הכנסת התייחס במיוחד למאמר שפרסמה חה"כ זועבי באינטרנט בו היא מעודדת את הפלסטינים "להכריז על התנגדות עממית" ו"להטיל מצור על ישראל במקום לשאת ולתת עמה" ולדברים שאמרה לאחר חטיפת שלושת הנערים, בהתייחסה לחוטפים (עוד בטרם התברר כי רצחו את הנערים) - "הם לא טרוריסטים... הם נאלצים להשתמש באמצעים האלה, עד שישראל תתפכח קצת, עד שהאזרחים של ישראל והחברה הישראלית תתפכח קצת ותרגיש את הסבל של האחר". יו"ר הכנסת אף הזכיר "סרטון אליו הופניתי המתעד עימות חריג ותוקפני של חה"כ זועבי מול שוטרים במסגרת הפגנה נגד פעילות צה"ל שהתקיימה בחיפה".

יו"ר הכנסת הוסיף את הדברים הבאים:

"אני מכיר את העמדה העקבית של ועדת האתיקה שלפיה יש להגן על חופש הביטוי הפוליטי של חברי הכנסת בכלל, ושל חברי כנסת המייצגים מיעוטים בפרט, וכיושב ראש הכנסת אני סבור כי מדובר במדיניות נכונה וראויה. עם זאת, סבורני כי חה"כ זועבי חצתה זה מכבר כל גבול ביחס להתנהגות המצופה מחבר כנסת. הפניות הרבות המגיעות אלי מעידות כי אין מדובר במקרה "רגיל" של התבטאות חריפה או מקוממת כפי שקורה מעת לעת בכנסת, אלא בהתנהגות נמשכת ומתגרה, שיש בה כדי לכרסם כרסום של ממש במעמדה של הכנסת בעיני הציבור. לכן אני סבור כי על ועדת האתיקה לעשות שימוש בסמכויות הנתונות לה באופן שיעביר מסר הן לחה"כ זועבי והן לציבור הרחב, כי תחת זכות היסוד לחופש ביטוי פוליטי לא ניתן לתמוך בארגוני טרור ולעודד מעשי טרור נגד המדינה ואזרחיה."

3. קובלנות נוספות הגיעו מחברי כנסת, מארגונים (אומ"ץ והפורום המשפטי למען ישראל) ומאזרחים שונים, אשר התייחסו להתבטאויות שנוכרו בפנייתו של יו"ר הכנסת, ולהתבטאויות נוספות.
4. בחלק מהקובלנות התבקשה ועדת האתיקה לנקוט באמצעים שכלל אינם מסורים בידיה או שאינם אפשריים לפי החוק, כמו הפסקת כהונתה של חה"כ זועבי בכנסת או נטילת חסינותה או העמדתה לדין. קובלנות אחרות ביקשו כי הוועדה תפעיל את סמכויותיה בצורה המחמירה ביותר.
5. עוד יצוין כי התבטאויותיה של חה"כ זועבי בקשר לחוטפי שלושת הנערים נבחנו גם על ידי היועץ המשפטי לממשלה. היועץ המשפטי לממשלה קבע ביום 24.7.2014 כי לא תיפתח חקירה פלילית נגד חה"כ זועבי בגין דברים אלה. יחד עם זאת הבהיר היועץ המשפטי לממשלה כי החלטתו הינה במישור הפלילי בלבד, ואין בהחלטתו כדי למנוע הבאת הדברים בחשבון במישור המינהלי והאתי, שכן הדברים שאמרה חברת הכנסת "דברים קשים הם, במיוחד במועד שבו נאמרו, ולמרות הסתייגותה מפעולת החטיפה עצמה, עלולות להשתמע מדבריה הבנה והזדהות עם המעשה".

תגובת הנקבלת

6. חה"כ זועבי הגישה את תגובתה לקובלנות, וביקשה מוועדת האתיקה לדחות אותן. בתגובה לקובלנה של יו"ר הכנסת, כתבה כך:

"אני דוחה מכל וכל את התלונה הקנטרנית, המעידה על תרבות שלטת של גזענות, וצורך לשלוט באחר, ולדכא את הדעות הפוליטיות שלו. התייחסתי לקונטקסט של המשפט [העוסק בחוטפי הנערים] בשלל ראיונות תקשורתיים ולא אחזור על כך שוב ואבקש שוועדת האתיקה תעיין בהם לקבלת תמונה מלאה. חבל גם שבחר יו"ר הכנסת להביא ציטוט חלקי ולהשמיט את החלק בו אמרתי "גם אם אני לא מסכימה איתם". בכל אופן, אני מודה, שהפעילות הפוליטית והפרלמנטרית שלי, כמו ההצהרות והעמדות שלי, מייצגות דעות פוליטיות וערכים סותרים לחלוטין לאלה שמשתקפים מאחורי התלונות. על זה גאוותי, כי הקובלנות מונעות מתפיסות עולם גזעניות ואנטי דמוקרטיות. אני מייצגת חזון של צדק, חרות, ושוויון, ודרך מאבק בלתי מתפשרת נגד הגזענות, הדיכוי, הפליה, הנישול, ושליטת זכויות. אני מאמינה שעם גזענות וכוחנות לא צריכים להתפשר, וכי כיבוד ערך האדם וזכויותיו, היא הדרך היחידה לחיים נורמאליים ובטוחים לכולם. אסור להיכנע לכל אלה שלא מסכימים איתי, ורוצים גם להשתיק אותי, להעניש אותי, ואף להתנקם בי."

דברים דומים כתבה חה"כ זועבי גם ביחס ליתר הקובלנות, וכן ציינה כי בחלק מהקובלנות יוחסו לה דברים שלא אמרה או שדבריה צוטטו באופן חלקי.

החלטת ועדת האתיקה

7. כידוע, עמדתה העקבית של ועדת האתיקה היא שיש להימנע ככל הניתן מהגבלת חופש הביטוי הפוליטי והאידיאולוגי של חברי הכנסת, גם כאשר הדברים שהם אומרים חריפים ומקוממים. הזכות לחופש ביטוי מהווה כלי עבודה ראשון במעלה עבור חברי הכנסת, בתוך משכן הכנסת ומחוצה לו, ועיקר חשיבותה של זכות זו במתן הגנה לדברים שאינם פופולריים ושאינם יכולים לצרום לאוזניים רבות. ואכן, ועדת האתיקה דחתה לאורך השנים, אף בכנסת הנוכחית, תלונות וקובלנות רבות שעניינן התבטאויות של חברי כנסת שונים, לרבות קובלנות נגד חה"כ זועבי עצמה.

הוועדה מבקשת להדגיש כי זכותם של חברי הכנסת לבטא עמדות שאינן בקונצנזוס ולהביע ביקורת פומבית על הממשלה שמורה להם גם בתקופת לחימה. אין לראות בעצם השמעת ביקורת חריפה על מהלכים צבאיים או על מדיניות הממשלה במהלך תקופת לחימה, משום הפרה של כללי האתיקה.

8. **יש להבחין בין ביקורת ומחאה חריפים אך לגיטימיים, לבין עידוד אויבי המדינה, קריאה לפגיעה בישראל ומתן לגיטימציה למעשי טרור נגד אזרחי המדינה. הציבור בישראל, כמו בכל מדינה, מצפה כי חברי הפרלמנט, המצהירים אמונים למדינה, לא יעודדו את הקמים נגדה ואת אלה המבקשים להרוג את חייליה ואזרחיה ויתמכו בהם, וכי ביקורתם על הממשלה, חריפה ככל שתהא, תיאמר מנקודת מבט של מי שדורש את טובת המדינה ואזרחיה ומתוך כך מבקש להשפיע על מדיניותה.**

9. **על רקע האמור, הוועדה סבורה כי חה"כ זועבי חרגה ממתחם ההתבטאויות הלגיטימי של חבר כנסת.** כאשר חה"כ זועבי אומרת על חוטפי שלושת הנערים, "הם לא טרוריסטים" ומצדיקה את מעשיהם בכך ש"הם לא רואים שום פתח לשינוי המציאות ונאלצים להשתמש באמצעים האלה", גם אם היא מבהירה שהיא לא מסכימה איתם, כפי שאכן עשתה, הרי שיש בדברים אלה משום הזדהות עם אויבי המדינה. על אחת כמה וכמה כשהיא עושה זאת בשעה שגורלם של הנערים החטופים אינו ידוע, ואזרחי ישראל, יהודים וערבים כאחד, מייחלים ומתפללים למציאתם בריאים ושלמים.

10. כך גם כאשר חה"כ זועבי מפרסמת באינטרנט, תוך כדי הלחימה בעזה, מאמר (בערבית, מובא כאן בתרגום, ההדגשות אינן במקור), שבו היא כותבת בין היתר: "כדי שישראל תודיע על סיום הכיבוש ועל סיום העמקתו, וכדי שתודיע על סיום הישגי השילוש הפושע: החומה, המצור והתיאום ... על הפלסטינים להודיע על סיום השילוש

הקטלני שלהם: התיאום, המשא ומתן והפילוג. עלינו לנטוש את השילוש הקטלני ולהודיע על התנגדות עממית במקום התיאום הביטחוני, להטיל מצור על ישראל במקום לשאת ולתת עמה, ולהתאחד במקום להתפלג."

קריאות אלה להפסקת התיאום הביטחוני בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית, ולהתנגדות עממית, לא ניתן לפרשן אלא כאמירות שמטרתן פגיעה במדינת ישראל, בביטחונה ובאינטרסים הבסיסיים שלה, ולא ניתן לראותן כאמירות ביקורתיות לגיטימיות מצד חברת כנסת.

11. כללי האתיקה מחייבים את חברי הכנסת לייצג את ציבור בוחריהם באופן שישירת גם את טובת המדינה (סעיף 1א לכללים). מובן כי בדרך כלל אין בכך כדי למנוע מחברי הכנסת לפעול בהתאם לתפיסתם ולאופן שבו הם מפרשים את "טובת המדינה". אולם דבריה של חה"כ זועבי כפי שפורטו לעיל, שנכתבו ונאמרו בימים כל כך רגישים, אינם עולים בקנה אחד עם "טובת המדינה", גם אם מעניקים למושג זה פרשנות מרחיבה, והם מהווים הפרה של חובת הנאמנות החלה על חברי הכנסת.

12. בנוסף לכך, יש בדברים משום פגיעה חמורה באמון הציבור בכנסת ובתדמיתה, פגיעה שגם באה לידי ביטוי במספר הרב של התלונות שהגיעו לוועדה, ולכן הוועדה קובעת ברוב חבריה כי חה"כ זועבי הפרה את כללי האתיקה.

13. חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, מסמיך את ועדת האתיקה להטיל סנקציות על חבר הכנסת שהפר את כללי האתיקה, לפי מדרג הקבוע בסעיף 13ד לחוק. הסנקציה החמורה ביותר הקשורה להפרה של כללי האתיקה היא הרחקה משיבות מליאת הכנסת וועדותיה לתקופה שלא תעלה על ששה חודשים, שבמהלכה חבר הכנסת לא יהיה רשאי להיות נוכח בישיבות המליאה והוועדות, אך יהיה רשאי להיכנס לישיבה לצורך הצבעה בלבד.

ועדת האתיקה סברה כי נוכח חומרת התבטאויותיה של חברת הכנסת זועבי, כמתואר לעיל, יש הצדקה לעשות שימוש בסנקציה זו במקרה שבפנינו.

על כן מחליטה הוועדה, ברוב חבריה, בתוקף סמכותה לפי סעיף 13ד(ד)(4) לחוק החסינות, להטיל על חברת הכנסת חנין זועבי הרחקה משיבות מליאת הכנסת וועדותיה (למעט השתתפות בהצבעה בלבד) לתקופה של ששה חודשים, החל ממחר, יום רביעי, 30 ביולי 2014 ועד ליום 29 בינואר 2015.

החלטה זו התקבלה בישיבה שבה נכחו כל חברי הוועדה וברוב קולות חבריה.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.

מ/ש 8

Adalah The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel

عدالة المركز القانوني لمقوق الاقلية العربية في اسرائيل
 עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

3.8.2014

לכבוד

ועדת האתיקה של הכנסת
 באמצעות פקס: 02-6496522

הנדון: פרוטוקול ועדת האתיקה מיום 29.7.14

הרינו לפנות אליכם בשמה של מרשתנו הח"כ חנין זועבי, כדלמקן:

1. לצורך הגשת עתירה לבג"ץ בשמה של ח"כ זועבי נגד החלטת ועדת האתיקה של הכנסת מיום 29.7.14 בעניין "קובלנות נגד חברת הכנסת חנין זועבי", אנו מבקשים שתעבירו אלינו בהקדם האפשרי את פרוטוקול הישיבה והחומר שהונח בפני הוועדה לקראת קבלת החלטתה זו.
 =רצ"ב יפוי כוח מטעם מרשתנו.

2. בקשה זו מתיישבת עם החלטת ועדת האתיקה מיום 24.6.2008 (החלטה מס' 30/17) בענין "פרסום ומסירה של פרוטוקולים ומסמכים אחרים של הוועדה", ואשר מציינת כי הוועדה תמסור חומר "במקרים חריגים (כגון שימוש בחומר לשם הליכים משפטיים) שבחם האינטרס הציבורי מחייב את מסירת החומר הרלוונטי".

נודה לטיפולכם המינידי.

בכבוד רב,

ד/אן ע' זועבי
 דן יקיר, עו"ד
 האגודה לזכויות האזרח

חסן ג'בארין, עו"ד
 עדאלה

העתק:

- עו"ד אייל ינון, היועץ המשפטי לכנסת – באמצעות פקס מס' 02-6753495.

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140
 חיפה 31090, סב 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140
 חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140
 Email: adalah@adalah.org <http://www.adalah.org>

היועץ המשפטי לכנסת

סימוכין: 03517014
ירושלים, י"א באב, התשע"ד
7 באוגוסט 2014

לכבוד
עו"ד חסן ג'בארין
עו"ד דן יקיר

שלום רב,

הנדון: פרוטוקול ועדת האתיקה מיום 29.7.2014

סמך: מכתבכם מיום 3.8.2014

בעקבות קבלת פנייתכם שבסמך, ולאור פגרת הכנסת ורצונכם לקבל תשובה בהקדם האפשרי, קיימה ועדת האתיקה התייעצות טלפונית בעניין בקשתכם, ולהלן עמדתה:

1. סעיף 21 לכללי האתיקה לחברי הכנסת קובע כי "הליכי אתיקה נגד חבר הכנסת ודיוני ועדת האתיקה בהם, והמסמכים, הפרוטוקולים וההחלטות בעניינם, יהיו חסויים". עוד נקבע בסעיף כי "אין לנכוח בהם אלא ברשות הוועדה, ואין לפרסמם, כולם או מקצתם, אלא ברשות בכתב מאת הוועדה ובתנאים שתקבע".

ביסוד כלל זה, עומד הרצון לאפשר לחברי הוועדה, המבררים קובלנות המוגשות נגד עמיתיהם ולעתים אף מטילים עליהם סנקציות, לבטא את עמדתם ולקבל החלטות בהתאם לצו מצפונם ושיקול דעתם, שלא על יסוד השתייכותם הפוליטית, משמעת קואליציונית וסיעתית, או כל זיקה אחרת.

2. אכן, כאמור בהחלטה מ-2008 המצוטטת בפנייתכם, הוועדה הכירה בכך שקיימים מקרים חריגים שבהם האינטרס הציבורי מחייב מסירת חומר רלוונטי משיבות הוועדה, כגון, שימוש בחומר לשם הליכים משפטיים. ואולם, ככלל, חריג זה מתייחס לנסיבות שבהן יש בקשה לגילוי חומר רלוונטי משיבות הוועדה הדרוש להליכים משפטיים **אחרים** (פליליים או אזרחיים) ולא לתקיפה של החלטת ועדת האתיקה עצמה. כך גם היה באותו מקרה ספציפי שלגביו ניתנה ההחלטה האמורה.

פרשנות אחרת, ולפיה בכל מקרה שבו חבר כנסת שוקל הגשת עתירה כנגד החלטת ועדת האתיקה תהיה חייבת הוועדה להעביר לידי את פרוטוקול הדיון בעניינו, תוביל לכך שהחריג יהפוך לכלל, משחברי הכנסת יוכלו כעניין שבשגרה לקבל לידיהם פרוטוקולים של דיוני ועדת האתיקה העוסקים בעניינם בטענה כי הם שוקלים הגשת עתירה כנגד ההחלטה.

3. על רקע האמור, חברי הוועדה בחנו את בקשתה של מרשתכם, תוך שהם לוקחים בחשבון מצד אחד את הסנקציה החמורה שהוטלה על מרשתכם, ומצד שני את העקרונות שפורטו לעיל, ואת העובדה שהחלטת ועדת האתיקה היא החלטה מנומקת הכוללת התייחסות מפורטת לתלונות שהוגשו כנגד מרשתכם ואשר היוו בסיס להחלטת הוועדה, לתגובתה לתלונות אלה, ולנימוקים שעומדים ביסוד ההחלטה.

לאחר שקילת הדברים, הוועדה החליטה, על דעת כל חבריה, כי האיזון הראוי הוא שפרוטוקול הדיון בעניינה של מרשתכם יישאר חסוי. ואולם, אם אכן מרשתכם תעתור כנגד החלטת ועדת האתיקה, הוועדה תעביר את הפרוטוקול לעיונו של הרכב בית המשפט אשר ידון בעתירה.

4. לבסוף, הוועדה ביקשה להדגיש כי החלטתה היא במישור העקרוני ואינה נובעת מתוכנו של הפרוטוקול הספציפי (שיימסר כאמור לעיון בית המשפט במידה ותוגש עתירה). חששה של הוועדה הוא מיצירת תקדים שיפגע בצורה קשה ביכולתם של חברי הוועדה למלא את תפקידם כראוי.

בברכה,
איל ינון

העתק: חה"כ יצחק כהן, יו"ר ועדת האתיקה
חברי ועדת האתיקה

**פרוטוקול הדיון משיבת ועדת האתיקה
מיום 29.7.2014 - מצורף בנפרד לעיני
בית המשפט הנכבד בלבד.**

13 באוגוסט 2014

לכבוד

ח"כ יולי (יואל) אדלשטיין

יו"ר הכנסת

בפקס: 02-6496193

שלום רב,

הנדון: ערעור על החלטת ועדת האתיקה נגד חה"כ זועבי

בהתאם להוראות סעיף 43 לתקנון הכנסת, הרינו להגיש בשמה של מרשתנו, חה"כ חנין זועבי, ערר נגד החלטת וועדת האתיקה של הכנסת שבנידון והכל כמפורט להלן:

1. ביום 29.07.14 החליטה וועדת האתיקה של הכנסת לשלול מח"כ זועבי את הזכות להשתתף בישיבות מליאת הכנסת וועדותיה (למעט השתתפותה בהצבעות) לתקופה של ששה חודשים וזאת בשל התבטאויות פוליטיות שיוחסו לה.

== מצ"ב ייפוי כוח מטעם מרשתנו.

2. ועדת האתיקה חרגה מסמכויותיה ופעלה בניגוד גמור הן לעקרונות חופש הביטוי הפוליטי והן להוראות חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן: "חוק החסינות"). סמכויותיה של ועדת האתיקה נועדו להסדיר את ענייניה הפנימיים וניהול עבודתה של הכנסת ובכלל זה את היחסים בין חברי הכנסת לבין עצמם וכן את התנהלותם בכנסת. רק במקרים חריגים רשאית ועדת האתיקה לנקוט בהליכים נגד חבר כנסת בשל מעשים שנעשו מחוץ למשכן הכנסת. בכל מקרה אין לוועדה סמכות לגבי מעשים או התבטאויות פוליטיות אשר נעשו במהלך מילוי תפקידו הפוליטי של חבר הכנסת.

3. לכן, במקרה זה ועדת האתיקה חרגה מסמכותה באופן קיצוני ביותר והחלטתה הינה בבחינת שיפוט פוליטי לא לגיטימי מטעם הרוב של הכנסת נגד חברי המיעוט.

4. בנוסף, ועל אף שבקשתנו לקבל את פרוטוקול הדיון בוועדת האתיקה נענתה בסירוב, מנימוקי ההחלטה של וועדת האתיקה עולה כי היא לא נשענה על תשתית ראייתית נאותה או למצער לא נתנה משקל ראוי לטיעוניה של חה"כ זועבי בנוגע לפרשנות ההתבטאויות המיוחסות לה.

5. לחלופין, הסנקציה שהוטלה על חה"כ זועבי (ככל הידוע הסנקציה החמורה ביותר שהוטלה על ח"כ מעולם) הינה קיצונית ביותר ולא מידתית דבר המעיד על השיקולים הזרים שעמדו מאחורי קבלת ההחלטה של ועדת האתיקה.

על יסוד האמור לעיל, נבקש לקבוע בדחיפות דיון בפני מליאת הכנסת לשמיעת הערעור על החלטת וועדת האתיקה, כדי שאם הערעור יידחה יתאפשר לחה"כ זועבי לעתור לבג"ץ נגד ההחלטה לפני סיום תקופת הפגרה של הכנסת.

בכבוד רב,

דן יקיר, עו"ד
האגודה לזכויות האזרח

חסן ג'בארין, עו"ד
עדאלה

העתק: עו"ד אייל ינון, היועץ המשפטי לכנסת- באמצעות פקס : 02-6753495

Adalah The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel
 مركز المدونة القانونية للمواطنين العرب في اسرائيل
 עזאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

האגודה לזכויות האזרח בישראל
 جمعية حقوق المواطنين في اسرائيل
 The Association for Civil Rights in Israel

20.8.2014

לכבוד
 ח"כ יולי (יואל) אדלשטיין
 יו"ר הכנסת
 בפקס: 02-6496193

שלום רב,

הנדון: קביעת מועד לדיון בערעור של חה"כ זועבי נגד החלטת ועדת האתיקה

סמך: מכתבנו מיום 13.8.2014

בהמשך לערעור על החלטת ועדת האתיקה שהגשנו ביום 13.8.2014 בשם מרשתנו, חה"כ חנין זועבי, טרם קיבלנו הודעה בדבר קביעת מועד לדיון בערעור, ועל כן אנו פונים אליך שוב בבקשה לקבוע בדחיפות דיון בפני מליאת הכנסת לשמיעת הערעור הנ"ל.

יצוין כי במקרה והערעור של חה"כ זועבי לא יתקבל בכנסת הרי בכוונתנו לפנות לבג"ץ. על כן, ובמטרה לצמצם את הפגיעה ביכולתה של חה"כ זועבי למלא את תפקידה כחברת כנסת, הרי שיש לקיים את הדיון בערעור בפני תמליאה בהקדם האפשרי כדי שיהיה לבית המשפט, ככל שיהיה צורך בכך, זמן מספק לדון בעניין ולהחליט בו לפני תחילת מושב החורף של הכנסת (26.10.2014).

בכבוד רב,

דן יגור, עו"ד

האגודה לזכויות האזרח

חסן גיבראין, עו"ד
 עדאלה

העתק: עו"ד אייל ינון, היועץ המשפטי לכנסת - באמצעות פקס: 02-6753495

היועץ המשפטי לכנסת

סימוכין: 03609814
ירושלים, 25 באוגוסט 2014
כ"ט באב תשע"ד

לכבוד
עו"ד חסן ג'בארין, עדאלה
עו"ד דן יקיר, האגודה לזכויות האזרח

שלום רב,

הנדון: ערעור על החלטת ועדת האתיקה נגד חה"כ זועבי
סימוכין: מכתבכם מיום 13.8.14 ומיום 20.8.14

בפניותיכם שבסימוכין ביקשתם מיו"ר הכנסת לכנס בדחיפות את מליאת הכנסת, בהתאם לסעיף 43 לתקנון הכנסת, כדי לדון בערעור של חה"כ חנין זועבי על החלטת ועדת האתיקה בעניינה מיום 29.7.14.

כידוע, החלטת ועדת האתיקה התקבלה ערב יציאת הכנסת לפגרה. בתקופה הפגרה אין ליו"ר הכנסת סמכות לכנס את מליאת הכנסת אלא על פי האמור בסעיף 9(ב) לחוק הכנסת, התשנ"ד-1994, קרי לפי דרישה של 25 חברי כנסת או של הממשלה.

בנסיבות אלה, לא ניתן יהיה לדון בערעור לפני תחילת כנס החורף, שיחל ביום 27.10.14.

בברכה,

איל ינון

העתק:
חה"כ יולי (יואל) אדלשטיין, יו"ר הכנסת
חה"כ יצחק כהן, יו"ר ועדת האתיקה

דברי הכנסת

מושב שלישי

חוב' א'

הישיבה המאה-ושבעים של הכנסת התשע-עשרה

יום רביעי, ה' בחשון התשע"ה (29 באוקטובר 2014)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:00

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

תודה לשר אורי אריאל.

חברי הכנסת, תמה הישיבה המיוחדת לזכרו של רחבעם זאבי, גנדי, השר והאלוף במילואים, במלאת 13 שנים להירצחו. אני מודה בשם הכנסת ליעל, מצדה, ערבה, נינים, נכדים. כל בני המשפחה שכיבדו אותנו כאן במעמד זה.

ערעור חברת הכנסת חנין זועבי על החלטת ועדת האתיקה בעניינה**היו"ר יולי יואל אדלשטיין:**

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא: ערעור חברת הכנסת חנין זועבי על החלטת ועדת האתיקה בעניינה, מיום 29 ביולי 2014, בהתאם לסעיף 43 לתקנון הכנסת.

כמה מילות הסבר, ואם חברי הכנסת בר - -

אברהם מיכאלי (ש"ס):

- - -

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

- - סלומינסקי ואחרים לא יפריעו, גם חברי הכנסת יוכלו לשמוע את מילות ההסבר שלי.

חברי הכנסת, כאמור, ביום 29 ביולי 2014 פרסמה ועדת האתיקה החלטה בקובלנות שהוגשו נגד חברת הכנסת חנין זועבי. לפי ההחלטה הורחקה חברת הכנסת זועבי לתקופה של שישה חודשים משיבות מליאת הכנסת וועדותיה, למעט השתתפות בהצבעות. בהתאם לסעיף 43 לתקנון הכנסת, במקרים שבהם מטילה ועדת האתיקה סנקציה כזו, רשאי חבר הכנסת הנקבל לערער על ההחלטה בפני הכנסת. ראשית, נשמע את חברת הכנסת זועבי, ולאחר מכן את יושב-ראש ועדת האתיקה, הלוא הוא חבר הכנסת יצחק כהן. כל אחד מהם יקבל חמש דקות.

דב חנין (חד"ש):

אדוני, אפשר הערה לסדר הדיון?

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

לא.

לאחר מכן נעבור להצבעה על הערעור. חברי הכנסת, אני רק מציין עוד פעם: התקנון בסעיף 43 קובע במדויק מה הפרוצדורה כאן. אתם כולכם מוזמנים להקשיב לחברת הכנסת חנין זועבי, שנמצאת כאן, אתנו. ודאי לנושא ספציפי זה, וגם ליושב-ראש ועדת האתיקה. אתם מוזמנים להקשיב. התקנון לא נותן לכם זכות דיבור, לכן, אני מאוד מבקש - -

דב חנין (חד"ש):

זו לא זכות דיבור, זו הערה לצורך הדיון.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

- - לשמור על האופי המכובד של הדיון.

בבקשה. אני מתכבד להזמין את חברת הכנסת חנין זועבי לשאת דברים. לזכותה חמש דקות. לרשותה, סליחה, חמש דקות.

חנין זועבי (בל"ד):

חברות וחברי הכנסת הנוכחים במליאה, ואלה שהעדיפו שלא להיכנס למליאה, שלום רב, מדברת בפניכם מי שחושבת שלא עושים לה טובה בפעילות שלה כחברת כנסת, בנוחות שלה כאן, בחופש הביטוי המותנה שיש לה, ובטח ובטח באזרחות שלה. וכמוני גם כל 1,200,000 האזרחים הפלסטינים במדינה.

מדברת בפניכם מי שחושבת, שפועלת, שחיה, ששואבת את הזכויות שלה, את הגאווה שלה, את האמת הפנימית שלה ואת העוצמה שלה מהיותה בן-אדם, ומהיותה בת הארץ הזאת. ועוד, לא היה ולא יהיה מי שיצליח להפוך אותי או את העם שלי לאורחת, או לזרה, או לנחותה.

חברי הכנסת, לא קל לחלק מכם לשמוע אותי, לא קל לחלק מכם אפילו לראות אותי מסתובבת פה, ואלה חושבים שקל לי לשבת לצד חברי כנסת שרואים בי אויב? אתם חושבים שקל לי לשבת פה כאשר אתם רואים בעם שלי אויב? הרוב, מעצבן אותו לשמוע אותי חוזרת יום ולילה על

מילים כמו "כיבוש", "גזענות", "פשעי מלחמה", ואותי הכיבוש, הגזענות ופשעי המלחמה לא מעצבנים? הם מעצבנים אותי עוד יותר.

חברי הכנסת, זה לא הסגנון, מה שמעצבן את אויבי חופש הביטוי – זה התוכן. ובין אם זה הסגנון ובין אם זה התוכן, זו הזכות שלי, ואני אעמוד עליה. ואני רוצה להגיד לכם שאני לא חציתי שום גבול, שום גבול: לא אדום ולא כתום. וכאשר אני אומרת שום גבול, אני מתכוונת לשום גבול אנושי, שום גבול מוסרי, שום גבול חוקי.

אבל כן, אני חציתי גבולות: אני חציתי גבולות של קונסנזוס; אני חציתי גבולות של קונסנזוס לחמני, כוחני, תוקפני, גזעני, דורסני, ימני, מתלהם, שחצני ושוביניסטי. את הגבולות האלה, כולם, אני חציתי. וזה בעיני מצווה לחצות גבולות שכאלו. המסגרת של ההתבטאות שלי, של כל ההתבטאויות שלי, היא פוליטית ולא אתית, ועל כן אינה נוגעת, חברי הכנסת, בסמכותה של ועדת האתיקה. אם גבולות חופש הביטוי בכנסת נקבעים לפי תפיסת עולם פוליטית מסוימת, וזה מה שנעשה אתי, אז אין חופש ביטוי לחברי הכנסת.

זו החלטה חסרת תקדים באופייה ובחומרתה. זוהי החלטה נקמנית, כי היא איננה מידתית. לא קרה מעולם, בכל תולדות הכנסת, שחבר הכנסת נענש בגלל התבטאות פוליטית, ולא קרה בעבר שהוטל עונש של הרחקה לשישה חודשים – מכל סיבה שהיא.

איציק שמולי (העבודה):

לא קרה מעולם גם שחבר כנסת קרא לחיילי צה"ל - - -

חנין זועבי (בל"ד):

אל תשווה - -

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חבר הכנסת שמולי.

איציק שמולי (העבודה):

- - -

חנין זועבי (בל"ד):

- - אל תשווה. אל תשווה בין עונש - - -

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חבר הכנסת שמולי, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. אני אוסיף זמן לחברת הכנסת חנין זועבי.

קריאות:

- - -

איציק שמולי (העבודה):

את לוקחת את הדמוקרטיה - - -

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה, חבר הכנסת שמולי.

חנין זועבי (בל"ד):

עצם זה שחבר מפלגת העבודה משווה - -

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חבר הכנסת שמולי, אני קורא אותך לסדר בפעם השלישית. נא לצאת מן האולם.

חנין זועבי (בל"ד):

- - זה מוזר שדווקא חבר כנסת ממפלגת העבודה עונה לי. זה מוזר. שמעיר לי. אתה משווה בין עונש לבין חופש ביטוי. אז אתה לא מבין מה זה חופש ביטוי.

איציק שמולי (העבודה):

אני לא מבין? את לא יכולה לנפנף ביד אחת בחופש הביטוי - - -

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חברה הכנסת שמולי, נא לצאת מן האולם.

(חבר הכנסת איציק שמולי יוצא מאולם המליאה.)

חנין זועבי (בל"ד):

אז אל תצביע לי. אל תצביע לי, תצביע למפלגה שלך.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חברת הכנסת זועבי, שימי לב. אני מאפס את השעון ומוסיף לך דקה בגלל ההפרעות.

אריה דרעי (ש"ס):

מה זה חופש ביטוי? הכול מותר?

חנין זועבי (בל"ד):

תודה. זה כל החובות שהזכרתי. יש לי זכות להכעיס אותך.

מוחמד ברכה (חד"ש):

- - -

קריאות:

- - -

חנין זועבי (בל"ד):

חבר הכנסת דרעי, יש לי את כל הזכות להכעיס אותך.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חבר הכנסת דרעי וחבר הכנסת ברכה, שניכם נקראים לסדר בפעם הראשונה.

קריאות:

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חבר הכנסת דרעי וחבר הכנסת ברכה, שניכם נקראים לסדר בפעם השנייה.

תמר זנדברג (מרצ):

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חברת הכנסת זנדברג, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. השעון עצור, שימי לב, חברת הכנסת זועבי.

קריאות:

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

תודה לכולם. חברת הכנסת זועבי תמשיך, וכל עוד יהיו הפרעות אני אמשיך להוסיף לה גם זמן, כי אני ממש מזועזע ממה שקורה כאן. אין סבלנות לשמוע - - -

נסים זאב (ש"ס):

גם אני.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חבר הכנסת זאב, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

קריאה:

זה לא מתאים לך לשתוק במקרה כזה.

חנין זועבי (בל"ד):

חברי הכנסת מהימין ומהמרכז, יש לי כל הזכות להיות שונה מכם פוליטית וחברתית ולאומית, ומבחינה ג'נדרית ופמיניסטית, חברי המפלגה של ש"ס. זו הזכות שלי להיות שונה מכם, ויש לי גם חדשות בשבילכם: אני לא ציונית, ואני לא יהודית, אני פלסטינית ילידת הארץ הזאת. אתם יכולים להרחיק אותי, אני לא אומרת לא. יש לכם כוח להרחיק אותי. אבל אתם לא תוכלו להרחיק את הבעיות שאני מצביעה עליהן; אתם לא תוכלו להמשיך להרחיק את הסגר, את הכיבוש, ואני אמשיך למחות נגדם, ולשמחתי – יחד עם חברי כנסת. אומנם מעטים, אבל הם יחד אתי.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

נא לסיים, גברתי.

חנין זועבי (בל"ד):

כן, שנייה. חצי דקה. אתם לא תוכלו להסתתר בשם הדמוקרטיה ממדיניות הפקעת קרקעות, נישול ואלימות. אתם לא תוכלו להמשיך להסתתר מאחורי הדיכוי והאפליה של הערבים במולדת שלהם, ולא תוכלו להמשיך לדקלם – לדקלם סמאות של דמוקרטיה, לדקלם סמאות נגד הגזענות, בזמן שאתם עצמכם מבצעים מדיניות גזענית בכל התחומים.

לבסוף אני צריכה לומר, ואני אסיים: מי שתומך בהחלטת הוועדה מרים יד נגד הצדק, נגד השוויון, נגד חופש הביטוי, מרים יד בעד נקמנות פוליטית או בעד רדיפה פוליטית. וכל מי שנמנע, עומד בצד ושותק – יידע כל מי שייתן את ידו להחלטה כי הוא מצטרף לחבורת הגזענים שלא רק לא רוצים אותי בכנסת, אלא לא רוצים לראות ערבים שמייצגים את העם ואת החברה שלהם. תודה.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

תודה לחברת הכנסת חנין זועבי. אני מזמין את יושב-ראש ועדת האתיקה, חבר הכנסת יצחק כהן.

קריאות:

- - -

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חברי הכנסת זחאלקה ודרעי. חבר הכנסת דרעי, אתה כבר נקראת לסדר. מספיק. שאני אוציא ראש מפלגה מן האולם? נו, באמת.
בבקשה, אדוני. חמש דקות לרשותך.

מוחמד ברכה (חד"ש):

יש כאן הצעה לסדר של חבר הכנסת חנין. למה אתה לא נותן לו?

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

כי יש כאן תהליך ברור. אין שום הצעות לסדר.

בבקשה, אדוני.

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

תודה, אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, ברשותכם, אני רוצה לשאול אתכם כמה שאלות. אל תפריע לי. מה דינו, אדוני היושב-ראש, של חבר פרלמנט שבזמן מלחמה או בזמן פעולת טרור, בוחר להתבטא בפומבי, באופן שיש בו הזדהות ועידוד של אותם המבקשים לפגוע באזרחי המדינה?

מה תפקידם של כללי האתיקה, ושל ועדת האתיקה, בהקשר הזה? האם העובדה שלא מעמידים את חברי הפרלמנט לדין פלילי בשל אמירה כזו או אחרת משמעה בהכרח שכללי האתיקה אינם רלוונטיים? והאם אמירות כאלה חוסות תחת חופש הביטוי גם במישור האתי? האם יש גבול

שבו גם במשטר שמכבד עד מאוד את חופש הביטוי הפוליטי, ומבליג לא אחת על התבטאויות מאוד מאוד מקוממות, כמו אצלנו, עדיין יש מקרים שאי-אפשר לעבור עליהם לסדר-היום?

ועדת האתיקה, אדוני היושב-ראש, סברה כי יש התבטאויות שאין אפשרות לעבור עליהן לסדר-היום, וכזה הוא המקרה שלפנינו.

דב חנין (חד"ש):

זו השאלה, זה הוויכוח הגדול. בשביל מה נבחרנו לכנסת? בשביל התבטאויות.

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

מה אמרה חברת הכנסת? נכון. מה אמרה חברת הכנסת חנין זועבי, שהביא את יושב-ראש הכנסת, בצעד חריג, להגיש נגדה קובלנה לוועדת האתיקה, ואת הוועדה לקבל החלטה חריגה בחומרתה? בעוד אזרחי ישראל – יהודים וערבים כאחד, מתפללים למציאת שלושת הנערים, איל יפרח, נפתלי פרנקל, וגלעד שער, זיכרוןם לברכה, השם ייקום דמם, שנחטפו בידי טרוריסטים נתעבים וגורלם באותה עת לא היה ידוע, בוחרת חברת הכנסת זועבי לומר בתקשורת את הדברים הבאים, אני מצטט: "הם לא טרוריסטים. גם אם אני לא מסכימה אתם, הם אנשים שלא רואים שום פתח לשנות את המציאות שלהם, והם נאלצים להשתמש באמצעים האלה עד שישראל תתפכח קצת, עד שהאזרחים בישראל, החברה בישראל, תתפכח קצת, ותראה את הסבל, ותרגיש את הסבל של האחר".

עיסאווי פריג' (מרצ):

מה עם השר שקורא לאזרחים להחרים את אזרחיו?

חנין זועבי (בל"ד):

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

לא הפרעתי לך. אל תפריעי לי, לא הפרעתי לך.

ואם בכך לא די, כחודש לאחר מכן, בעיצומו של מבצע "צוק איתן", מפרסמת חברת הכנסת זועבי מאמר באינטרנט, בערבית, ולפיו – אני מצטט מהתרגום: "כדי שישראל תודיע על סיום הכיבוש

ועל סיום העמקתו, וכדי שתודיע על סיום הישגי השילוש הפושע – החומה, המצור והתיאום, על הפלסטינים להודיע על סיום השילוש הקטלני שלהם: התיאום, המשא-ומתן והפילוג, עלינו לנטוש את השילוש הקטלני ולהודיע על התנגדות עממית, במקום התיאום הביטחוני, להטיל מצור על ישראל במקום לשאת ולתת אתה, ולהתאחד במקום להתפלג". עד כאן. סוף ציטוט.

באסל גטאס (בל"ד):

נו? זה עמדה פוליטית פר-אקסלנס.

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, האם דברים שכאלה יכולים לעלות בקנה אחד עם החובה שמטילים כללי האתיקה על חברי הכנסת לשרת את טובת המדינה? מובן כי בדרך כלל אין בכללי האתיקה כדי למנוע מחברי הכנסת לפעול בהתאם לתפיסתם ולאופן שבו הם מפרשים את טובת המדינה. אנחנו יודעים שבבית הזה חלוקות הדעות בשאלה מהי טובת המדינה וכיצד אפשר להגיע אליה, וגם בזמן המלחמה הביקורת לא חדלה. אולם רוב חברי הוועדה סברו שדבריה של חברת הכנסת זועבי, שנכתבו ונאמרו בימים כל כך רגישים, אינם בבחינת דברי ביקורת חריפים נגד מדיניות הממשלה, אלא שדברים אלה מבטאים עמדה שלא יכולה לעלות בקנה אחד עם טובת המדינה, גם אם נותנים למושג זה פרשנות מרחיבה ביותר, ובמיוחד בהקשר שבו נאמרו, בעיצומה של המלחמה בעזה.

אדוני היושב-ראש, כאן המקום להדגיש כי עמדתה המסורתית של ועדת האתיקה היא כי אין להטיל סנקציות בשל התבטאויות פוליטיות, נוכח חופש הביטוי הרחב של חברי הכנסת, וכך גם נהגה הוועדה ביחס לקובלנות ותלונות שהוגשו נגד חברת הכנסת זועבי עצמה לאורך השנים – והיו כאלה לא מעט, חברי. הוועדה אף אינה מכוונת לסטות ממדיניותה העקרונית, אך הפעם סברה הוועדה כי אין עוד ברירה אלא לסרטט קו גבול בין ביקורת ומחאה חריפים אך לגיטימיים לבין עידוד אויבי המדינה, קריאה והסתה לפגיעה בישראל ומתן לגיטימציה למעשי טרור נגד אזרחי המדינה.

הציבור בישראל, מורי ורבותי, כמו בכל מדינה, מצפה כי חברי הפרלמנט המצהירים אמונים

למדינה לא יעודדו - - -

מוחמד ברכה (חד"ש):

כשהיא אומרת שהיא לא מסכימה אתם, למה בלעת את המשפט הזה? למה אתה - - -

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

אני קורא לך לסדר בפעם השנייה, חבר הכנסת ברכה.

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

אתה לא שמעת מה שאמרת.

מוחמד ברכה (חד"ש):

נמאס כבר עם השקרים האלה.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חבר הכנסת ברכה, קראתי לך לסדר בפעם השנייה.

מירי רגב (הליכוד):

הפרקליטות כבר החליטה להעמיד אותה לדין.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חברת הכנסת מירי רגב, תודה.

מירי רגב (הליכוד):

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חברת הכנסת מירי רגב, אני קורא לך לסדר בפעם הראשונה.

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, הציבור בישראל כמו בכל מדינה מצפה כי חברי הפרלמנט המצהירים אמונים למדינה לא יעודדו את הקמים נגדה ואת אלה המבקשים להרוג את

חייליה, אזרחיה, זקנים, נשים וטף, וכי ביקורתם על הממשלה, חריפה ככל שתהיה, תיאמר מנקודת מבט של מי שדורש את טובת המדינה ואזרחיה, ומתוך כך מבקש להשפיע על מדיניותה.

כאשר חברת הכנסת זועבי אומרת על חוטפי שלושת הנערים: "הם לא טרוריסטים" ומצדיקה את מעשיהם בכך ש"הם לא רואים שום פתח לשינוי המציאות - -

מירי רגב (הליכוד):

- - -

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

- - ונאלצים להשתמש באמצעים האלה", גם אם היא מבהירה שהיא לא מסכימה אתם – לשאלתך, מוחמד ברכה – הרי שיש בדברים האלה משום הזדהות עם אויבי המדינה.

מוחמד ברכה (חד"ש):

היא אמרה שהיא לא מסכימה אתם.

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

אתה לא מקשיב, זה הבעיה שלך, אתה לא מקשיב.

מוחמד ברכה (חד"ש):

- - -

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

תקשיב, תקשיב.

מוחמד ברכה (חד"ש):

אתה לא - - -

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

תקשיב.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חבר הכנסת ברכה, אני קורא לך לסדר בפעם השלישית.

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

תקשיב. תלמד להקשיב.

מוחמד ברכה (חד"ש):

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

נא לצאת.

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

תלמד להקשיב.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

נא לצאת, קראתי לך לסדר בפעם השלישית.

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

גם אם אתה שונא אותי תלמד להקשיב.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

תחזור להצבעה. תחזור להצבעה. חבר הכנסת יצחק כהן, נא לסיים.

מירי רגב (הליכוד):

- - -

מוחמד ברכה (חד"ש):

הוא הפנה אלי דברים, היושב-ראש.

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

לא לא לא, אתה יכול לצאת.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

כן, ואני קראתי לך לסדר שלוש פעמים.

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

אני מוותר עליך, אתה יכול לצאת.

(חבר הכנסת מוחמד ברכה יוצא מאולם המליאה.)

מירי רגב (הליכוד):

סוס טרויאני בכנסת, זה מה שיש פה.

עפו אגבאריה (חד"ש):

הנאום שלך הוא - - -

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חברת הכנסת מירי רגב, אני קורא לך לסדר בפעם השנייה.

קריאות:

- - -

ג'מאל זחאלקה (בל"ד):

- - - הממשלה, לא בגלל - - -

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

אדוני, זמנך תם, הוספתי כמה שניות לחברת הכנסת זועבי, לכן גם לך אני מאפשר לסיים.

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

אני מסיים, אדוני.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

בבקשה.

נסים זאב (ש"ס):

- - - זועבי.

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

גם את הקריאות להפסקת - - -

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חבר הכנסת זאב, אני קורא לך לסדר בפעם השנייה.

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

גם את הקריאות להפסקת התיאום הביטחוני בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית ולהתנגדות העממית – להתנגדות עממית, מי שמבין את המושג הזה – לא ניתן לפרש אלא כאמירות שמטרתן פגיעה במדינת ישראל, באזרחיה, בביטחונה ובאינטרסים הבסיסיים שלה - -

ג'מאל זחאלקה (בל"ד):

איזה דמיון יש לך. - - -

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

- - ולא ניתן לראותן כאמירות ביקורתיות לגיטימיות מצד חברי הכנסת.

ג'מאל זחאלקה (בל"ד):

זה ועדת אתיקה בלי אתיקה.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חבר הכנסת - - -

ג'מאל זחאלקה (בל"ד):

זה אין אתיקה.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חבר הכנסת זחאלקה, - -

ג'מאל זחאלקה (בל"ד):

- - -

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

- - אני קורא לך לסדר בפעם הראשונה.

מירי רגב (הליכוד):

לטרור יש אתיקה.

ג'מאל זחאלקה (בל"ד):

הכול פוליטיקה.

מירי רגב (הליכוד):

לטרור אין אתיקה.

חנין זועבי (בל"ד):

קריאות:

מירי רגב (הליכוד):

לטרור אין אתיקה.

ג'מאל זחאלקה (בל"ד):

הכול פוליטיקה.

קריאות:

חנא סוייד (חד"ש):

קריאות:

- - -

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

חברת הכנסת זועבי - -

ג'מאל זחאלקה (בל"ד):

אין בזה כלום.

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

- - חולקת על עמדתה זו של הוועדה - -

ג'מאל זחאלקה (בל"ד):

פוליטיקה נמוכה.

קריאות:

- - -

יצחק כהן (יו"ר ועדת האתיקה):

- - וסבורה כי הביעה עמדה פוליטית לגיטימית, וכי היא יכולה בעת ובעונה אחת לשמש כחברת כנסת ולהזדהות בפומבי עם אויבי המדינה ועם הקמים על אזרחיה להורגם.

הוועדה ברוב קולות דחתה עמדה זו וסברה כי נוכח חומרת הדברים יש מקום להטיל את הסנקציה החמורה ביותר שהוועדה מוסמכת להטיל.

אבקש אפוא מחברי חברי הכנסת לדחות את ערעורה של חברת הכנסת זועבי ולהותיר את החלטת ועדת האתיקה על כנה. תודה רבה לכם.

אחמד טיבי (רע"ם-תע"ל-מד"ע):

- - -

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

אני מודה מאוד ליושב-ראש ועדת האתיקה חבר הכנסת יצחק כהן. חברי הכנסת, נא לשבת. סדרנים, אפשר להחזיר את המורחקים להצבעה, מי שוודאי רוצה להצביע. נא לשבת, חברי הכנסת.

ג'מאל זחאלקה (בל"ד):

יש לי הצעה לסדר.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

לא, אין הצעות לסדר. יש הצבעה. אנחנו עוברים להצבעה.

חברי הכנסת, שימו לב, חברת הכנסת חנין זועבי, כפי שהקדמתי ואמרתי, מערערת בפני מליאת הכנסת על החלטת ועדת האתיקה. לפיכך, מי שתומך בערעור של חברת הכנסת זועבי ומבקש לבטל את החלטת ועדת האתיקה יצביע בעד; מי שמבקש להשאיר על כנה את ההחלטה של ועדת האתיקה יצביע נגד. בעד – בעד הערעור של חברת הכנסת זועבי; נגד – להשאיר על כנה את ההחלטה של ועדת האתיקה. מי בעד? מי נגד? נא להצביע.

הצבעה מס' 1

בעד הערעור – 16

נגד – 68

נמנעים – 1

הערעור של חברת הכנסת חנין זועבי על החלטת ועדת האתיקה לא נתקבל.

היו"ר יולי יואל אדלשטיין:

חברי כנסת, 16 בעד, 68 נגד, אחד נמנע. אני קובע כי הערעור לא התקבל במליאת הכנסת.

החלטה מס' 30/17

החלטה של ועדת האתיקה

בעניין קובלנות הדדיות של חבר הכנסת אפי איתם ושל חבר הכנסת אחמד טיבי

מיום כ"ב באייר התשס"ח – 27 במאי 2008

1. קובלנת חבר הכנסת אפי איתם

ביום כ"ט באדר א' התשס"ח (6 בפברואר 2008), פנה חה"כ אפי איתם בקובלנה אל ועדת האתיקה כנגד התבטאותו של חה"כ אחמד טיבי, שנאמרה במהלך הפגנה שנערכה במחסום ארז ביום ט"ו בשבט (22 בינואר 2008). בקובלנה טוען חה"כ אפי איתם שחה"כ אחמד טיבי הטיח בו את המילים "דוצת אזרחים נתעב". לדידו של חה"כ אפי איתם, דבריו של חה"כ אחמד טיבי נאמרו על רקע שירותו של הקובל כמפקד בצה"ל, ולכן נאמרו מתוך כוונה לפגוע בו, בצה"ל ובמפקדיו.

2. קובלנת חבר הכנסת אחמד טיבי

ביום כ"ז באדר א' התשס"ח (4 במרץ 2008), פנה חה"כ אחמד טיבי בקובלנה נגדית אל ועדת האתיקה כנגד התבטאותותיו של חה"כ אפי איתם, שנאמרו במהלך ראיון בגלי צה"ל בבוקר יום ההפגנה המתוארת בקובלנת חה"כ אפי איתם ובמהלכה. בקובלנה נטען כי חה"כ אפי איתם כינה את חה"כ אחמד טיבי במהלך ראיון הרדיו "ד"ר דם" (הקובל טוען שהקונוטציה היא לתקופת השלטון הנאצי). עוד נטען שחה"כ אפי איתם התראיין במקום ההפגנה והאשים אותו שהוא "מעודד טרוריסטים ומסייע באופן ישיר להרג יהודים", וכן אמר ש"ידי טיבי מגואלות בדם". לדידו של חה"כ אחמד טיבי, מדובר באמירות נתעבות, המובילות להסתה פרועה נגדו.

3. תגובת הנקבל – חבר הכנסת אחמד טיבי

ביום כ"ז באדר א', התשס"ח (4 במרץ 2008), הופיע חה"כ אחמד טיבי בפני ועדת האתיקה, ומסר את תגובתו בע"פ לקובלנה, תוך שהוא טוען שהאשם מצוי אצל חה"כ אפי איתם, אשר התבטא כנגדו, במהלך ראיון משותף בגלי צה"ל, כמו גם במהלך ההפגנה במחסום ארז.

חה"כ אחמד טיבי אישר שאמר כי "חה"כ אפי איתם אחראי על רצח אזרחים" והוא "מתנחל נתעב", אך טען שהדברים נאמרו בתגובה להאשמות החמורות שהטיח בו קודם לכן חה"כ אפי איתם. עוד טען חה"כ אחמד טיבי שכאשר הגיע להפגנה במחסום ארז, קיבלו את פניו שלטים שחה"כ אפי איתם ומפלגתו הביאו, אשר, בין היתר, נשאו את הכתובת "טיבי בוגד", וכן נתקל בקריאות מתלהמות בנוסח "טיבי מחבל".

תגובת הנקבל – חבר הכנסת אפי איתם

.4

ביום י"ח באדר ב', התשס"ח (25 במרץ 2008), הופיע חה"כ אפי איתם בפני ועדת האתיקה, ומסר את תגובתו בע"פ לקובלנה שהוגשה נגדו. לדידו, התלונה של חה"כ אחמד טיבי קנטרנית במהותה, ולא ניתן לומר שמדובר על קובלנות הדדיות במקרה זה.

עוד טען חה"כ אפי איתם כי חה"כ אחמד טיבי, בדרך קבע, מעודד את אויביה של מדינת ישראל ו"את כל חיינו הקדיש לבגידה במדינת ישראל", ואילו הוא שירת בצה"ל במשך 30 שנה, ומעשיו נעשו לשם הגנה על מדינת ישראל.

לטענתו, מעולם לא השתמש בהאשמה ספציפית נקודתית לגבי מעשיו של חה"כ אחמד טיבי והטענה היחידה שטען היא טענת הבגידה והוא עומד מאחורי טענה זו.

עוד טען חה"כ אפי איתם כי הוא לא כתב ולא הנחה לכתוב את השלטים המתוארים בקובלנתו של חה"כ אחמד טיבי, למרות שהוא מזדהה עם הסבל והתסכול של תושבי שדרות שארגנו את ההפגנה האמורה.

לגבי האמירה שנאמרה כלפי חה"כ אחמד טיבי "אתה ד"ר דם", טוען חה"כ אפי איתם כי המדובר בביטוי לא מוצלח שהשמיע במסגרת הראיון, אך הקונוטציה הנאצית כלל לא עלתה על דעתו, אלא המדובר בתגובתו לאמירתו של חה"כ אחמד טיבי לפיה "הפחד של תושבי שדרות לא שווה לדם של ילדי עזה".

החלטת הוועדה

.5

ועדת האתיקה דנה בקובלנה ההדדית, לאחר ששמעה את חברי הכנסת אחמד טיבי ואפי איתם, ולהלן החלטתה:

הקובלנות ההדדיות המונחות על שולחן ועדת האתיקה, עניינן בגבולות חופש הביטוי. סוגיית חופש הביטוי וגבולותיו הינה סבוכה מעין כמוה, על אחת כמה וכמה כאשר עסקינן בחופש הביטוי של חברי הכנסת. חברי הכנסת מביעים דעות המייצגות את קהל בוחריהם, כאשר הכלי המרכזי המשמש אותם הינו חופש הביטוי.

על חברי הכנסת מוטלת החובה לשמור על הכללים הקבועים בסעיף 1א לכללי האתיקה, אשר קובעים, בין היתר, שחבר הכנסת:

- (4) "ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, יהיה מסור למילוי תפקידיו בכנסת, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת ויעשה לטיפוח אמון הציבור;
- (5) ימלא את שליחותו בכנסת באחריות, ביושר ובהגינות, מתוך מחויבות למעמדו בחברה, וישאף לשמש דוגמא אישית להתנהגות ראויה";

יש לציין כי גם בעבר עסקה ועדת האתיקה בהתבטאויות כגון "רוצח" וכדומה, ופרסמה את החלטותיה בעניין. כך, בהחלטתה מיום כ"ה באלול, התשס"ו (18 בספטמבר 2006), ציינה הוועדה כי:

"על אף חילוקי הדעות האידיאולוגיים, על חברי הכנסת להיות מאוחדים ברצון לשמור על כבודה ומעמדה של הכנסת כבית הנבחרים של משטרנו הדמוקרטי. המתחים הקיימים בכנסת אינם יכולים להצדיק התנהגויות והתבטאויות שנתפסים כבלתי לגיטימיים מבחינה ציבורית".

עוד קבעה הוועדה בהחלטתה מיום י"ד בתמוז התשס"ב (24 ביוני 2002), כי:

"אין בכוונת ועדת האתיקה להגביל את חופש הביטוי של חברי הכנסת. עם זאת, הוועדה רואה בחומרה כל סוג של התבטאות כל סוג של התבטאות שיש בה כדי לפגוע בכבוד הכנסת ובכבוד חבריה.

הוועדה רואה בחומרה מיוחדת שימוש בביטויים שיש בהם האשמת אדם פלוני ברצח, בהסתה לרצח, בהריגה, בשפיכות דמים, בגרימת מוות, בבגידה, בהשתייכות לקבוצות טרור, וכן בביטויים שיש בהם השוואה של אדם במעשיו או בדעותיו לנאצים".

אנו מבקשים מחברי הכנסת לחדול מכך לאלתר, יצוין כי כל שימוש בביטויים כאמור יביא לנקיטת צעדים משמעותיים מצד ועדת האתיקה."

בהחלטתה מיום ח' באב התשס"ז (23 ביולי 2007), הבחינה ועדת האתיקה בין התבטאויות בלתי הולמות, אשר פוגעות בתרבות הדיון בכנסת ובכבוד הכנסת, לבין אמירות אחרות, קשות ככל שתהיינה לאוזני הציבור, אשר הינן חלק בלתי נפרד מהדיון הציבורי הפוליטי בחברה הישראלית.

בנוגע להתבטאויות מן הסוג הראשון, אשר חורגות מהשיח הציבורי הלגיטימי, ונכנסות לתחום ה"אפור", המכוונות לאדם עצמו או למעשיו, ולא לנושאים אותם הוא מייצג - הוועדה נוהגת לראותן כעבירה אתית, ופועלת בהתאם. בנוגע להתבטאויות מן הסוג השני, שהינן התבטאויות לגיטימיות, הנמצאות בגדר חופש הביטוי הרחב המוקנה לחברי הכנסת - הוועדה מוצאת לנכון שלא להתערב בהן, שכן התבטאויות מסוג זה, קשות וחריפות ככל שתהיינה, הינן חלק מהדיון הציבורי ומהשיח הפוליטי במדינת ישראל.

כאמור, ועדת האתיקה אינה מעוניינת להגביל התבטאויות אשר הינן חלק מהשיח הפוליטי במדינת ישראל, כל עוד מדובר בהתבטאויות אשר מייצגות דעות פוליטיות במישור העקרוני, לגופו של עניין ולא לגופו של אדם.

במקרה דנן, הוועדה הגיעה לכלל מסקנה כי בהתבטאויותיהם של חה"כ אחמד טיבי וחה"כ אפי איתם, ישנה הפניה למישור האישי (לגופו של אדם ולא לגופו של עניין), ולפיכך, ועדת האתיקה מוצאת שהן חורגות מהשיח הפוליטי הלגיטימי.

בנוסף, הוועדה מבקשת להדגיש את החשיבות שבדוגמא האישית שעל חברי הכנסת, כשליחי הציבור, ליתן בהתנהגותם ובהתבטאויותיהם. גם בויכוח הנוקב ביותר המתנהל ביניהם, מוטל על חברי הכנסת לשמור על כבודה של הכנסת ועל כבודם כחבריה.

לאור כל האמור, החליטה ועדת האתיקה בתוקף סמכותה לפי סעיף 13ד(ד)(3) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951: להטיל על חבר הכנסת אחמד טיבי נזיפה; להטיל על חבר הכנסת אפי איתם נזיפה.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.

החלטת ועדת האתיקה

בקובלנה של חברת הכנסת רוחמה אברהם נגד חברת הכנסת סופה לנדבר

ט"ו בתמוז התשס"ו - 11 ביולי 2006

1. הקובלנה

ביום 11.6.06 פנתה חברת הכנסת רוחמה אברהם אל יו"ר הכנסת בקובלנה נגד חברת הכנסת סופה לנדבר. יושבת ראש הכנסת העבירה את פנייתה לועדת האתיקה.

קובלנתה של חה"כ רוחמה אברהם, מתייחסת להתנהגותה של חה"כ סופה לנדבר, אשר נראתה במצלמות הבקרה של הכנסת, ביחד עם שתי עוזרותיה הפרלמנטריות, נכנסת לחדרה של חה"כ אברהם מספר פעמים, שוהה שם דקות ארוכות, כשלאחר מכן נראות עוזרותיה מוציאות חפצים מחדרה של חה"כ אברהם. חה"כ אברהם טענה כי ביום 7.6.06 הבחינה כי חפצים שונים הוזזו בחדרה ועציץ גדול נעלם. משכך, ביקשה כי קצין הכנסת יבדוק במצלמות האבטחה אם מישהו נכנס לחדרה.

חה"כ אברהם ציינה בקובלנתה, כי היא נוהגת להשתמש בחדר זה בדרך קבע ומעולם לא נטשה אותו ולא הרשתה לאיש להשתמש בו שלא בתיאום עימה, לבד, כמובן, מקיום צרכים שוטפים בתחום הניקיון והאבטחה.

חה"כ אברהם ציינה עוד כי בירור שנערך אצל מנכ"ל הכנסת בנוכחות היועצת המשפטית לכנסת, העלה כי עוזר למנהל הבנא"מ, מיכאל מלכוב, התבקש לסייע לחה"כ לנדבר בארגון חדרה, ובין היתר אפשר לעוזרותיה להציץ בחדרה של חה"כ אברהם על מנת להתרשם מאפשרויות סידור החדר.

להלן בקשותיה של חה"כ אברהם מועדת האתיקה, כפי שהועברו אליה בכתב ובעל פה:

- (1) לקבוע כי חסינותי הופרה, פרטיותי נפגעה ולציין במפורש על ידי מי.
- (2) לקבוע במפורש כי התנהגותה של חה"כ לנדבר הייתה בניגוד מוחלט לכללי האתיקה ובהתנהגותה גרמה להפרה של חסינותי וזכותי לפרטיות.
- (3) לפרסם ברבים את ממצאי סרט הבקרה של הכנסת, לפרט את מכלול הממצאים ולהעמיד דברים על דיוקם.
- (4) לפעול על פי העקרונות של חופש המידע וזכות הציבור לדעת ולפרסם את הממצאים לתא כתבי הכנסת לאלתר. אם לא תאושר בקשתי למתן עותק מהממצאים, הרי שאני מבקשת לאפשר לתא כתבי הכנסת לעיין בסרטים במישרין.
- (5) מלבד הבקשות הללו אין בכוונתי לדרוש סנקציות כאלה ואחרות כנגד חברת הכנסת, ובכל מקרה אני מבקשת שלא יפגעו עוזרותיה הפרלמנטריות שפעלו בהנחייתה ובפיקוחה של חברת הכנסת.

(6) להגדיר כללים מחייבים שינחו את עובדי הכנסת בכל הקשור לשמירה על חסינות חברי הכנסת, משרדיהם וחפציהם, על כל המשתמע מכך. "

2. תגובת הנקבלת

במכתבה מיום 20.6.06, טוענת חה"כ לנדבר, כי מדובר בקובלנת סרק, בבחינת "מהומה על לא מאומה". הרקע למקרה, הוא במצוקת החדרים ששררה במשכן הכנסת, אשר הובילה אותה לחיפוש אחר חדר מרווח יותר לה ולעוזרותיה. בהתייעצות עם עוזר למנהל הבנא"מ, מיכאל מלכוב, עלה כי חדרה של חה"כ אברהם הוא בשלבי פינוי, וככזה הזמין הלה את עוזרותיה להיכנס לחדרה של חה"כ אברהם על מנת לבחון אפשרות של החלפת חדרים. חה"כ לנדבר תמכה את מסקנתה כי אכן היה מדובר בחדר נטוש, בנוהג שהשתרש, שלפיו ח"כים שמכהנים במקביל גם כראשי ועדות, מפנים את חדריהם "הרגילים" לטובת לשכות הממוקמות לצד חדר הוועדה.

על כל פנים, לאחר סריקה של החדר, החליטו עוזרותיה של חה"כ לנדבר לדחות פתרון זה למצוקת הדיור וזאת בשל מיקומו הבעייתי של החדר, לא לפני שניצלו את ההזדמנות להחלפת חפצים בין חדרם המקורי לחדר הנטוש. חה"כ לנדבר טענה, כי לא ראתה בכך קושי מיוחד שכן מדובר היה בציוד שהוא רכוש של הכנסת, ולא בציוד אישי של חבר הכנסת. לגבי העציץ נטען, כי הוא היה "נבול, עזוב ולא מטופל".

במכתב התגובה ראתה חה"כ לנדבר לכלול התבטאויות מזלזלות כלפי חה"כ אברהם (למשל: "אין ספק כי חה"כ אברהם ראוייה לכמה וכמה חדרים ולשכות במשכן הכנסת ואף אם היתה מקבלת את כל המסדרון כולו, עדיין מעמדה ותרומתה החברתית מצדיקה עוד כהנה וכהנה").

3. העדויות והראיות שהובאו בפני ועדת האתיקה

3.1 סרטי הבקרה של הכנסת

סרטי הבקרה של הכנסת, אשר ניצפו לראשונה על ידי קצין הכנסת, העלו, על פי ראייתו, התרחשות חמורה ביותר וצורך של המערכת לטפל בעניין במלוא החומרה.

בסרטי הבקרה של הכנסת נראות העוזרות הפרלמנטריות של חה"כ לנדבר, לא פעם אחת, נכנסות לחדרה של חה"כ אברהם ויוצאות עם חפצים מהחדר, ולאחר מכן מחזירות חפצים דומים. ההתנהגות המצולמת איננה התנהגות של מי שלוקח חפץ ומעבירו כדרכם של דברים, אלא כמי שעושה פעולה זאת בחשאי, קרי ישנה הסתכלות ימינה ושמאלה של אחת מהעוזרות הפרלמנטריות, ולאחר מכן הליכה מהירה עם החפצים, וזאת, כאמור, לאחר שנסרק המסדרון וודא שהוא ריק מאדם.

לכל אלה מצטרפת, לסירוגין, גם חה"כ לנדבר. הלה נכנסת לחדרה של חה"כ אברהם (שלוש פעמים), שוהה שם דקות ארוכות ויוצאת ממנו מלווה בעוזרותיה הפרלמנטריות. באחת מהיציאות של חה"כ לנדבר מחדרה של חה"כ אברהם, היא אף נתקלת באופן מפתיע בשר בר-און אשר נמצא בקצה המסדרון. או אז, חה"כ לנדבר משנה את כיוון יציאתה, כך שהיא מפנה את גבה אל חה"כ בר-און וחומקת מהחדר.

לאורך שאר ההתרחשויות שוהה חה"כ לנדבר בחדרה, הממוקם מול חדרה של חה"כ אברהם.

מהסרט עוד עולה כי חדרה של חה"כ אברהם הוא חדר פעיל. ביום נשוא האירוע (6 ביוני 2006), יצאה חה"כ אברהם מחדרה בשעה 13:24. עוזרתה הפרלמנטרית נכנסה שוב בשעה 13:44 ויצאה בשעה 13:50. בשעה 14:45 התרחשה כניסה נוספת של חה"כ אברהם כאשר בשעה 14:50 עזבה את חדרה.

מיכאל מלכוב

3.2

עוזר למנהל הבנא"מ, מיכאל מלכוב, טען בעדותו כי הוא הגיע לזירת האירוע בעקבות בקשתו של מוטי גמיש, העוזר של יושבת-ראש הכנסת, לסייע לחה"כ לנדבר ועוזרותיה להתגבר על הצפיפות שבחדרן. לאחר שהבין כי שורש הבעיה נעוץ בסידור לקוי של הרהוט בחדר, הציע להציץ בחדרים אחרים של חברי הכנסת על מנת להתרשם מאפשרויות סידור החדר ועריכת השולחנות. בדיעבד התברר שהחדר ממול היה של חה"כ אברהם. הדלת הייתה סגורה אך לא נעולה.

לדבריו, מעולם לא נדונה האפשרויות של החלפת חדרים עם העוזרות. הכניסה לחדר הייתה לצורך הצגתו ותו לו. הבחירה בחדרה של חה"כ אברהם הייתה אקראית. אולם ברור היה כי מדובר בחדרה של חה"כ אברהם שכן שמה היה מצוין על השלט שבמסדרון. מיכאל הדגיש כי השיב בשלילה לשאלתן של העוזרות האם הן רשאיות ליטול את העציץ מחדרה של חה"כ אברהם.

מיכאל מלכוב השאיר את העוזרות הפרלמנטריות בחדרה של חה"כ אברהם, לא נעל את החדר כשעזב אותו, ובתשובה לשאלת חברי הוועדה האם הוא מוצא טעם לפגם בהתנהגותו, השיב בחיוב.

מוטי גמיש

3.3

מוטי גמיש, העוזר הבכיר ליושבת ראש הכנסת, טען גם הוא כי מעולם לא נדונה האפשרויות של החלפת חדרים. מיכאל מלכוב נשלח אל חדרה של חה"כ סופה לנדבר, בהתאם לבקשתו, כדי לסייע לה בסידור הרהוט בחדר ותו לו. מיכאל מעולם לא הונחה לפתוח חדר של חבר כנסת כזה או אחר. הדבר נוגד את המדיניות הנהוגה בכנסת.

העוזרות הפרלמנטריות של חה"כ לנדבר

3.4

העוזרות טענו כי מיכאל מלכוב הציע להן לעבור אל חדרה של חה"כ אברהם על מנת להתגבר על הצפיפות שבחדרן, אך הן דחו את ההצעה. מאחר שהריהוט בחדרה של חה"כ אברהם היה חדיש יותר מהריהוט שבחדרן, הן החליטו להחליפו. הן לא צפו שום קושי בכך מאחר שמדובר היה בציוד השייך (לרבות העציץ) לכנסת, בניגוד לציוד אישי השייך לחברת הכנסת. כך, למשל, לענין תמונה שהיתה תלויה בחדר, מציינות העוזרות, כי הן התקשרו לשאול את העוזרת הפרלמנטרית של חה"כ אברהם אם מדובר ברכוש הכנסת, ומשנענו בשלילה, לא נטלוה.

3.5 העוזרת הפרלמנטרית של חה"כ אברהם

העוזרת הפרלמנטרית של חה"כ אברהם חיזקה בדבריה בפני הוועדה את דבריה של חה"כ אברהם בדבר העובדה שחדרה של חה"כ אברהם נמצא שלא כפי שהשאירה אותו. לדבריה, הדלפק מאחורי השולחן, המאוכלס במסמכים, היה מבולגן, הדלתות של הארונות היו פתוחות, עציץ גדול היה חסר ונלקחו כריות. העוזרת ציינה, כי מראה זה נחרט בזיכרונה בשל היותו של החדר מסודר כדרך קבע.

3.6 העדויות כפי שהובאו בפני הוועדה, עומדות בסתירה מוחלטת זו לזו. במיוחד נכונים הדברים ביחס לעדותו של מר מלכוב אל מול עדויותיהן של העוזרות הפרלמנטריות של חה"כ לנדבר.

4. מסקנות ועדת האתיקה

ועדה האתיקה מצאה כי צדקה חה"כ אברהם בקובלתה. פנייתה של חה"כ אברהם נמצאה מוצדקת וראויה ואין מדובר בעניינים שוליים כפי שניסו לצייר זאת באמצעי התקשורת.

ועדת האתיקה, למרות מאמציה, לא הצליחה להכריע בתהום הפעורה בין שתי הגרסאות. ועדת האתיקה נטולת כלים וסמכות להכריע בין התיאורים הסותרים.

הוועדה מצאה כי הייתה הפרה מצדה של חה"כ לנדבר של סעיפים 1(א)(4) ו-5 לכללי האתיקה, גם על פי הגרסה המקלה. סעיפים אלה קובעים כך:

"חבר הכנסת -

(4) ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, יהיה מסור למילוי תפקידיו בכנסת, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת ויעשה לטיפוח אמון הציבור בכנסת;

(5) ימלא את שליחותו בכנסת באחריות, ביושר ובהגינות, מתוך מחויבות למעמדו כמנהיג בחברה, וישאף לשמש דוגמה אישית להתנהגות ראויה;"

חה"כ לנדבר מעולם לא קיבלה הרשאה מפורשת, בין בעצמה ובין על ידי עוזרותיה, להיכנס לחדרה של חה"כ אברהם וליטול ממנו חפצים. מעשיה מהווים פגיעה חמורה בפרטיותה של חה"כ אברהם.

ועדת האתיקה רואה להוסיף, כי התבטאויותיה של חה"כ לנדבר בכתב התגובה אינן ראויות ויכולות כשלעצמן להוות הפרה אתית בהיותן פוגעות ובלתי נחוצות.

5. החלטה

ועדת האתיקה החליטה להטיל על חברת הכנסת סופה לנדבר הערה, בשל הפרת סעיפים 1(א)(4) ו-5 לכללי האתיקה לחברי הכנסת.

סרטי הבקרה הם חלק מפרוטוקול הוועדה, ועל כן אין היא מוצאת לנכון לפרסמם.

ההשתלשלות כולה מעוררת שאלות באשר להתנהלות גורמים בכנסת שאינם חברי הכנסת. לפיכך, ועדת האתיקה תעביר החלטה זו ואת הפרוטוקול ליושבת ראש הכנסת.

החלטה מס' 64/18

**החלטת ועדת האתיקה
בעניין קובלנה של חבר הכנסת דני דנון נגד חברת הכנסת חנין זועבי**
מיום ח' בטבת התשע"ב – 3 בינואר 2012

הקובלנה

1. חה"כ דני דנון הגיש ביום 17.11.2011 קובלנה נגד חברת הכנסת חנין זועבי, בקשר להתנהגותה במליאת הכנסת ביום 13.7.2011.

בהתאם לקובלנה, "במהלך דיון במליאה, בזמן שנשא דברים ראש הממשלה, דחפה חה"כ זועבי את הסדרניות בעת מילוי תפקידן, לאחר שנתבקשו להוציאה."

התגובה לקובלנה

2. חברת הכנסת זועבי ציינה בתגובתה כי "כבר הבעתי את התנצלותי והבהרתי כי לא היה בכוונתי לפגוע באיש", כי התנצלה בפני הסדרנית בעל פה, בכתב ובכלי התקשורת, וכן כי ועדת הכנסת קיימה דיון בנושא. מסיבות אלה, לדבריה, הנושא "נמצא מאחורינו" והקובלנה מעידה על "צורך בנקמנות פוליטית".

חברת הכנסת זועבי צרפה לתגובה את פרוטוקול ישיבת ועדת הכנסת מיום 19.7.2011 שיוחדה לנושא זה. בישיבה זו מסר יו"ר ועד עובדי הכנסת כי "ועד העובדים קיבל את ההתנצלות של חברת הכנסת זועבי. כל מה שאנחנו ביקשנו זה שהיא תתנצל כדי שבאמת המקרה הזה לא יחזור על עצמו, לא רק אצלה אלא אצל כל חבר כנסת אחר." את הישיבה סיכם יו"ר ועדת הכנסת, חה"כ יריב לוין, לאחר שציין כי ועדת הכנסת אינה גוף שופט ואינה מוסמכת לקבל החלטות לגופו של אדם, בהצעה לקבל החלטה שלפיה "הוועדה מדגישה בפני כלל חברי הכנסת את החובה לשמור על התנהגות הולמת ובכלל זה לנהוג בכבוד בעובדי הכנסת ובפרט בסדרנים בעת שאלה פועלים במסגרת ביצוע תפקידם.

החלטת ועדת האתיקה

3. ועדת האתיקה רואה בחומרה רבה את האירוע שהתרחש במליאה ביום 13.7.2011, ובו עשתה חה"כ זועבי שימוש בכוח כנגד סדרנית שניסתה להוציאה מהאולם לפי הוראת יושב ראש הישיבה ולאחר שלא יצאה בעצמה למרות שנקראה לעשות כן.

חברי הכנסת הנקראים לצאת מאולם המליאה צריכים לעשות זאת בעצמם, מבלי להעמיד את סדרני הכנסת במצב של עימות פיסי עמם, ובכל מקרה אסור להם לעשות שימוש בכוח כנגד הסדרנים.

בהתנהגותה, הפרה חה"כ זועבי את כלל האתיקה המחייב את חבר הכנסת לשמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה (כלל 2), וכן את הכלל המחייב את חבר הכנסת לנהוג בדרך ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת (כלל 1(4)).

לפיכך, החליטה ועדת הכנסת להטיל על חברת הכנסת חנין זועבי הרחקה משיבות מליאת הכנסת ליום אחד, היום שלאחר הנחתה של החלטה זו על שולחן הכנסת. עם זאת, ובהתאם להוראות חוק החסינות, חה"כ זועבי תהיה רשאית להיכנס להצבעות שיתקיימו במליאה באותו יום.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.

החלטה מס' 30/18

החלטת ועדת האתיקה בעניין קובלנתו של יושב ראש הכנסת ראובן ריבלין נגד חבר הכנסת יואל חסון מיום כ"ה בסיון התש"ע – 7 ביוני 2010

הקובלנה

ביום 26.5.10 פנה יושב ראש הכנסת, ראובן ריבלין, לוועדת האתיקה, בקובלנה נגד חבר הכנסת יואל חסון, בשל התנהגותו במליאת הכנסת.

לפי הקובלנה, בישיבת הכנסת ביום 25.5.10, במהלך נאומו של חבר הכנסת חסון במסגרת דיון בהשתתפות ראש הממשלה לפי בקשת 40 ח"כים, שלף חבר הכנסת חסון ממקטורנו חפץ בדמות כרזה והניפו בפני מליאת הכנסת. לאחר מכן, החל חבר הכנסת חסון לפזר מעל בימת הכנסת דפי נייר ובהם תוכן מחאתי, תוך התעלמות מאזהרותיו של יושב ראש הכנסת שניהל את הישיבה. לאור התנהגותו של חבר הכנסת חסון, הורה היושב ראש להרחיקו מדוכן הנואמים ולהוציאו מהמליאה, ובהמשך הגיש את הקובלנה.

בפנייתו של יושב ראש הכנסת לוועדת האתיקה, גרס היו"ר כי במעשיו האמורים הפר חבר הכנסת יואל חסון את כללי האתיקה: פגע בכבודה של הכנסת ובכבוד חבריה, נהג בדרך שאינה הולמת את מעמדו כחבר הכנסת, סטה מן החובות החלות עליו כחבר הכנסת ועשה שימוש בלתי ראוי בזכויותיו, וכן הסב נזק למעמדו של מוסד הכנסת בעיני הציבור.

יושב ראש הכנסת ביקש כי ועדת האתיקה תטיל על חבר הכנסת יואל חסון הערה, ותרענן בפני כלל חברי הכנסת את הכללים בנושא.

תגובת חבר הכנסת הנקבל

ביום 2.6.10 הגיש חבר הכנסת יואל חסון את תגובתו לקובלנה, ובה ביקש לדחותה על הסף. בבקשתו הסתמך חבר הכנסת חסון על החלטת ועדת האתיקה בדבר פרסום קובלנות בתקשורת משנת 2006, שבה נקבע כי ועדת האתיקה רשאית שלא לדון בקובלנה אם הקובל פרסם את פרטיה באמצעי התקשורת.

חבר הכנסת יואל חסון טוען לסילוק על הסף כאמור, נוכח העובדה שיושב ראש הכנסת הודיע מעל במת הכנסת, במהלך הישיבה שבה אירעו הדברים ואשר שודרה בשידור ישיר בערוץ הכנסת וצולמה על ידי אמצעי תקשורת שונים, כי יגיש קובלנה נגדו.

חבר הכנסת יואל חסון הוסיף כי קובלנות שבהן נטענו נגד חברי הכנסת טענות קשות מאלה שהופנו נגדו, נדחו על הסף, בהסתמך על החלטת ועדת הכנסת האמורה, ולכן נכון יהיה לנקוט באותה דרך גם במקרה זה.

בעקבות פנייה של ועדת האתיקה לחבר הכנסת יואל חסון כי לצד בקשת הסילוק על הסף יתייחס גם לגופה של הקובלנה, השיב חבר הכנסת ביום 6.6.10 כי אינו מוצא מקום להיכנס לגופן של הטענות לפני שנדונה בקשתו לדחייה על הסף.

ביום 7.6.10 הופיע חבר הכנסת יואל חסון בפני ועדת האתיקה, וחזר על הטענות שפירט בכתב בדבר בקשתו לסילוק הקובלנה על הסף בשל הודעתו של יושב ראש הכנסת כי יפנה לוועדת האתיקה, וגם כשהתבקש בעל פה להתייחס לקובלנה לגופה – סירב.

האירוע כפי שמופיע בפרוטוקול הכנסת

זהו תיאור האירוע כפי שמופיע בפרוטוקול הכנסת :

יואל חסון (קדימה):

"...לא משנה באיזו מיטה תהיה, אדוני ראש הממשלה, אנחנו לא ניתן לך לעשות מהכספים של מדינת ישראל כספים של "מונופול". זה לא הכסף שלך, אתה לא יכול לעשות בו מה שאתה רוצה. אדוני ראש הממשלה, עזרנו לך בעניין הזה, והכנו לך כסף "מונופול" - - -

היו"ר ראובן ריבלין:

לא, לא, לא.

יואל חסון (קדימה):

כסף "מונופול", אדוני - - -

היו"ר ראובן ריבלין:

חבר הכנסת – לסגור לו את הרמקול.

יואל חסון (קדימה):

- - - כסף "מונופול".

היו"ר ראובן ריבלין:

חבר הכנסת, אני קורא לך לסדר פעם ראשונה.

יואל חסון (קדימה):

בבקשה, זה הכסף שלך.

היו"ר ראובן ריבלין:

רבותי, להוריד – אני קורא לך לסדר.

יואל חסון (קדימה):

אדוני ראש הממשלה - - -

היו"ר ראובן ריבלין:

רד מהבמה. להוריד אותו מהבמה.

יואל חסון (קדימה):

הכנו לך גם שטרות - - -

היו"ר ראובן ריבלין:

להוריד אותו מהבמה.

יואל חסון (קדימה):

הכנו לך גם שטרות - - -

היו"ר ראובן ריבלין:

להוריד אותו מהבמה, ואני מגיש נגדו - - -

יואל חסון (קדימה):

היו"ר ראובן ריבלין:

- - אני מגיש נגדך תלונה לוועדת האתיקה.

יואל חסון (קדימה):

היו"ר ראובן ריבלין:

אני מגיש נגדך - להוציא אותו מהאולם מייד. מייד מהאולם.

קריאות:

(חבר הכנסת יואל חסון יוצא מאולם המליאה.)

היו"ר ראובן ריבלין:

חברי הכנסת, אין לעשות הפגנות בתוך – רבותי, אנא, רבותי."

החלטת ועדת האתיקה

1. ועדת האתיקה מצאה כי בהתנהגותו במליאת הכנסת, כפי שעולה מהקובלנה ומפרוטוקול הדיון, הפר חבר הכנסת יואל חסון את כללי האתיקה, וכן עבר על הוראות תקנון הכנסת.

2. סעיף 41(ה) לתקנון הכנסת קובע כי "חבר הכנסת לא יציג במליאת הכנסת חפץ כלשהו, ולא יעשה שימוש בחפץ או בכיתוב לצורך הבעת עמדתו." סעיף 42 לתקנון קובע את סמכות היושב ראש להוציא את חבר הכנסת משיבת הכנסת, וקובע כי "הוצא חבר הכנסת משיבת הכנסת או הפר הוראה של יושב ראש הישיבה, רשאי יושב ראש הישיבה או יושב ראש הכנסת להביא את העניין בפני ועדת האתיקה."

לאור הוראות אלה בתקנון, הוועדה אינה מוצאת כל פסול בכך שבלהט הדברים במליאה אמר יושב ראש הכנסת לחבר הכנסת חסון כי יגיש נגדו קובלנה לוועדת האתיקה. בנסיבות המתוארות אין בדברים אלה משום "פרסום מוקדם" שיכול להוות עילה לדחיית הקובלנה על הסף.

מכל מקום, הוועדה אף מבקשת להזכיר כי הסמכות שלא לדון בקובלנה בשל העובדה שניתן לה פרסום מוקדם היא סמכות שברשות, ומטרתה להגביל הגשת קובלנות שכל תכליתן השגת כותרת עיתונאית. החלטה זו אינה רלבנטית לנסיבות המקרה שבפנינו.

3. הוועדה מצאה כי בהצגת החפץ במליאה ובפיזור חפצים אחרים, פעולה אשר תוכננה מראש, עבר חבר הכנסת יואל חסון על הוראות סעיף 1א(4) ו-5(5) וסעיף 2 לכללי האתיקה, הקובעים כך:

"1א. (4) ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, יהיה מסור למילוי תפקידיו בכנסת, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת ויעשה לטיפוח אמון הציבור בכנסת;

(5) ימלא את שליחותו בכנסת באחריות, ביושר ובהגינות, מתוך מחויבות למעמדו כמנהיג בחברה, וישאף לשמש דוגמה אישית להתנהגות ראויה ;

2. חבר הכנסת ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו ואת חובותיו כחבר הכנסת, ויימנע משימוש בלתי ראוי בחסינויותיו ובזכויותיו כחבר הכנסת."

לפיכך החליטה הוועדה להטיל על חבר הכנסת **נזיפה**. הוועדה אף מבקשת להביע את הסתייגותה מסירובו של חבר הכנסת יואל חסון להגיב לגופן של הטענות נגדו, מעבר לטענות הסף, על אף שהתבקש לכך במפורש.

4. לסיום הדברים מבקשת הוועדה להזכיר לחברי הכנסת את האיסור על הצגת חפצים במליאה, כקבוע בסעיף 41(ה) לתקנון כפי שצוטט לעיל.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.

החלטה מס' 7/18

**הכנסת
ועדת האתיקה**

ירושלים, כ"ד בתשרי התש"ע
12 באוקטובר 2009

לכבוד
חברי הכנסת

חברי הכנסת הנכבדים,

**אתיקה וחופש הבטוי –
החלטות הועדה בעניין התבטאויות של חברי כנסת**

באחרונה נדרשה ועדת האתיקה לדון בשלוש תלונות שונות אשר עניינן התבטאויות של חברי הכנסת.

בשלושתן החליטה הועדה שלא לדון בנושא או לחילופין לדון ולא לנקוט סנקציה בגין ההתבטאות. זאת גם כאשר הדברים שנאמרו היו חמורים וקוממו את חברי הועדה או את מקצתם. השיקול המכריע היה אימוץ העיקרון המנחה בדבר אי-הצרתו של חופש הביטוי של חבר הכנסת, ונקיטת זהירות רבה ביותר בהגבלתו של חופש זה.

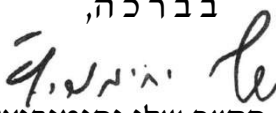
עם זאת החלטתי לאפשר לחברי ועדה אשר היו בדעת מיעוט לתת פומבי לעמדתם, כפי שתוכלו לראות בהחלטות המצורפות.

אציין כי ועדות האתיקה התחבטו בעבר שוב ושוב בסוגיית גבולות חופש הבטוי, בהכירן בכך שמדובר בסוגיה סבוכה, במיוחד כאשר מדובר בחופש הביטוי של חברי הכנסת. חברי הכנסת מביעים דעות המייצגות את קהל בוחריהם, בחסות הערך המגונן של חופש הבטוי.

ככלל הבדילה הועדה בעבר בין התבטאויות המכוונות לאדם ספציפי או למעשיו, ובמקרים אלה בחרה לעיתים להתערב, ובין התבטאויות, קשות וחריפות ככל שתהיינה, אשר מהוות ביטוי להשקפת עולמו/אמונתו של חבר הכנסת ושל הציבור שהוא מייצג.

הועדה מבקשת להבהיר כי גישתה המרחיבה בכל הנוגע לחופש הביטוי אינה פוטר את חברי הכנסת מהצורך לשמש בהתנהגותם דוגמא אישית, וכי היא שומרת לעצמה את הזכות לנקוט בעתיד סנקציות נגד חברי כנסת בעניין זה אם הדבר ידרש.

מצ"ב ההחלטות המפורטות בעניינם של חברי הכנסת חנין זועבי, אחמד טיבי ויעקב כ"ץ.

בברכה,

חה"כ שלי יחימוביץ'
יו"ר ועדת האתיקה

הכנסת ועדת האתיקה

ירושלים, י"א בתשרי התש"ע
29 בספטמבר 2009

לכבוד
חה"כ דני דנון
נכבדי,

הנדון: קובלנתך נגד חה"כ חנין זועבי מיום 4.5.09

ועדת האתיקה בישיבתה כ"ה באלול התשס"ט – 14.9.09, דנה בקובלנתך נגד חה"כ חנין זועבי והחליטה כי דבריה של חה"כ זועבי כפי שצוטטו בעיתון "הארץ":

"מה פתאום שאני אהיה נאמנה למדינה? זו מחשבה פשיסטית. המדינה צריכה להיות נאמנה לי. האם מדינה המגדירה את עצמה כמדינה יהודית או כבית לאומי ליהודים יכולה להיות נאמנה לי כפלסטינית? ודאי שלא", אינם חורגים מגדר חופש הביטוי.

בקובלנות מסוג זה החלטתי להתיר לחברי הועדה הנמצאים בדעת מיעוט לפרסם את עמדתם, ולפיכך אני מביאה לידיעתך את עמדתו של חה"כ אריה אלדד, אשר סבר כי יש לקיים דיון בעניין התבטאותה של זועבי ולבקש את תגובתה, כיוון שאם הדברים נאמרו סבור חה"כ אלדד כי "חבר כנסת שהצהיר אמונים למדינת ישראל פוגע בכבוד הכנסת ומרוקן את הצהרתו מתוכן אם הוא מצהיר בתקשורת 'למה אני צריכה להיות נאמנה למדינת ישראל?' וכי הוא רואה בדברי חה"כ זועבי "משום עידוד של ציבור שלם שלא להיות נאמן למדינה."

לועדת האתיקה עקרון מנחה בדבר אי-הצרתו של חופש הביטוי של חבר הכנסת, והיא נוהרת מאוד בהגבלתו של חופש זה. לפיכך החליטה הועדה כי אין מקום להמשך דיון בקובלנה.

בברכה,

חה"כ שלי יחימוביץ'
יו"ר ועדת האתיקה

העתק: חה"כ חנין זועבי

הכנסת ועדת האתיקה

ירושלים, י"א בתשרי התש"ע
29 בספטמבר 2009

לכבוד
עו"ד שימרית אלקלעי
ב"כ הפורום המשפטי למען א"י

שלום רב,

הנדון: קובלנתך נגד חה"כ אחמד טיבי
מיום 17.8.09

ועדת האתיקה, בישיבתה ביום כ"ה באלול התשס"ט (14 בספטמבר 2009) דנה בקובלנתך שבנדון ומצאה כי דבריו של חבר הכנסת אחמד טיבי אינם חורגים מגדר חופש הביטוי.

בקובלנות מסוג זה החלטתי להתיר לחברי הוועדה הנמצאים בדעת מיעוט לפרסם את עמדתם, ולפיכך אני מביאה לידיעתך את עמדתו של חה"כ אריה אלדד, אשר סבר כי "אף שהאמירה היא בגדר חופש הביטוי המקובל בכנסת – נודף ממנה ריח של גזענות, והביטוי "נקי ממתנחלים" מזכיר תקופות אפלות בהיסטוריה האנושית."

לועדת האתיקה עקרון מנחה בדבר אי-הצרתו של חופש הביטוי של חבר הכנסת, והיא נוהרת מאוד בהגבלתו של חופש זה. לפיכך החליטה הוועדה כי אין מקום להמשך דיון בקובלנה.

בכבוד רב,

חה"כ שלי יחימוביץ'
יו"ר ועדת האתיקה

העתק: חה"כ אחמד טיבי

הכנסת ועדת האתיקה

ירושלים, י"א בתשרי התש"ע
29 בספטמבר 2009

לכבוד
חה"כ איתן כבל

נכבדי,

הנדון: קובלנתך נגד חה"כ יעקב כץ
מיום 24.8.09

ועדת האתיקה בישיבתה כ"ה באלול התשס"ט – 14.9.09, דנה בקובלנתך שבנדון והחליטה כי אין בדברי חה"כ כץ אמירות שיש בהם משום הפרה של כללי האתיקה.

לועדת האתיקה עקרון מנחה בדבר אי-הצרתו של חופש הביטוי של חבר הכנסת, והיא נוהרת מאוד בהגבלתו של חופש זה, ולפיכך מצאה הועדה לנכון לדחות את תלונתך.

בקובלנות מסוג זה החלטתי להתיר לחברי הועדה הנמצאים בדעת מיעוט לפרסם את עמדתם. הפעם אני נוטלת לעצמי את הזכות הזאת, ולהלן עמדתי.

אף אני סבורה שיש להימנע ככל האפשר מלנקוט סנקציות נגד חברי כנסת בשל התבטאויותיהם בכל הנוגע להשקפת עולמם, גם כאשר מדובר בהתבטאויות חמורות ביותר מכל קצוות הקשת הפוליטית. עם זאת אציין שדבריו של ח"כ כ"ץ להשקפתי הם בגדר ביזויו של ציבור גדול בישראל, וכי השוואת אורח חייה של הקהילה הלהטב"ית לפשע חמור כמו אינוס קטינה בת חמש היא בגדר בערות, ומהווה פגיעה קשה בציבור שומר חוק. הדברים ראויים לגינוי במיוחד כשהם מובאים בקונטקסט של ביצוע פשע שנאה נגד הקהילה.

בברכה,

חה"כ שלי יחמוביץ'
יו"ר ועדת האתיקה

העתק: חה"כ יעקב כץ

החלטה מס' 2/19

**החלטת ועדת האתיקה
בעניין התבטאויות חברי הכנסת**
מיום כ"ד בתמוז התשע"ג - 2 ביולי 2013

מרבית הקובלנות המוגשות לוועדת האתיקה עניינן התבטאויות של חברי הכנסת. חלק מהקובלנות מוגשות על ידי חברי הכנסת כנגד עמיתיהם, אולם רובן מוגשות בידי אזרחים, החשים שאופן ההתבטאות של חברי הכנסת פוגע בכנסת, בכבודה ובמעמדה הציבורי.

ועדת האתיקה החליטה להמשיך בעמדה העקבית שנקטו ועדות האתיקה בכנסות הקודמות, שלפיה יש להימנע ככל הניתן מהגבלת חופש הביטוי הפוליטי והאידיאולוגי של חברי הכנסת, גם כאשר הדברים שהם אומרים חריפים ומקוממים. הזכות לחופש ביטוי מהווה כלי עבודה ראשון במעלה עבור חברי הכנסת, בתוך משכן הכנסת ומחוצה לו, ועיקר חשיבותה של זכות זו במתן הגנה לדברים שאינם פופולריים ושאינם יכולים לצרום לאוזניים רבות.

אך אם בכל הנוגע להתבטאויות פוליטיות עמדת הוועדה היא כי ככלל יש לדחות על הסף אף אם מדובר בהתבטאויות קיצוניות ומקוממות, הרי שביחס להתבטאויות שיש בהן כדי ניבול פה, השמצה, הכפשה וביזוי של יחידים וציבורים, עמדת הוועדה שונה בתכלית. הוועדה סבורה כי התבטאויות כאלה פוגעות פגיעה של ממש במעמדה של הכנסת ובכבודה, ומדרדרות את השיח הציבורי בישראל, וכי ראוי לטפל בהתבטאויות אלה בכלים העומדים לרשות ועדת האתיקה, וזאת על מנת לשרשם.

לפיכך, ובבחינת אין עונשין אלא אם כן מזהירין, ועדת האתיקה מוצאת לנכון להביא לידיעת חברי הכנסת כי תעמוד מכאן ואילך על עקרונות אלה ובמקרים של התבטאויות מהסוג המפורט לעיל, תטיל סנקציות כפי שתמצא לנכון ובהתאם לסמכויותיה לפי החוק.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.

הכנסת
ועדת האתיקה

בס"ד, ירושלים, כ"ו באייר התשע"ד
26 במאי 2014

לכבוד
מר חגי גת
Hagig15@outlook.com

הנדון: קובלנה נגד חה"כ חנין זועבי

ועדת האתיקה דנה בקובלנה שהגשת נגד חה"כ חנין זועבי בקשר לדברים שצוטטו מפיה באתר חדשות באינטרנט בקשר להחלטת משרד האוצר לפטור ממע"מ רוכשי דירות ששירתו בצבא.

כפי שהוועדה כתבה לך בקשר לקובלנה קודמת שהגשת נגד חה"כ אחמד טיבי, ועדת האתיקה נקטה בשנים האחרונות עמדה עקבית ועקרונית לפיה אין מקום להגביל את חופש הביטוי הפוליטי של חברי הכנסת, גם כאשר מדובר בהתבטאויות חריפות ולעתים אף מקוממות. החופש להתבטא בעניינים אידיאולוגיים הוא אחד מכלי העבודה העיקריים של חברי הכנסת, והוא מאפשר להם לבטא בפומבי וללא חשש את עמדותיהם ואת עמדת ציבור בוחריהם בסוגיות שעל סדר היום הציבורי.

בהתאם למדיניות זו, החליטה הוועדה שאין באמור בקובלנה משום הפרה של כללי האתיקה.

בברכה,

חה"כ יצחק כהן
יושב ראש ועדת האתיקה

העתק: חה"כ חנין זועבי

**הכנסת
ועדת האתיקה**

ירושלים, י"ט בטבת תשע"ג
1 בינואר 2013

לכבוד
עו"ד אביטל צחור
פורום משפטי למען אי"י
ת"ד 7442 ירושלים 91073

שלום רב,

הנדון: קובלנה נגד חברת הכנסת חנין זועבי

ועדת האתיקה דנה בקובלנה שהגשת נגד חה"כ חנין זועבי בקשר לדברים שאמרה במכללת גורדון בחיפה בחודש יולי האחרון. נוכח החלטותיה הרבות של ועדת האתיקה בדבר חופש הביטוי הרחב של חברי הכנסת, החליטה הוועדה שאין מקום להתערבותה גם במקרה זה.

בכבוד רב,

חה"כ יצחק וקנין
יו"ר ועדת האתיקה

העתק: חברת הכנסת חנין זועבי

**הכנסת
ועדת האתיקה**

ירושלים, י"ט בטבת תשע"ג
1 בינואר 2013

לכבוד
חבר הכנסת מיכאל בן ארי

שלום רב,

הנדון: קובלנה נגד חברת הכנסת חנין זועבי

ועדת האתיקה דנה בקובלנה שהגשת נגד חה"כ חנין זועבי בקשר לדברים שאמרה במכללת גורדון בחיפה בחודש יולי האחרון. נוכח החלטותיה הרבות של ועדת האתיקה בדבר חופש הביטוי הרחב של חברי הכנסת, החליטה הוועדה שאין מקום להתערבותה גם במקרה זה.

בכבוד רב,

חה"כ יצחק וקנין
יו"ר ועדת האתיקה

העתק: חברת הכנסת חנין זועבי

הכנסת
ועדת האתיקה

ירושלים, כ"א באדר התשע"ב
15 במרץ 2012

לכבוד
חבר הכנסת רוברט אילטוב
יו"ר סיעת ישראל ביתנו

שלום רב,

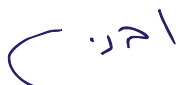
הנדון: קובלנה נגד חברת הכנסת חנין זועבי

ועדת האתיקה דנה בקובלנה שהגשת ביום 29.2.2012 נגד חברת הכנסת חנין זועבי בקשר לדברים שאמרה בראיון בערוץ 2 ביום 25.2.2012.

הוועדה סברה כי דבריה של חברת הכנסת זועבי, כפי שמתוארים בקובלנה, חוסים תחת חופש הביטוי הפוליטי הרחב שיש לחברי הכנסת, ולפיכך החליטה לדחות את הקובלנה.

בנוסף, הוועדה מבקשת להפנות את תשומת לבך להחלטה שלפיה היא רשאית שלא לדון בקובלנה אשר הקובל פירסם את דבר הגשתה בכלי התקשורת, וזאת במטרה להגביל הגשת קובלנות שכל תכליתן השגת כותרת עיתונאית ולמנוע את הפיכתה של ועדת האתיקה לכלי בידי חברי הכנסת לצורך פרסומם.

בכבוד רב,

ח"כ יצחק זק
יו"ר ועדת האתיקה

העתק : חברת הכנסת חנין זועבי

הכנסת
ועדת האתיקה

ירושלים, ז' באדר התשע"ב
01 מרץ 2012

לכבוד
עו"ד אביטל צחור
ב"כ פורום משפטי למען א"י, ע"ר
ת.ד. 7442
ירושלים 91073

שלום רב,

הנדון: קובלנה נגד חברת הכנסת חנין זועבי

ועדת האתיקה דנה בקובלנה שהגשת ביום 23.1.2012 נגד חברת הכנסת חנין זועבי בקשר לפגישה עם אנשי חמאס ולדברים שכתבה כהקדמה לספר.

בתגובתה ציינה חה"כ זועבי כי הפגישה עם יו"ר הפרלמנט הפלסטיני, ד"ר עזיז דוויק, שעליה דווח לאחרונה בתקשורת, התקיימה לפני כשנתיים, והדבר פורסם בשעתו בהרחבה. לעניין המבוא לספר ציינה חה"כ זועבי כי בכתבה שפורסמה בעניין זה בעיתון ידיעות אחרונות, "נעשה נסיון זדוני ליצור קשר בין דבריי לבין אנטישמיות, באמצעות טפילת אשמה זו על כותב הספר העיתונאי הבריטי בן וויט... מבלי שהעיתון יבחן על סמך מה מוענק תואר מכוער שכזה לעיתונאי." עוד ציינה חה"כ זועבי כי הדברים שכתבה בספר משקפים את עמדותיה כפי שהובעו גם בכנסת, וכי הנסיון לרמוז שהיא מחזיקה בדעות אנטישמיות "הינו נסיון הכפשה נבזי ואינו תואם את המציאות, שכן אני נלחמת באנטישמיות וגזענות מכל צד ומכל מקום".

הוועדה סברה כי מעשיה ודבריה של חברת הכנסת זועבי, כפי שמתוארים בקובלנה, חוסים תחת חופש הפעולה והביטוי הפוליטיים שיש לחברי הכנסת, ולפיכך החליטה לדחות את הקובלנה.

בכבוד רב,

חה"כ יצחק וקנין
יו"ר ועדת האתיקה

העתק: חברת הכנסת חנין זועבי

הכנסת ועדת האתיקה

ירושלים, י"א בתשרי התש"ע
29 בספטמבר 2009

לכבוד
חה"כ דני דנון

נכבדי,

הנדון: קובלנתך נגד חה"כ חנין זועבי
מיום 4.5.09

ועדת האתיקה בישיבתה כ"ה באלול התשס"ט – 14.9.09, דנה בקובלנתך נגד
חה"כ חנין זועבי והחליטה כי דבריה של חה"כ זועבי כפי שצוטטו בעיתון "הארץ":

*"מה פתאום שאני אהיה נאמנה למדינה? זו מחשבה פשיסטית. המדינה צריכה להיות נאמנה לי.
האם מדינה המגדירה את עצמה כמדינה יהודית או כבית לאומי ליהודים יכולה להיות נאמנה לי
כפלסטינית? ודאי שלא", אינם חורגים מגדר חופש הביטוי.*

בקובלנות מסוג זה החלטתי להתיר לחברי הועדה הנמצאים בדעת מיעוט
לפרסם את עמדתם, ולפיכך אני מביאה לידיעתך את עמדתו של חה"כ אריה אלדד,
אשר סבר כי יש לקיים דיון בעניין התבטאותה של זועבי ולבקש את תגובתה, כיוון
שאם הדברים נאמרו סבור חה"כ אלדד כי "חבר כנסת שהצהיר אמונים למדינת
ישראל פוגע בכבוד הכנסת ומרוקן את הצהרתו מתוכן אם הוא מצהיר בתקשורת
למה אני צריכה להיות נאמנה למדינת ישראל?" וכי הוא רואה בדברי חה"כ זועבי
"משום עידוד של ציבור שלם שלא להיות נאמן למדינה."

לועדת האתיקה עקרון מנחה בדבר אי-הצרתו של חופש הביטוי של חבר הכנסת,
והיא נוהרת מאוד בהגבלתו של חופש זה. לפיכך החליטה הוועדה כי אין מקום
להמשך דיון בקובלנה.

בברכה,

חה"כ שלי יחימוביץ'
יו"ר ועדת האתיקה

העתק: חה"כ חנין זועבי

Non-liable? Inviolable? Untouchable?

THE CHALLENGE
OF PARLIAMENTARY
IMMUNITIES

An Overview

**OFFICE FOR
PROMOTION OF
PARLIAMENTARY
DEMOCRACY**

OPPD Publisher: Dick Toornstra

OPPD Research and coordination: Marc Bentinck, Elsa Hannah Günther, Dick Toornstra and ECPRD correspondents

Manuscript completed in October 2012

© European Parliament – OPPD, 2012

Disclaimer

The opinions expressed in this document are the sole responsibility of the author(s) and do not necessarily represent the official position of the European Parliament.

Reproduction and translation, except for commercial purposes, are authorised, provided the source is acknowledged and provided the publisher is given prior notice and supplied with a copy.

Photo on the cover © Court of Justice of the European Union

FOR MORE INFORMATION, PLEASE CONTACT:

OPPD – Office for Promotion
of Parliamentary Democracy

DG EXPO – European Parliament
Rue Wiertz 60 (Willy Brandt Building 03M061)
B-1047 Brussels, BELGIUM

e-mail oppd@europarl.europa.eu

tel. +32 (0)2 284 42 29

fax +32 (0)2 284 90 05

[HTTP://WWW.EUROPARL.EUROPA.EU/OPPD](http://www.europarl.europa.eu/oppd)

An OPPD publication
on topical parliamentary affairs

Non-liable? Inviolable? Untouchable?

THE CHALLENGE
OF PARLIAMENTARY
IMMUNITIES

An Overview

Contents

Preface	page 5
Introduction	page 6
Part I : The concept of immunity	page 10
Part II : Immunity across EU Member States	page 17
Part III : Immunity in the European Parliament	page 22
Annex : Comparative overview of parliamentary immunity across EU Member States	page 36
Bibliography	page 62

Preface

This paper represents one in a series of publications on issues in parliamentary practice from the Office for Promotion of Parliamentary Democracy (OPPD).

The European Union (EU) is founded on the principles of liberty, democracy, respect for human rights, fundamental freedoms and the rule of law. The European Parliament (EP) has always been a staunch defender of these principles. Through its standing committees, inter-parliamentary delegations, plenary resolutions, debates on human rights and involvement in monitoring elections, the Parliament has actively sought to give high priority to democratisation in all its external actions.

In 2008 the European Parliament set up the Office for Promotion of Parliamentary Democracy to directly support new and emerging democracies (NED) beyond the borders of the European Union. The OPPD assists in the establishment and reform of parliaments and aims at strengthening their capacity to implement the chief functions of lawmaking, oversight and representation.

Members and civil servants of NED parliaments can benefit from tailored training and counselling provided by the OPPD as well as networking with members and relevant services of the European Parliament.

The OPPD seeks to establish a continuing dialogue and partnership with NED parliaments worldwide and to support their participation

as fully fledged members in the democratic community. It facilitates sharing of experiences and best practices of parliamentary methods, and fosters research and study of these practices.

Parliamentary immunity derives its legitimacy from the fundamental right of individuals to govern themselves with its main objective being to secure independence and freedom of expression. This form of immunity guarantees the principle of the separation of powers. Immunity makes it possible for parliamentarians to express minority opinions without being penalised for it and this in turn contributes to a pluralist democracy. While political and legal aspects have received considerable attention over the years, ethical aspects have only more recently come to the fore. There is now a widespread recognition that where parliamentarians enjoy immunity, their integrity becomes all the more important.

This brochure builds on a previous study entitled *'Rules on Parliamentary Immunity in the European Parliament and the Member States of the European Union'*, published in 2001 by the European Centre for Parliamentary Research and Documentation (ECPRD) and aims to provide an overview of some of the core questions relating to parliamentary immunity and the way they are addressed in the European Union and by the European Parliament.

Country	Persons covered ⁴⁰	Scope
Spain	MPs	Member may not be required to give account of any opinions expressed or votes cast directly related to the performance of parliamentary duties, in the exercise of their functions. Deputies and Senators are therefore exempt from any civil, criminal, administrative or disciplinary liability which could stem from an opinion expressed or votes cast when carrying out their parliamentary activities.
Sweden	MPs	Member is only liable to disciplinary measures by the Speaker/Chamber (i.e. call to order, censure) and is exempt from criminal and civil prosecution for opinions expressed and votes cast directly related to the performance of parliamentary duties.
United Kingdom	MPs, participants in official proceedings (for example: experts, civil servants)	Member is only liable to disciplinary measures by the Speaker/Chamber (i.e. call to order, censure) and is exempt from criminal and civil prosecution for opinions expressed and votes cast directly related to the performance of parliamentary duties, made on the floor of the House or at parliamentary committee meetings. Immunity does not cover statements made outside of Parliament and the Member's press statements published prior to parliamentary debates, even if their contents are repeated subsequently in the debate itself.

Duration	Can immunity be waived?	Procedure for waiving immunity
Unlimited	No	None, since non-liability cannot be waived.
Unlimited	No	None, since non-liability cannot be waived.
Unlimited	Only in limited cases under the Defamation Act 1996 by Members or witnesses before Committees.	By individual in courts.